

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2009

Karel Veverka

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Bakalářská práce

Karel Veverka

**Otakar Hostinský ve světle pramenů z pozůstalosti uložených v Muzeu
Bedřicha Smetany**

Otakar Hostinský's estate in the Bedřich Smetana Museum in Prague

Praha 2009

Doc. PhDr. Marta Ottlová

Děkuji především vedoucí své bakalářské práce Doc. PhDr. Martě Ottlové za velmi cenné podněty, obětavou pomoc a rady.

Dále bych chtěl poděkovat pracovníkům všech institucí, ve kterých jsem bádal, za velikou ochotu a pomoc při shromažďování materiálů pro moji práci. Jmenovitě bych rád vyzdvihl pomoc Hany Kábové, pracovnice Archivu Akademie věd ČR, Karola Bílka, pracovníka Literárního archivu Památníku národního písemnictví, a Olgy Mojžíšové, vedoucí Muzea Bedřicha Smetany v Praze.

„Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.“

V Kladně dne

Anotace

Na základě srovnání pramenů z pozůstalosti Otakara Hostinského v Muzeu Bedřicha Smetany s jeho vydanými spisy a další relevantní literaturou (zejména s monografií Miloše Jůzla) je hodnocen význam takto nově získaných pramenů. Jejich část je využita pro studii o úloze Otakara Hostinského v polemikách na pražské hudební scéně v 70. letech 19. století. Inventář osobních dokumentů a korespondence z fondu Otakar Hostinský v Muzeu Bedřicha Smetany je připojen.

Klíčová slova

Otakar Hostinský, Muzeum Bedřicha Smetany, Miloš Jůzl, Zdeněk Nejedlý, pozůstalost Otakara Hostinského, inventarizace, srovnání, polemiky o Bedřicha Smetanu, František Pivoda, Max Konopásek.

Annotation

On the basis of comparing the sources from inheritance of Otakar Hostinský in Bedřich Smetana Museum in Prague with his published works and other relevant literature (especially with the monography of Miloš Jůzl) the importance of this newly acquired sources is being evaluated. One part of them is used for the study of the role of Otakar Hostinský in the polemics on Prague music scene during the seventies of 19th century. Inventory of personal documents and correspondence from Otakar Hostinsky collection in Bedřich Smetana Museum is included.

Key words

Otakar Hostinský, Bedřich Smetana Museum in Prague, Miloš Jůzl, Zdeněk Nejedlý, inheritance of Otakar Hostinský, inventory, comparison, polemics on Bedřich Smetana, František Pivoda, Max Konopásek.

Obsah

Úvod	s. 7
1. Charakteristika pozůstalosti Otakara Hostinského	s. 11
1.1 Úvod do problematiky a stav pozůstalosti jako celku v jednotlivých institucích	s. 11
1.2 Otázka korespondence	s. 22
1.3 Archivní charakteristika fondu Otakar Hostinský v Muzeu Bedřicha Smetany a možnost jeho využití	s. 25
2. Inventář osobních dokumentů a korespondence Otakara hostinského v Muzeu Bedřicha Smetany	s. 27
2.1 Komentář k inventáři	s. 27
2.2 Seznam zkratk	s. 31
2.3 Doklady a dokumenty	s. 32
2.4 Korespondence	s. 35
2.4.1 Odeslaná	s. 35
a) osobní	s. 35
b) institucím	s. 42
2.4.2 Přijatá	s. 44
a) osobní	s. 44
b) od institucí	s. 84
2.4.3 Neadresováno Otakaru Hostinskému, ale institucím, ve kterých působil	s. 87
2.4.4 Neadresováno Otakaru Hostinskému ani institucím, ve kterých působil	s. 88
3. Otakar Hostinský v polemikách o Bedřicha Smetanu v 70. letech 19. století .	s. 90
3.1 Polemiky o významu Bedřicha Smetany pro českou národní hudbu	s. 90
3.2 Úloha Otakara Hostinského v polemikách s Maxem Konopáskem	s. 104
 Závěr a pokus o zhodnocení	s. 117
Seznam použité literatury	s. 123
Přílohy	s. 125

Úvod

Předkládaná bakalářská práce staví před sebe dva úkoly. Zaprvé: inventarizaci části pozůstalosti Otakara Hostinského uložené v Muzeu Bedřicha Smetany. Zadruhé: shrnutí a zhodnocení takto nově získaných informací ve studii o úloze Otakara Hostinského v polemikách na pražské hudební scéně 70. let 19. století. Pro obě části byla použita jako srovnávací materiál monografie Miloše Jůzla o Otakaru Hostinském, která se zakládá na pramenném materiálu části Hostinského pozůstalosti uložené v dnešním Etnologickém ústavu AV ČR.

Do první části práce, kam patří především zmíněný inventář s náležitými popisy osobních dokumentů a korespondence Otakara Hostinského, bylo následně zařazeno i pojednání o stavu Hostinského pozůstalosti jako celku. Se sepsáním této studie jsme původně ani já, ani vedoucí mé práce, Marta Ottlová, nepočítali. Její vznik je však do jisté míry reakcí na zjištěnou neucelenost a kusé informace o uspořádání Hostinského pozůstalosti v jednotlivých institucích, které jsem postupně navštívil. Cílem je tedy především alespoň částečně zmapovat proces dělení Hostinského pozůstalosti a uložení jejích částí v jednotlivých zejména pražských institucích.

Prvním impulsem, který vzbudil můj hlubší zájem o tuto problematiku, bylo zjištění, že v dnešním Etnologickém ústavu AV ČR chybí první karton s částí Hostinského pozůstalosti obsahující osobní dokumenty. Toto zjištění bylo totiž v částečném rozporu s tvrzením Miloše Jůzla, který v předmluvě ke své monografii o Hostinském sice informuje, že převážná část Hostinského pozůstalosti je uložena v tehdejšímu Ústavu pro etnografii a folkloristiku (dnešní Etnologický ústav AV ČR),¹ ovšem dále již nezmiňuje, že by některé dokumenty z tohoto fondu chyběly. Na základě toho jsem se začal domnívat, že část pozůstalosti v Muzeu Bedřicha Smetany by mohla obsahovat i ztracené Hostinského osobní dokumenty z Etnologického ústavu AV ČR. V této fázi výzkumu mne v tomto podpořil i fakt, že jsem nezískal žádné informace o historii pozůstalosti v rámci Muzea Bedřicha Smetany. Vše tedy nasvědčovalo tomu, že Jůzl, nebo některý jiný badatel (nevylučoval jsem ani tehdejší pracovníky Kabinetu Zdeňka Nejedlého), si vypůjčil postrádané dokumenty na základě ústní dohody s některým z pracovníků tehdejšího Ústavu pro etnologii a folkloristiku, ale zpět jej již nevrátil a následně byl karton deponován v Muzeu Bedřicha Smetany. Tato moje domněnka se nakonec díky dalšímu výzkumu nepotvrdila.

¹ Jůzl, Miloš, *Otakar Hostinský*, Odkazy pokrokových osobností naší minulosti, Praha 1980, s. 10.

Z informací, které Jůzl ve své monografii uvádí, a na základě průzkumu Hostinského pozůstalosti v Etnologickém ústavu AV ČR, se zkraye zdálo být nepravděpodobné, že při sepisování své práce čerpal výhradně ze zdejších materiálů, neboť v rámci své práce uvádí množství informací a faktů, pro které zde nenalézáme pramennou základnu. Navíc vinou ne zcela pečlivě propracovaného poznámkového aparátu bylo velmi problematické dohledat všechny odkazy pro uvedená fakta v literatuře a dobových periodikách. To ve mně budilo podezření, zda opravdu Jůzl nepoužil informace i z dalších částí Hostinského pozůstalosti uložených v rámci jiných institucí. Srovnání Jůzlem sestaveného bibliografického seznamu Hostinského článků, přednášek, kritik aj, který je jako příloha jeho monografie, s Hostinského vlastnoručně psaným soupisem, který je uložen v Muzeu Bedřicha Smetany v Praze, jasně prokázalo, že Jůzl neměl tento pramen k dispozici a že jeho soupis byl sestaven s největší pravděpodobností na základě průzkumu dobových periodik. To zároveň vyvrátilo moji domněnku, že Jůzl do své práce zahrnul materiály z této instituce.²

Velký posun pro mne znamenala návštěva Archivu Akademie věd ČR, kde jsem se zcela náhodně a díky ochotě zdejších zaměstnanců setkal s Hanou Kábovou, kurátorkou fondu Zdeněk Nejedlý. Původním účelem návštěvy ve zmíněné instituci bylo zjistit, zdali se v rámci Nejedlého pozůstalosti nenachází některé materiály týkající se Hostinského rodiny a zdali je mohl mít Jůzl k dispozici při přípravě své monografie, neboť Zdeněk Nejedlý byl nejenom blízkým přítelem Hostinského, ale bylo mu i rodinnou pozůstalých svěřeno zpracování jeho pozůstalosti. Hana Kábová již v roce 2001 vypracovala inventář fondu Otakar Hostinský v rámci Nejedlého pozůstalosti, v jehož úvodu nastiňuje historii a pohyb Hostinského pozůstalosti. Zároveň mi zprostředkovala i některé interní materiály Archivu AV ČR. Především se jedná o přednášku Karla Svobody na téma *Prameny ke studiu života a díla Otakara Hostinského*.³ Díky tomu se mi podařilo zjistit, jakým způsobem a proč byla Hostinského pozůstalost Nejedlým rozdělena, z jakého důvodu byla její část deponována v Muzeu Bedřicha Smetany a v dalších institucích. Na základě těchto nových zjištění jsem navštívil další instituce, zejména Literární archiv Památníku národního písemnictví, kde se nachází, jak se podařilo zjistit podle katalogizačních razítek, ztracený karton Hostinského pozůstalosti z Etnologického ústavu AV ČR a originály korespondence Josefa Durdíka

² Zmiňovaný Hostinského vlastnoruční soupis publikační činnosti je navíc označen pouze razítkem Muzea Bedřicha Smetany, což vyvrací i možnost, že by sem byl dodatečně přenesen z bývalého Ústavu pro etnografii a folkloristiku, kde jsou jinak všechny dokumenty řádně označeny.

³ Přednáška Karla Svobody je uložena ve spisu o fondu Otakar Hostinský v A AV ČR; údaje ze spisu mi zprostředkovala Hana Kábová, kurátorka fondů *Otakar Hostinský* a *Rodinný archiv Zdeňka Nejedlého* uložených v A AV ČR.

s Otakarem Hostinským, které jsou Jůzlem postrádány.⁴ Podařilo se tak prokázat, že Jůzl v rámci své monografie skutečně čerpal jen z pramenných materiálů z Hostinského pozůstalosti uložených v dnešním Etnologickém ústavu AV ČR doplněné o informace z literatury, dobových periodik.⁵

Během inventarizace Hostinského osobních dokumentů a korespondence v Muzeu Bedřicha Smetany se projevíly mnohé problémy. Zdeněk Nejedlý totiž provedl dělení Hostinského pozůstalosti pravděpodobně velmi zběžně, tím došlo i k roztržení korespondence od jednotlivých adresátů, nebo i k poztracení některých exemplářů, jako je tomu u korespondence Václava Judy Novotného. Korespondence a dokumenty v rámci Muzea Bedřicha Smetany totiž nepředstavují tematický uzavřený homogenní celek, který v mnoha případech nesouvisí ani s badatelským zaměřením této instituce. Některé další exempláře dopisů se nacházejí buď v Etnologickém ústavu AV ČR, nebo v rámci pozůstalosti Zdeňka Nejedlého v Archivu AV ČR. To se konečně projevilo i při sepisování druhé části mé bakalářské práce.

Ta je věnována pojednání o úloze Otakara Hostinského během polemik o Bedřicha Smetanu a ideu české národní hudby v 70. letech 19. století. Původní myšlenkou bylo napsat studii vycházející výhradně z nově zkatalogizovaných materiálů z Muzea Bedřicha Smetany a porovnat je s údaji v Jůzlově monografii. Ovšem, jak bylo uvedeno výše, to se následně projevilo jako nemožné právě kvůli úzké provázanosti s ostatními částmi Hostinského pozůstalosti uložených v dalších institucích. Právě nedostatek Jůzlovy monografie lze spatřovat právě v tom, že vycházela výhradně z jednoho souboru pramenů z pozůstalosti. To, že část Hostinského pozůstalosti v rámci Etnologického ústavu AV ČR představuje její objemově největší část, ještě podle mého názoru nedokazuje, že se v ní nalézají nejdůležitější dokumenty. Nelze pominout ani nutnost prozkoumat pozůstalosti osob, které byly s rodinou Hostinského, nebo s ním samotným v kontaktu, a kde lze předpokládat nalezení odeslaných dopisů.

Jůzl byl ve dvou případech odkázán pouze na tištěná vydání Hostinského korespondence (v případě korespondence Josefa Durdíka a Václava Judy Novotného). O korespondenci Gustava Gammy-Jaroše se Zdenkou Hostinskou, kterou mohl mít v té době již k dispozici

⁴ Jůzl (cit. v pozn. 1), s. 76.

⁵ Pozn. je však nutné zmínit, že část Hostinského pozůstalosti v LA PNP byla zkatalogizována až počátkem 90. let 20. století. Ovšem v rámci pozůstalosti známých Hostinského, nebo jeho rodiny by zcela jistě našel mnohé cenné dokumenty. Viz odkaz 6

(byla přístupná od 60. let 20. století v Literárním archivu Památníku národního písemnictví),⁶ zcela mlčí. V některých případech se ukázalo (jako u případu dopisů Otakara Hostinského s Miroslavem Krajníkem), jak stav pramenného výzkumu může mít vliv na výklad některých událostí.

Dalším důvodem, proč bylo zvoleno takovéto téma, je způsob, jakým bývá toto období polemik a účast jednotlivých aktérů posuzováno. Mým záměrem bylo vyhnout se jakýmkoli ideologickým výkladům, jak to bylo činěno dříve Zdeňkem Nejedlým, Milošem Jůzlem aj. Naopak jsem se snažil vše hodnotit pouze z pozice nově nalezených faktů, přičemž mi byly velmi nápomocny publikace a články Marty Ottlové a Milana Pospíšila, které jsou založeny na podrobném pramenném výzkumu a také z pohledu chronologie se jedná o jedny z nejaktuálnějších výsledků badatelské činnosti o této problematice.

Smyslem této studie nebylo dojít k jednoznačným závěrům a hodnocení všech zmiňovaných problémů, ale naznačit a upozornit na některé z nich, které zůstávaly stranou pozornosti, nebo byly způsobeny tím, že se – z jakýchkoliv důvodů – některá fakta pomíjela.

⁶ Podle sdělení pracovníka LA PNP Karola Bílka. V současné době pozůstalost Gustava Gammy-Jaroše není zcela zpracovaná, ovšem citovaná korespondence je podle akvizičních údajů volně přístupná již od konce 60. let 20. století.

1. Stav pozůstalosti Otakara Hostinského

1.1 Obecný úvod a stav pozůstalosti v jednotlivých institucích

Stav a uspořádání pozůstalosti Otakara Hostinského lze z hlediska doposud publikovaných poznatků označit přinejmenším jako málo uspokojivý. Díky svým četným aktivitám a zájmům Hostinský nashromáždil velké množství písemných materiálů, dokladů aj., které však byly po jeho smrti rozděleny na nestejné části a převezeny do různých institucí, či zachovány v rodině u pozůstalých. Vzhledem k tomu, že neexistuje, nebo přesněji řečeno není v současné době známa souhrnná evidence Hostinského pozůstalosti, nelze s jistotou říci, jaká část je zpracovaná a kolik dalších dokumentů chybí.

Při zpracovávání části Hostinského pozůstalosti v Muzeu Bedřicha Smetany v Praze jsem se pokusil shrnout historii tohoto fondu a zároveň vysvětlit, proč byl právě tento díl deponován zde. S postupujícím výzkumem a shromažďováním informací se celé bádání neustále komplikovalo, a to zejména kvůli nedostatečným úředním záznamům o pohybech fondů v jednotlivých institucích, které jsem navštívil.

Miloš Jůzl, autor prozatím jediné monografie o Otakaru Hostinském, při sepisování své práce vycházel vedle vydaných publikací, jak sám uvádí, i z osobního archivního fondu uloženého v Etnologickém ústavu AV ČR, který podle jeho názoru představuje většinu písemné pozůstalosti: „[...] *převážná část pozůstalosti Hostinského je uložena v Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV.*“¹ O dalších institucích a archivech se již nezmiňuje, ačkoliv je jisté, že přinejmenším věděl o části pozůstalosti uložené v tehdejší Kabinetu Zdeňka Nejedlého,² s jehož pracovníky se osobně znal a byl s nimi i v úzkém osobním kontaktu.³

Faktem ovšem je, že Jůzl zároveň poukazuje na skutečnost, že chybí originály dopisů Josefa Durdíka adresované Otakaru Hostinskému: „[...] *originály [Durdíkovy dopisy] jsou bohužel v současné době nezvěstné. Jde o několik dopisů, v nichž profesor Durdík získává Hostinského pro vychovatelské místo u hraběte Sigmunda Thuna, místopředsedu v Salcburku.*“⁴ Postrádané originály se v současné době nalézají, jak se podařilo dopátrat, v Literárním archivu Památníku národního písemnictví (dále jen LA PNP). Durdíkovy dopisy v LA PNP jsou součástí Hostinského pozůstalosti, která se zde sice nachází, ale původně zcela

¹ Jůzl, Miloš, *Otakar Hostinský*, Odkazy pokrokových osobností naší minulosti, Praha 1980, s. 10.

² Černušák Gracian, Nejedlý Zdeněk, v: Černušák, Gracian - Štědroň Bohumír - Nováček Zdeňko (ed.), *Československý hudební slovník osob a institucí* [dále jen ČSHS], sv. II, Praha 1965, s. 162.

³ Podle sdělení Marty Ottlové

⁴ Jůzl (cit. v pozn. 1), s. 76.

prokazatelně patřila, nebo alespoň její podstatná část, do fondu bývalého Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV. To dokazují razítka na většině jednotlivých položek.

Podle údajů získaných ze soupisu Hostinského osobního fondu v LA PNP v Praze se zde tento karton objevuje v roce 1992.⁵ Autor katalogu Ondřej Macura však bohužel neuvádí za jakých okolností. Na základě akvizičních údajů o přírůstcích do fondů LA PNP, do kterých mi umožnil nahlédnout pracovník archivu Karol Bílek, se podařilo zjistit, že původně byl karton, nebo alespoň část jeho obsahu, uložen v tehdejší Československé akademii věd v Kabinetu pro studium českého divadla, který v té době spadal pod Ústav pro českou a světovou literaturu. Předávací protokol vyhotovila 30. 10. 1991 Eva Šormová, tehdejší vedoucí Ústavu pro českou a světovou literaturu Československé akademie věd. Podle údajů v předávacím protokolu byl při stěhování Kabinetu nalezen konvolut Hostinského korespondence, o kterém nikdo z pracovníků nevěděl, jakým způsobem se zde objevil, a proto byl zaslán do LA PNP, kam podle názoru pracovníků Kabinetu patřil.⁶ Vzhledem k tomu, že v Etnologickém ústavu AV ČR chybí jakékoli údaje o zapůjčení tohoto svazku a tehdejší pracovníci Kabinetu pro studium českého divadla AV ČR o něm, jak je zcela evidentní, dlouho nevěděli, nepodaří se již pravděpodobně zjistit, kým byl svazek z původního místa zapůjčen a proč nebyl vrácen zpět. Okolnosti ukazují na některého z bývalých zaměstnanců Kabinetu pro studium českého divadla, ovšem to nelze nijak dokázat.

Další nezodpovězenou otázkou zůstává, proč pracovníci Kabinetu pro studium českého divadla nevrátili karton zpět do dnešního Etnologického ústavu AV ČR, když velký počet materiálů a písemností nesl razítko této instituce, resp. jejího předchůdce? S největší pravděpodobností se lze domnívat, že při stěhování Kabinetu nevěnovali jeho pracovníci dostatečnou pozornost obsahu nálezu. Vše nasvědčuje tomu, že LA PNP se jim zdál jako nejefektivnější řešení, kam nález uložit bez větších komplikací. Při následné katalogizaci zde byly jednotlivé písemnosti nově označeny katalogizačním razítkem, a tím se předané materiály již natrvalo staly součástí sbírek. To ovšem také zcela znemožnilo, aby v budoucnu byly materiály vráceny zpět do Etnologického ústavu AV ČR.⁷

Bohužel předávací protokol neuvádí, v jakém stavu se nacházely materiály při jejich nalezení a ani blíže nespecifikuje, zdali nález mimo korespondence (ani ta není blíže specifikovaná např. výčtem jmen adresátů aj.) obsahoval také materiály jiného charakteru. Faktem však zůstává, že zde mimo toho nacházíme též některé Hostinského osobní doklady,

⁵ Macura, Ondřej, *Otakar Hostinský, soupis osobního fondu*, Literární archiv Památník národního písemnictví v Praze (Edice inventářů č. 839), Praha 1998, s. 2. [interní tisk]

⁶ Na základě údajů uvedených na předávacím protokolu ze dne 30. 10. 1991, uloženo v oddělení akvizice LA PNP na Strahově.

⁷ Na základě konzultace s Hanou Kábovou

jako např. výpis z trestního rejstříku z roku 1873, vlastní ručně psané soupisy osobní notové sbírky, deník z roku 1904, nebo dokonce rukou psaný náčrt libreta *Švanda dudák*.⁸

V případě Durdíkových dopisů je však nutné poukázat i na fakt, že jejich originály v rámci Hostinského pozůstalosti v LA PNP nejsou zpracovány tak, jak je tomu u ostatní korespondence uložené v Etnologickém ústavu AV ČR. Ani jeden z těchto dopisů není označen razítkem *Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV* a jednotlivé listy nejsou ani paginovány, jak je to jinak běžné nejenom u korespondence zkatalogizované v rámci této instituce.⁹ Originály Durdíkových dopisů tedy nebyly zpracovány podle odpovídajícího standartu tehdejšího Ústavu pro etnografii a folkloristiku (jediná razítka, která nacházíme na těchto materiálech, jsou katalogizační razítka LA PNP). Na základě toho se lze domnívat, že se do LA PNP dostaly zcela jinou cestou než z bývalého Kabinetu pro studium českého divadla při AV ČR. Vinou nedostatku jakýchkoliv dalších informací a pramenů však nelze „cestu“ Durdíkovy korespondence do LA PNP blíže vysvětlit. Vše nasvědčuje tomu, že při katalogizaci zmiňovaného konvolutu v LA PNP byly Durdíkovy dopisy zahrnuty do fondu *Otakar Hostinský*, neboť se k němu přímo tématicky vztahovaly.

Miloš Jůzl, jak sám uvádí, měl pouze k dispozici úryvky Durdíkových dopisů, které otiskl ve své práci *Otakar Hostinský a Josef Durdík (ve světle vzájemné korespondence)* Josef Bartoš.¹⁰ Na základě toho se lze domnívat, že skutečně nebyl informován o většině dalších míst uložení Hostinského pozůstalosti a že materiály čerpal výhradně v tehdejší *Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV*. V tomto případě však nelze Jůzla obviňovat z nedůslednosti, protože zmiňované materiály v LA PNP byly zpracovány a poskytnuty veřejnosti až po roce 1992, tedy po více jak dvanácti letech po dokončení jeho monografie o Otakaru Hostinském. Nález Durdíkovy korespondence je o to cennější, že obsahuje koncepty některých odpovědí Hostinského týkající se např. jeho výkladu herbartovské estetiky aj.¹¹

Tím by se zároveň částečně potvrdzovala další domněnka, že Jůzl při sestavování bibliografického seznamu Hostinského kritik, přednášek aj., které jsou otištěny na konci jeho monografie, neměl k dispozici ani materiály uložené v Muzeu Bedřicha Smetany (v případě Muzea Bedřicha Smetany spíše nevyužil, protože již mohl vědět, že se zde nacházejí některé další materiály, viz pozn. 40), ani materiály deponované dnes v LA PNP. Neboť v částech pozůstalostí v obou dvou institucích se mimo jiné nalézají Hostinského vlastnoruční soupisy

⁸ Macura (viz pozn. 5), s. 3.

⁹ Pozn.: čísla jednotlivých pagin dopisů a korespondence jsou zaevidována i v katalogu Hostinského pozůstalosti v dnešním Etnologickém ústavu a jsou citována i při odkazování na jednotlivé materiály.

¹⁰ Bartoš Josef, Hostinský Otakar a Josef Durdík (ve světle vzájemné korespondence), *Hudební sborník*, roč. I., Praha 1913, s. 65-89.

¹¹ Macura (viz pozn. 5), s. 2.

jeho publikační činnosti, které by jinak Jůzl bez pochyby využil, pokud by je znal. To, že k nim skutečně neměl přístup, nebo jen neprověřil některé informace, potvrzují i rozdíly v datech v jeho výčtu a Hostinského vlastních soupisech. Navíc Jůzlovi chybí některé články publikované Hostinským, např. v roce 1869 (*Referáty o umělecké výstavě a Památky krasopisné* v časopisu *Pokrok*).¹² Vše nasvědčuje tomu, že Jůzl čerpal údaje pro svůj soupis především z dobových periodik, ze kterých vypsál jednotlivé Hostinského články. Toto tvrzení potvrzuje i fakt, že v Jůzlově soupisu chybí, mimo jiné, i fejeton *Kunstaustellung* z časopisu *Politik*, u kterého si Hostinský poznamenal „*anonymně*“.¹³

Stále nezodpovězená ovšem zůstává otázka, odkud Jůzl čerpal informace o osudech Hostinského potomků.¹⁴ Z pěti dětí, které měl Otakar Hostinský se svojí ženou Zdenkou (synové Bohuslav [1884-1951], Karel [1886-1895], Viktor [1889-1909], Jiří [1894-1919] a dcera Eva [1895 - zemřela téhož roku])¹⁵, se pokročilejšího věku dožil pouze nejstarší syn Bohuslav.¹⁶ Jůzl v souvislosti s Hostinského dětmi pouze zmiňuje: „*Několik dětí manželů Hostinských zemřelo v raném dětství [...]*“¹⁷, dále pak jen okrajově líčí osudy nejmladšího syna Jiřího a nejstaršího Bohuslava. Neodkazuje však na prameny, a to ani na listinné, ani ústní, které mu tyto informace zprostředkovaly.¹⁸ Několik zmínek, které se podařilo nalézt přímo v pramenech, obsahuje korespondence Zdenky Hostinské s profesorem Arnoštem Krausem z let 1908 – 1921¹⁹ a dále korespondence Zdenky Hostinské Gustavu Gamma-Jarošovi z let 1918- 1934.²⁰

V dopisu Gustavu Jarošovi z 19. 2. 1919 Zdenka Hostinská blíže popisuje okolnosti, za kterých buď padl, nebo byl raněn její nejmladší syn Jiří (z obsahu dopisu vyplývá, že Zdenka Hostinská v této době ještě neměla zcela potvrzené informace o smrti svého syna). Dále zmiňuje i smrt svého staršího syna Viktora. Pro obsahovou důležitost a autenticitu sdělení je tato část dopisu doslovně odcitována: „*S 19 léty předčasnými odvody na začátku války vytržen [míněn nejmladší syn Jiří] ze svých studií musil na vojnu a jsa vysloveným nevojákem sloužiti 4 roky v rakouské armádě. Já žila v ustavičném strachu o něj, byl dvakrát raněn, ale*

¹² MBS, Hostinského soupis publikovaných statí a přednášek [nezinventarizováno].

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Jůzl (cit. v pozn. 1) s. 281-282.

¹⁵ Straková Theodora, Otakar Hostinský a Vladimír Helfer, v: Pečman, Rudolf (ed.), *Poceta Otakarů Hostinskému*, Brno 1982, s. 179-180.

¹⁶ Štědroň, Bohumír, Hostinský Bohuslav v: Černušák, Gracian - Štědroň Bohumír - Nováček Zdeňko (ed.) ČSHS, sv. I, Praha 1963, s. 479.

¹⁷ Jůzl (cit. v pozn. 1) s. 281-282.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky, vědecký útvar Archiv AV ČR (dále jen A AV ČR), *Sbírka Otakar Hostinský – Kabinet Zdeňka Nejedlého*, karton 10, inv. č. 136, korespondence Zdenky Hostinské s A. V. Krausem. Originály uloženy A AV ČR, osobní fond *Arnošt Vilém Kraus*, karton 3, inv. č. 387.

²⁰ Literární archiv Památníku národního písemnictví (dále jen LA PNP), osobní fond *Jaroš – Gamma Gustav*, korespondence – dopisy Zdeňky Hostinské (nesignováno)

přece se kryl. A jsa uchvácen vlnou vlastenčení šel dobrovolně na Slovensko a strach můj o něj rostl. V bitvě 6. prosince m.r. [minulého roku] před Nitrou v níž Maďaři měli přesilu a podplacení Slováci ze zadu stříleli do hochů našich ubohých, kteří jim šli na pomoc v poctivém nadšení, padl prý můj Jirka dle výpovědi svých soudruhů. [...] On byl tak milý [Jirka] hodný hoch, měl tolik chuti do života a do práce, je to můj třetí syn, kterého ztrácím. – Jsem 24 let ochrnutá, před 10 léty viděla jsem těžce trpěti a umírat drahého syna Viktora v stáří 20 let, ušlechtilého hocha, jehož zákeřná nemoc pomalu umučila k smrti.“ Dopis je ukončen slovy: „Snad je Jiří v uherském zajetí, snad je raněn a nemůže psát a ještě se vrátí sem.“²¹ Po několika letech, v dalším dopisu z 9. 1. 1923, opět Gustavu Jarošovi Zdenka Hostinská podrobně líčí životopis jejího nejmladšího syna Jiřího od narození po jeho skonání.²²

I některé další dopisy jsou z obsahového hlediska zásadní, protože obsahují informace ze soukromého života Zdenky Hostinské ve dvacátých a třicátých letech 20. století [a to včetně jejího vysvětlení svého politického přesvědčení a postojů, viz dopis ze 7. 2. 1934,²³ což též zmiňuje Jůzl²⁴]. Takto se například dozvídáme i o určitém ochladnutí vztahů mezi ní a jejím v té době již jediným žijícím synem Bohuslavem [dopis z 31. 1. 1923]. Příčinu pro to Zdenka Hostinská vidí hlavně v Bohuslavově manželce.²⁵ Celkově je z dopisů evidentní, jak velice těžké období plné vážných zdravotních problémů Z. Hostinská prožívala od smrti svého nejmladšího syna Jiřího, se kterou, jak sama píše, se nikdy nesmíří.²⁶

Zdali Jůzl obsahy všech těchto dopisů znal, není jasné a ani to nelze zjistit. Jsou však volně přístupné v LA PNP od roku 1964/5,²⁷ mohl k nim tedy v době, kdy připravoval svou monografii, mohl mít zcela volný přístup. Originály dopisů Zdeny Hostinské a Gustava Gamma-Jaroše viz v příloze 2-4.

Ve sborníku *Pocta Otakaru Hostinskému* v kapitole nazvané Otakar Hostinský a Vladimír Helfert autorka Theodora Straková odkazuje na prameny, které také obsahují informace o rodinných příslušnících Otakara Hostinského.²⁸ Jedná se o dopisy a dokumenty v soukromých rukách rodiny Hostinského, dále pak o dopisy v pozůstalosti Vladimíra Helferta uložené

²¹ LA PNP, osobní fond Jaroš – Gamma Gustav, korespondence – dopisy Zdenky Hostinské [19. 2. 1919]

²² LA PNP, osobní fond Jaroš – Gamma Gustav, korespondence – dopisy Zdenky Hostinské [9. 1. 1923]

²³ LA PNP, osobní fond Jaroš – Gamma Gustav, korespondence – dopisy Zdenky Hostinské [7. 2. 1934]

²⁴ Jůzl (cit. v pozn. 1) s. 282-283.

²⁵ LA PNP, osobní fond Jaroš – Gamma Gustav, korespondence – dopisy Zdenky Hostinské. [31. 3. 1923]

²⁶ Tamtéž. [31. 1. 1923]

²⁷ Na základě konzultace s pracovníkem LA PNP Karolem Bílkem. V současné době pozůstalost Gustava Gammy-Jaroše není zcela zpracovaná, ovšem citovaná korespondence je podle akvizčních údajů volně přístupná již od konce 60. let 20. století.

²⁸ Straková Theodora (cit v pozn. 15), s. 177-183.

v oddělení dějin hudby Moravského zemského muzea v Brně. Z obsahů dopisů, které Theodora Straková cituje, lze vypátrat osudy Hostinského dětí.²⁹

Sborník *Pocta Otakaru Hostinskému* byl vydán tiskem v roce 1982, v době, kdy Jůzl měl již svoji monografii napsanou a vydanou, ovšem samotné sympozium, na kterém byly jednotlivé příspěvky předneseny, se konalo v roce 1980. Jak se dozvídáme z redakční poznámky ve sborníku, Jůzlova monografie o Hostinském vyšla krátce po pořádání brněnského sympozia.³⁰ Je tedy velmi pravděpodobné, že Jůzl mohl svoje vědomosti o Hostinském rodinných příslušnících načerpat právě zde. Otázkou však stále zůstává, proč se neodvolal na relevantní prameny a neumožnil tak následujícím badatelům snadněji navázat a případně i rozvést uvedené informace.

S ohledem na datum, kdy sborník vyšel, nelze však v současné době konstatovat, zda si následující generace potomků Hostinského ponechala zmiňované materiály ve vlastnictví, či nikoli. V současné době jsme odkázáni pouze na prameny a údaje o jejich uložení tak, jak je to uvedeno ve sborníku.

Na základě Jůzlem uvedených faktů a způsobu, jak s nimi zachází, by čtenáři i badatelé jeho monografie o Otakaru Hostinském mohli nabýt zkresleného dojmu, že pozůstalost je až na malé výjimky koncentrována zejména v Etnologickém ústavu AV ČR. Tento omyl ovšem již popírají údaje v přednášce Karla Svobody na téma *Prameny ke studiu života a díla Otakara Hostinského*³¹ z poloviny padesátých let 20. století, kde autor uvádí: „v Ústavu pro etnologii a folklor [dnes Etnologický ústav AV ČR] více než polovina [pozůstalosti].“³² Svoboda zároveň dále odkazuje na Hostinského potomky, kteří si ve svém vlastnictví ponechali čtvrtinu, tedy 25 % pozůstalosti, a to její nejcennější části, jako jsou Hostinského dopisy Masarykovi a osobní deník. V Muzeu Bedřicha Smetany se prý nachází asi 10 % pozůstalosti.³³ Naštěstí Svoboda dále uvádí obsah rodinné pozůstalosti Otakara Hostinského, takže díky tomu můžeme mít alespoň částečnou představu o jejím obsahu. Ovšem vzhledem ke stáří přednášky ztrácí tento výčet na své aktuálnosti, neboť za tu dobu mohlo dojít k dalším změnám vlastnictví a není ani vyloučeno, že rodina mohla některé cenné exempláře zpeněžit.

Karel Svoboda jako další místo uložení, pomíjí soukromý archiv Zdeňka Nejedlého, který tehdy obsahoval velké množství Hostinského materiálů. S ohledem na datum vzniku

²⁹ Straková Theodora (cit v pozn. 15), s. 177-183.

³⁰ Pečman Rudolf, Hostinský anno 1980, v: Pečman, Rudolf (ed.), *Pocta Otakaru Hostinskému*, Brno 1982, s. 29.

³¹ Přednáška Karla Svobody je uložena ve spisu o fondu Otakar Hostinský v A AV ČR; údaje ze spisu mi zprostředkovala Hana Kábová, kurátorka fondů *Otakar Hostinský a Rodinný archiv Zdeňka Nejedlého* uložených v A AV ČR.

³² Tamtéž s. 1.

³³ Tamtéž s. 2.

přednášky lze vyslovit domněnku, že Svoboda nemohl mít přesnou představu či informace o obsahu Nejedlého soukromého archivu, a tudíž Zdeňka Nejedlého uvádí pouze jako hlavní osobnost, které se stará o uchování Hostinského památky.

Veškeré výše zmíněné informace a zejména kopii Svobodovy přednášky jsem získal díky současné kurátorce fondu *Zdeněk Nejedlý* Haně Kábové, pracovníci Archivu AV ČR. Citovaná přednáška patří do spisu o fondu *Zdeněk Nejedlý*, což je vnitroarchivní pomůcka, a proto je pravděpodobné, že předchozím badatelům nebyla zpřístupněna.³⁴ Hana Kábová měla při zpracovávání zmíněného fondu k dispozici v rámci archivu Zdeňka Nejedlého nejenom originály mnohých dokumentů, ale i velký počet kopií, které si pracovníci Kabinetu Zdeňka Nejedlého pořizovali pro svoje vlastní vědecké záměry. Na základě toho posléze zpracovala vlastní inventář Hostinského osobního archivního fondu vytríděného z Nejedlého pozůstalosti pracovníkem KZN (Kabinet Zdeňka Nejedlého) Josefem Hanzalem († 2002). Hostinského osobní archivní fond v A AV ČR je v podstatě sbírkou, ne skutečnou písemnou pozůstalostí. Je rozdělen na část, která obsahuje originální archiválie, a na sbírku, v níž se nalézají kopie a opisy písemností.³⁵ V předmluvě k inventáři autorka popisuje dějiny pozůstalosti včetně přesunů, členění a uložení v rámci jednotlivých institucí. Z pohledu stavu bádání se jedná o poslední výzkum, který zachycuje aktuální rozložení a stav jednotlivých částí Hostinského pozůstalosti.

Na základě výsledků tohoto průzkumu bylo možné sestavit grafické znázornění, které mapuje dělení a také současné uložení jednotlivých částí Hostinského pozůstalosti (viz příloha 1). Jak je z vyobrazení patrné, je v současné době známo sedm pražských i mimopražských institucí, kde bylo zjištěno, že se nachází některé části pozůstalosti. Jedná se však o hrubé rozvržení, které nepostihuje vše, ale snaží se pouze zachytit dělení vlastní pozůstalosti zejména prostřednictvím Zdeňka Nejedlého a rodiny pozůstalých.

Samozřejmě nelze zachytit veškerou odeslanou korespondenci, která nepatří přímo do Hostinského písemné pozůstalosti, ale do písemných pozůstalostí adresátů (příjemců). Sledování této korespondence, badatelsky velmi přínosné, je náročné a nelze ani sestavit definitivní seznam možných adresátů zejména u korespondence odeslané. Navíc bychom sem museli zahrnout archivy a instituce mimo území ČR, neboť Hostinský udržoval kontakty se svými kolegy a spolupracovníky ve Vídni a v německých zemích (např. s Hugo Riemannem).

³⁴ Zde se ovšem lze domnívat, že Miloš Jůzl mohl mít informace ze Svobodovy přednášky k dispozici, a to právě díky svým konexím s pracovníky tehdejšího Kabinetu Zdeňka Nejedlého. V tomto ohledu se tedy mohl dozvědět, nebo i věděl o části Hostinského pozůstalosti v Muzeu Bedřicha Smetany.

³⁵ Kábová, Hana, *Osobní fond Otakar Hostinský. Sběrka Otakar Hostinský-Kabinet Zdeňka Nejedlého. Prozatímní inventář*, Archiv AV ČR Praha 2001.[pozn. interní tisk]

Důvody, proč Zdeněk Nejedlý jako správce Hostinského pozůstalosti přistoupil k jejímu dělení na jednotlivé části, lze podle Hany Kábové s jistotou spatřovat především v dobové praxi. V souladu s tehdejší zvykem docházelo k tématickému členění písemností podle toho, jak se předpokládalo jejich budoucí využití v některé z institucí. Tento fakt souvisí i s pozůstalostí Otakara Hostinského v Muzeu Bedřicha Smetany a v Etnologickém ústavu AV ČR. Ovšem ze současného stavu celé pozůstalosti jasně vyplývá, že tematické roztrídění nebylo provedeno důsledně. Proto zmíněné instituce nevlastní pouze ty Hostinského dokumenty, které se nějakým způsobem vztahují k jejich badatelským zájmům, ale i řadu dalších písemností zcela jiného zaměření a druhu. To potvrzuje i obsah pozůstalosti nejen v Muzeu Bedřicha Smetany, ale i v Archivu AV ČR a Etnologickém ústavu AV ČR. Problémy, které z toho plynou, lze sledovat zejména na stavu Hostinského korespondence (viz dále). V rámci jednotlivých institucí posléze také docházelo k manipulaci a dalšímu pohybu s Hostinského pozůstalostí, takže se v konečné fázi některé dokumenty původně uložené v AV ČR objevily na zcela jiném místě. Tím se rozrostl počet institucí, kde se jednotlivé části nachází, ovšem velmi často chybí údaje o prostředníkovi, který sem jednotlivé spisy uložil.

Jako příklad pro to může posloužit část pozůstalosti uložené v dnešním Etnologickém ústavu AV ČR. Inventarizace fondu Otakara Hostinského tu proběhla v roce 1990 a v úvodu inventáře jeho autorka Jana Petráková píše: „*Svazek číslo I, obsahující pravděpodobně osobní doklady, v pozůstalosti chybí a nepodařilo se zjistit kdy a komu byl zapůjčen.*“³⁶ Jak už bylo uvedeno, tento svazek zcela s jistotou neměl k dispozici Miloš Jůzl při přípravě monografie o Hostinském, což se podařilo prokázat na základě srovnání Hostinského vlastního seznamu přednášek, statí aj. s Jůzlovým bibliografickým výčtem Hostinského publikační činnosti, kde se nalézají některé nepřesnosti v datech. Vzhledem k tomu, že Jůzl materiály pro svoji monografii musel připravovat již během sedmdesátých let, ovšem přesnou dobu heuristických prací autor neuvádí (předmluva ke knize byla napsána 1978³⁷), lze čas přesunutí tohoto kartonu z bývalého Ústavu pro etnografii a folkloristiku stanovit s jistotou pouze před rok 1978. Postrádaný svazek I se v současné době nalézá, jak už zmíněno dříve, v LA PNP v Praze na Strahově.

O pozůstalosti uložené v Muzeu Bedřicha Smetany se opět dozvídáme v zmíněné přednášce Karla Svobody *Prameny ke studiu života a díla Otakara Hostinského*.³⁸ Ten v ní

³⁶ Petráková Jana, *Inventář osobního fondu Otakara Hostinského*, Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, Praha 1991, s. VIII. [interní tisk]

³⁷ Jůzl (cit. v pozn. 1), s. 10.

³⁸ Svoboda (cit. v pozn. 31).

uvádí Muzeum Bedřicha Smetany v souvislosti s Hostinského pozůstalostí týkající se Smetanovy osoby. Na základě této informace se Haně Kábové podařilo v roce 2001 zkontaktovat pracovníky Českého muzea hudby, jeho je Muzeum Bedřicha Smetany součástí, jmenovitě Markétu Kabelkovou. V této době byla zmiňovaná část Hostinského pozůstalosti uložena v tehdejší budově Českého muzea hudby na Velkopřevorském náměstí. To, že se doopravdy jedná o stejný fond, který je v současné době uložen v Muzeu Bedřicha Smetany, potvrdilo srovnání mnou připravovaného inventáře fondu s poznámkami Hany Kábové.³⁹

Tato část pozůstalosti se do Muzea Bedřicha Smetany dostala prostřednictvím Zdeňka Nejedlého. Nejedlý zapracoval ty části s přímou vazbou na Smetanu přímo do fondu Bedřicha Smetany a zbytek pozůstalosti, bez přímé vazby na Smetanu, vytvořil samostatný fond Otakar Hostinský, který nebyl do dnešní doby zkatalogizován.⁴⁰ Vše nasvědčuje tomu, že tato nezpracovaná část byla následně přesunuta do Muzea české hudby (dnešní České muzeum hudby), kde zůstala přinejmenším do roku 2001, kdy zde byla předběžně prohlédnuta Hanou Kábovou.

Skutečnost, že prvním místem uložení této části pozůstalosti bylo prapůvodně Muzeum Bedřicha Smetany, potvrzují razítka na některých dokumentech s nápisem „*Muzeum Bedřicha Smetany*“ a ručně psané katalogizační lístky (ne však u všech písemností). Na základě konzultace s vedoucí Muzea Bedřicha Smetany Olgou Mojžíšovou se podařilo zjistit, že tato část Hostinského pozůstalosti byla skutečně dvakrát přesunuta, a to sice ve „směru“ Muzeum Bedřicha Smetany → Muzeum české hudby – depozitář ve Velkopřevorském paláci (od roku 1987 minimálně do r. 2001, přesné datum není známo) → Muzeum Bedřicha Smetany.

Podobný problém je s Hostinského soukromou knihovnou. V knihovně Ústavu hudební vědy FF UK se v současné době nacházejí knihy, časopisy a notové materiály z Hostinského pozůstalosti. Nejsou ovšem, jak by se dalo předpokládat, samostatně odděleny od ostatních exemplářů, ale jsou začleněny do fondu knihovny.⁴¹ K začlenění Hostinského došlo v roce 1962 ještě před stěhováním katedry z Břehové ulice do hlavní budovy FF UK (1983) na dnešním Náměstí Jana Palacha. Tehdy byl vedoucím katedry Mirko Očadlík a inventarizace byla dokončena až za jeho následovníka Františka Mužíka.

Pozůstalost sem byla uložena rodinou Otakara Hostinského a přijal ji Zdeněk Nejedlý. Ten na tomto místě, před dalším dělením a ukládáním písemností do ostatních institucí, nechal část Hostinského knihovny. Jedná se zejména o knihy, časopisy, ale také Hostinského

³⁹ Na základě konzultace s Mgr. Hanou Kábovou

⁴⁰ Kábová (cit. v pozn. 35), s. III-IV.

⁴¹ Sepsáno na základě konzultace s bývalou vedoucí knihovny katedry Hudební vědy FF UK PhDr. Vlastou Reitererovou

sbírku hudebnin. Jako celek zůstala knihovna Otakara Hostinského do doby, kdy proběhla generální inventarizace celého fondu knihovny Ústavu hudební vědy. Před tím podléhala přímo vedoucímu katedry, ovšem posléze bylo vydáno nařízení, že všechny knihy, hudebniny aj. musí být opatřeny inventárními čísly a signaturami a zpřístupněny. Bývalá vedoucí knihovny katedry Vlasta Reiterrerová se domnívá, že hlavní důvod, proč toto nařízení tak citelně postihlo zejména Hostinského bývalou knihovnu, může být v tom, že obsahovala velký počet publikací potřebných pro studium oboru. Hostinského knihy takto začleněny lze v dnešní době rozeznat jediné podle tištěného razítka na předsádce „*Z knihovny Otakara Hostinského*“.

V předmluvě k inventáři *Osobní fond Otakar Hostinský. Sbírka Otakar Hostinský-Kabinet Zdeňka Nejedlého* autorka Hana Kábová uvádí další archivy po celé České republice, kde na základě různých pomůcek dohledala některé Hostinského dopisy, případně rukopisy atd.⁴² Všechny tyto informace jsou však obsaženy a volně přístupné v jejím inventáři, proto nepovažuji za nutné zmiňovat jména mimopražských institucí.

Jak bylo výše zmíněno, vzhledem k tomu, že před rozdělením písemností nebyl pořízen celkový soupis Hostinského pozůstalosti, nelze s jistotou říci, jaká část z ní je nezvěstná. Částečným vodítkem by nám mohly být Hostinského zápisníky, ve kterých si vedl vlastní evidenci jak publikovaných článků, statí, studií tak soupis vlastního notového materiálu aj.⁴³ Jedná se ovšem o pouhé části pozůstalosti, které si Hostinský sám takto evidoval. Většina z těchto zápisníků se nalézá v Hostinského pozůstalosti v LA PNP.

Ačkoli byla Hostinského osobnost ve své době jednou z klíčových postav české kultury, na kterou se odvolávaly a zaštiťovaly se jí další generace badatelů např. Zdeněk Nejedlý, Vladimír Helfert, Otakar Zich aj., neodpovídá stav uložení pozůstalosti významu, který mu jeho pokračovatelé dávali. Tím, že Miloš Jůzl čerpal pro svou monografii o Otakaru Hostinském materiály převážně v tehdejší Ústavu pro etnologii a folkloristiku, nemohl mít k dispozici všechny potřebné doklady, což se projevilo např. v případě Durdíkovy korespondence Hostinskému. Ačkoliv měl Jůzl k dispozici Bartošův spis „*Hostinský Otakar a Josef Durdík (ve světle vzájemné korespondence)*“, musel se spoléhat pouze na zprostředkované informace, které nemusely zcela jistě zachytit všechny potřebné údaje. Otázkou zůstává, do jaké míry se mohl dopátrat všech materiálů, které byly nalezeny teprve před nedávnou dobou.

⁴² Kábová (cit. v pozn. 35), s. XII – XIV.

⁴³ Během bádání se povedlo nalézt dva takové soupisy, oba psané Hostinského rukou. První je uložen v Muzeu Bedřicha Smetany, druhý v LA PNP.

Domnívám se, že právě kvůli stále více se projevujícím nedostatkům ve stavu bádání o Hostinském je nutné stávající materiály přehodnotit a uvést do kontextu s nově nalezenými. Vzhledem k Hostinského širokému záběru zájmů a aktivit by se tyto změny týkaly i dalších oborů, nejenom hudební vědy.

Myšlenka na opětovné spojení všech částí Hostinského pozůstalosti a uložení pouze v jedné instituci nepřichází v úvahu, neboť jednotlivé části pozůstalosti se staly již díky inventarizaci, případně katalogizaci pevnými součástmi uvedených institucí. Jejich přesuny by přinesly stejné problémy jako jejich předchozí rozdělení.

1.2 Otázka korespondence

Všechny výše zmíněné a popsané pohyby Hostinského pozůstalosti přinášejí mnohé problémy zejména ve vztahu ke korespondenci, která je z těchto důvodů roztříštěna bez kompletního soupisu.

U korespondence odeslané se předpokládá, že se její jednotlivé exempláře nachází z větší části v rámci pozůstalostí osob, které udržovaly s Hostinským kontakty, a to ať osobní, nebo jen čistě pracovní. Na základě toho je i těžké určit kompletní výčet všech adresátů. Ovšem v LA PNP lze v současnosti nalézt v lístkovém katalogu zpracovaných fondů záznamy o korespondenci Otakara Hostinského, jeho syna Bohuslava a manželky Zdenky nacházející se v rámci pozůstalostí různých osob. Je možné, že během postupujícího zpracování budou nalezeny další materiály. To nám zajisté rozšíří jmenný rejstřík osob, se kterými byl Hostinský v kontaktu. Podobně jako v LA PNP v Praze, tak i v A AV ČR existuje generální rejstřík korespondence, evidující dopisy ve zpracovaných a částečně i v nezpracovaných fondech.⁴⁴

V Muzeu Bedřicha Smetany se od jednotlivých odeslaných dopisů v mnohých případech zachovaly koncepty odpovědí psané Hostinským. Ty jsou podle mého názoru z informačního hlediska ještě cennější než odeslané verze, neboť zachycují i myšlenky, které pak následně v definitivním znění nebyly z nějakého důvodu uvedeny.

Domnívám se, že rozdělení Hostinského pozůstalosti mělo právě nejhorší dopad na korespondenci. Během „zpracovávání“ pozůstalosti byla totiž rozdělena i korespondence, a to bez jakéhokoliv systému (tématického nebo alespoň jmenného členění). Vínou toho se dopisy od jedné osoby nachází v několika institucích, jako je tomu v případě korespondence Otakara Hostinského s Václavem Judou Novotným, Jaroslavem Gollem aj. Jednotlivé části se nachází v Muzeu Bedřicha Smetany, v Etnologickém ústavu AV ČR, v LA PNP, v A AV ČR a pravděpodobně ta nejvzácnější v soukromých rukách rodiny. Kopie některých dopisů si pro svoje badatelské účely pořizovali pracovníci Kabinetu Zdeňka Nejedlého. Strojopisné opisy Hostinského korespondence, ale i některé originály tak nalezneme v Archivu AV ČR v rámci archivu Zdeňka Nejedlého. Mimo jiné to jsou strojové opisy dopisů Ludevíta Procházky Otakaru Hostinskému ze sedmdesátých až osmdesátých let 19. století. Na strojopisech je vždy v rohu označeno, ve které instituci se nachází originální exempláře. Velká část originálů by měla být podle označení „*UEF OH*“ uložena v bývalém Ústavu pro etnologii a folkloristiku AV ČR. Další se nacházejí v jiných archivech, případně v soukromých rukách.

⁴⁴ Nyní přístupný na i internetové adrese www.mua.cas.cz

Dopisy Hostinskému od některých jeho spolupracovníků byly v minulých letech vydány tiskem, a to především korespondence Josefa Durdíka a Václava Judy Novotného. Korespondenci Josefa Durdíka odeslanou Hostinskému vydal Josef Bartoš v *Hudebním sborníku* v roce 1912 a korespondenci V. J. Novotného Zdeněk Nejedlý tamtéž.⁴⁵ Jak se podařilo na základě srovnání tištěného a originálního znění dopisů zjistit, nelze však zcela spoléhat na tištěnou verzi dopisů. Zdeněk Nejedlý, který měl zcela jistě k dispozici originální znění Novotného dopisů Hostinskému do Salcburku, vynechává v jednom případě poznámku o hráčských sklonech vydavatele a majitele časopisu *Dalibor* Emanuela Starého.⁴⁶ Ačkoli se sice jedná o poznámku osobního charakteru, je to poměrně výrazný zásah do celkového vyznění a smyslu textu. Na základě toho považuji za nutné čerpat především z původních pramenů v jejich nekorigovaném znění. Informace o přesné výši dluhu Em. Starého jsou velmi zásadními fakty, co se týče provozu, ale i ukončení činnosti časopisu *Dalibor*.

Dalším významným problémem je nedostatek informací o korespondenci odeslané Hostinským. Nejvíce se tento nedostatek projevuje ve vztahu k Hostinského úloze v polemikách o Bedřicha Smetanu u korespondence Hostinského s Ludevitem Procházkou a Václavem Judou Novotným. Jak z dopisů přijatých Hostinským vyplývá, Hostinský s oběma udržoval písemný kontakt, a to nejenom v případech, kdy zasílal příspěvek do časopisu *Dalibor*. Právě obsahy těchto dopisů by nám mohly více přiblížit Hostinského působení v Salcburku u hraběte Thuna i míru informovanosti, kterou měl o tehdejšímu kulturně politickém dění v Praze. V současné době lze toto pouze odhadnout na základě korespondence přijaté Hostinským, jeho zaslaných článků a knihy *Bedřich Smetana a jeho boj o moderní českou hudbu*.

Bohužel však tyto dopisy čekají na své znovuoobjevení, neboť ačkoliv je pozůstalost Ludevíta Procházky uložena v Muzeu Bedřicha Smetany a jeho korespondence přijatá i odeslaná je již zkatalogizována, překvapivě neobsahuje dopisy od Otakara Hostinského.⁴⁷ Stejný problém je i u pozůstalosti Václava Judy Novotného uložené v téže instituci.

Jediným pramenem, kde se v současné době podařilo nalézt ucelenější část Hostinského odeslané korespondence, je pozůstalost Miroslava Krajníka⁴⁸ uložená v LA PNP. Zde nacházíme devět dopisů z let 1874-1876, které Hostinský zasílal nejprve z Golčova Jeníkova a posléze ze svého působiště v Salcburku. Dopisy jsou o to vzácnější, že obsahují nejenom

⁴⁵ Nejedlý Zdeněk, Z redakce „Dalibora“ r. 1875, *Hudební sborník*, roč. I., Praha 1912, s. 89-101.

⁴⁶ Tamtéž, s. 99.

⁴⁷ Na základě konzultace se správkyňí fondu Ludevít Procházka v Muzeu Bedřicha Smetany v Praze Mgr. Kateřinou Viktorovou.

⁴⁸ [Anonym], Krajník Miroslav, v: Kořán, Jos. (ed), J., *Ottův slovník naučný*, sv. 15, Praha 1900, s. 28.

postřehy a dojmy Hostinského z jeho působiště, ale i komentáře k aktuálnímu politicko-kulturnímu dění v Praze.

Další na informace velmi cennou součástí korespondence jsou Hostinského dopisy rodičům. Kromě jednoho, který je uložen v Muzeu Bedřicha Smetany, se další nalézají v LA PNP. Z jejich obsahů se můžeme dozvědět nejenom o Hostinského subjektivním nazírání na své ryze teoretické vzdělání atd.,⁴⁹ ale i podrobný popis se všemi časovými údaji a zážitky z jeho studijní cesty po Itálii.

⁴⁹ MBS, *Otakar Hostinský – inventář fondu*, část 1 [dokumenty a korespondence], sig. S 94/ 39. [interní tisk]

1.3 Archivní charakteristika fondu Otakar Hostinský v Muzeu Bedřicha Smetany a možnost jeho využití

Korespondence uložená v Muzeu Bedřicha Smetany zachycuje široký záběr Hostinského aktivit. Mnohé dopisy přímo reagují na korespondenci uloženou v Etnologickém ústavu AV ČR. Vzhledem k tomu, že pozůstalost v Muzeu Bedřicha Smetany nebyla do nedávné doby vůbec zpracovaná, se lze domnívat, že obsahy korespondence po dlouhá léta unikaly pozornosti badatelů. Na základě tohoto stavu a po prvním průzkumu ostatních částí pozůstalosti jsem se rozhodl započít s katalogizací Hostinského dokumentů a zejména jeho korespondence. Jak jsem již uvedl v komentáři ke katalogu, je korespondence tématicky rozčleněná do jednotlivých částí podle své povahy.

Za jeden z nejdůležitějších nálezů považuji Hostinského dopis rodičům z Mnichova z roku 1869, který je určitou sebereflexí, co se týče jeho vzdělání a budoucích plánů. Mezi nejzajímavější patří ta část, kde si Hostinský stěžuje na své nedostatečné praktické hudební vzdělání, kterému sám přisuzuje velkou důležitost. O tom konečně hovoří i jeho vlastní kompoziční pokusy, které následně po jeho smrti analyzoval Vladimír Helfert.⁵⁰

Dopisy v Muzeu Bedřicha Smetany mohou doplnit i korespondenci uloženou v jiných institucích. Tak je tomu u dopisů Václava Judy Novotného, kterou sice vydal v roce 1912 tiskem Zdeněk Nejedlý,⁵¹ ovšem následně došlo k jejímu rozdělení, takže pět dopisů se nalézá v Muzeu Bedřicha Smetany, čtyři v Etnologickém ústavu AV ČR a jeden zůstává nezvěstný.

Velmi obsáhlou sbírku v rámci Hostinského korespondence v Muzeu Bedřicha Smetany představuje vzájemná korespondence O. Hostinského s pražským vydavatelem J. Ottou, která se obsahově týká především Hostinského působení v redakci *Sbírky přednášek a rozprav* vydávanou J. Ottou. V dopisech lze nalézt důležité informace týkající se nejenom organizace sborníku, vyplacení finančních odměn pro redaktory a přispívatele, ale i o vzájemných střetech Hostinského s J. Ottou, o výběru článků pro publikování, o zachování ideového směru a v neposlední řadě i o okolnostech zániku sborníku. S tím souvisí i přijatá korespondence Hostinského od jednotlivých přispívatelů *Sbírek přednášek a rozprav*, u kterých se zachovalo i poměrně velké množství konceptů Hostinského odpovědí.

Dále jen výčtem můžeme zmínit dopisy týkající se Hostinského působení na Karlo-Ferdinandově universitě v Praze, a to jak ve funkci pedagoga (docenta a posléze řádného profesora), tak i děkana. Jedná se o korespondenci s: Augustem Bělohoubkem, Bohuslavem

⁵⁰ Helfert Vladimír, *Skladby O. Hostinského, Hudební sborník*, roč. I., Praha 1912, s. 102-120.

⁵¹ Nejedlý Zdeněk, (viz. pozn. 45), s. 89-101.

Braunerem, Ladislavem Čelakovským, Antonínem Fričem, Ladislavem Haškovicem, Eugenem Kadeřávkem, Václavem Emanuele Mourkem, Antonínem Rezkem, Čěnkem Strouhalem, Václavem Tillem, Jaroslavem Vlčkem.

Z pohledu Hostinského výkladu estetiky a dalších uměnovědných oborů, nepředstavuje korespondence v Muzeu Bedřicha Smetany žádný velký zvrat. Mapuje však Hostinského aktivity, problémy a žádosti, se kterými se na něj obraceli jeho kolegové, a částečně napovídá, kde se zachovaly odpovědi na dopisy, jak Hostinský tyto problémy, žádosti a prosby řešil. Všechna zmiňovaná fakta pomáhají k lepšímu sestavení Hostinského profilu nejenom jako vědce, ale také jako člověka, což se domnívám, že se v předchozích dobách podceňovalo.

Jako příklad nám může sloužit dopis Hostinského odeslaný L. Haškovi 2. 9. 1902, ve kterém Hostinský odmítá napsat stať pro lékařský slovník o účincích hudby na lidské tělo. Jako důvod, vedle své velké pracovní vytíženosti, udává, že se necítí být dostatečně erudován pro sepsání článku na takové vědecké úrovni, jak to po něm požaduje Haškovec.⁵² Tento dopis je podle mého názoru dokladem Hostinského vědecké poctivosti. Zároveň boří i mýtus o jeho „vševědoucnosti a neomylnosti“, tak jak jej pěstovaly generace pozdějších badatelů.

Domnívám se, že tímto směrem by se mohla ubírat další bádaní o Otakaru Hostinském s využitím nově objevených a zkompletovaných pramenů. Nový pohled na Otakara Hostinského by v budoucnu mohl napomoci k objektivnímu hodnocení jeho práce a k posouzení jeho přínosu nejenom pro českou hudební vědu, ale kulturu obecně.

⁵² MBS S 94/ 27. [2. 9. 1902]

2. Inventář osobních dokumentů a korespondence Otakara Hostinského v Muzeu Bedřicha Smetany

2.1 Komentář k inventáři osobních dokumentů a korespondence z pozůstalosti Otakara Hostinského v Muzeu Bedřicha Smetany

Část pozůstalosti Otakara Hostinského, která je uložena v Muzeu Bedřicha Smetany v Praze, je v současné době nezpracovaná. Obsahuje materiály od druhé poloviny 50. let 19. století do prvního desetiletí 20. století. (Jedinou výjimku tvoří tištěné parte manželky Otakara Hostinského Zdeny z roku 1942.) Podle rámcového soupisu obsahuje fond celkově přibližně 1192 položek: 24 kusů osobních dokladů, 324 kusů korespondence, 56 kusů tvoří různé rukopisy, 788 kusů představují novinové výstřižky s Hostinského poznámkami a programy koncertů, které nashromáždil od druhé poloviny 60. let 19. století do své smrti. Pro inventarizaci byly přednostně vybrány osobní doklady a korespondence. Zpracování Hostinského osobních dokumentů je o to důležitější, že mapuje nejméně probádanou oblast jeho života a dále i vzhledem k faktu, že další zachované osobní dokumenty se v minulosti ztratily z Etnologickém ústavu AV (viz dále v samostatné kapitole), kde je uložena největší část Hostinského pozůstalosti. Korespondence pak představuje cenné dokumenty vypovídající o rozsahu Hostinského aktivit, okruhu lidí a přátel, v jejichž společnosti se pohyboval a v neposlední řadě reflektuje a komentuje kulturní dění v Praze od konce 60. let 19. století, v jehož centru stála osobnost Bedřicha Smetany.

Inventář vybrané části pozůstalosti Otakara Hostinského zachovává celkové členění a strukturu jednotlivých záznamů jako ostatní pozůstalosti zpracovávané v Českém muzeu hudby formou inventáře, které byly schváleny Muzeem české hudby v březnu 1980¹ (dnes České muzeum hudby). Jako konkrétní předloha byl využit inventář fondu Bedřicha Smetany S 217, který zpracovaly Olga Čechová a Jana Fojtíková v roce 1984.² Důvodem, proč bylo použito této normy, je i fakt, že inventář nezpracovává celou pozůstalost, ale pouze její část. Domnívám se, že pro další badatele či samotné pracovníky Muzea Bedřicha Smetany, kteří budou v budoucnu pracovat na dokončení inventáře, je výhodnější, když budou moci navázat na obecně používaný a pro pracovníky muzea dobře známý systém katalogizace, aby tak mohl

¹ Čechová Olga, Fojtíková Jana: *Bedřich Smetana. inventář fondu S 217*, Praha 1984, strojopis, s. VII.

² Tamtéž.

vzniknou homogenní celek, který kompletně zachytí celou zde uloženou část Hostinského pozůstalosti.

Předkládaný inventář je tedy členěn do dvou tematických celků - dokumenty a korespondence.

I. Dokumenty:

Dokumenty a osobní doklady Otakara Hostinského jsou řazeny chronologicky. U většiny dokumentů nebyla potřeba bližší specifikace, výmluvné jsou již jejich názvy. Pouze v několika případech bylo nutné dodatečně v poznámce vysvětlit, o jaký druh dokumentu se jedná. V případech, kdy bylo těžké k názvu dokumentu nalézt správný česko-jazyčný ekvivalent (jedná se především o Hostinského universitní diplomy), bylo užito citace původního označení psané kurzivou v uvozovkách.

II. Korespondence:

Korespondence je rozdělena do dvou základních tematických okruhů, a to na korespondenci odeslanou Otakarem Hostinským a korespondenci přijatou. V rámci každého okruhu jsou zřízeny tematické pododdíly, které jsou uspořádány abecedně podle jména odesilatele či adresáta. Více dopisů od jednoho odesilatele či jednomu adresátovi, je řazeno chronologicky. Důvodem pro zavedení těchto tematických pododdílů byla nejenom snaha co nejpodrobněji roztřídit a zařadit jednotlivé části korespondence, ale zároveň přehledně zachytit široké tematické spektrum a záběr Hostinského aktivit.

Dopisy, kde není odesílatel, či příjemce uveden, nebo se jeho jméno nepovedlo s jistotou určit, jsou umístěny v chronologickém pořadí vždy na konci podskupiny, kam podle svého obsahu patří. Na prvním místě je vždy uvedeno jméno odesilatele (je-li známo), na druhém místě jméno adresáta.

1) korespondence odeslaná je rozčleněna do dvou podskupin

a) korespondence osobní, tedy kde je adresát jmenovitě Otakarem Hostinským uveden

b) korespondence odeslaná institucím, kde je na místě adresáta uveden název instituce, či organizace a kde není tedy zřejmé, kdo jmenovitě odeslaný dopis následně přijal, či na něj odpovídal.

2) korespondence přijatá je rozčleněna do čtyř podskupin

a) korespondence osobní, kde je adresát jmenovitě Otakar Hostinský a odesílatel fyzická osoba

b) korespondence od institucí, kde je adresát Otakar Hostinský a odesílatel právnická osoba (instituce, či organizace)

c) korespondence neadresovaná jmenovitě Otakaru Hostinskému, ale institucím, ve kterých působil

3) **cizí korespondence** – adresátem ani odesílatelem není Otakar Hostinský, ale jiné osoby; je řazena v abecedním pořádku podle jmen odesílatelů. V případech, kdy jméno odesílatele nebylo uvedeno, či nebylo možné je s jistotou přechist, byl dopis umístěn na konec

Katalogizační údaje jsou uvedeny v následujícím pořadí:

- **Název:** charakteristika dokladu; u korespondence jméno odesílatele a adresáta
- **Lokace a datace:** v případě absence lokace užívána zkratka s.l.; datace uváděna vždy arabskými číslicemi v pořadí den-měsíc-rok, v případě absence dnu, či měsíce používán otazník v kulaté závorce; v případě absence roku, či celého data užívána zkratka s.a.; veškeré informace, které se podařilo následně dopátrat jsou uvedeny v hranatých závorkách
- **Regest:** zachycení obsahu korespondence a dokumentů; u některých obsáhlých dopisů s velkou výpovědní hodnotou bývá regist zpracován rozsáhleji, aby byly zachyceny veškeré výpovědi a myšlenky; v případech, kdy je na dopis známa odpověď, bývá na ni v poznámce odkázáno; pro oddělení jednotlivých částí regestu se užívá pomlčky

- **Forma zápisu:** jsou užívány údaje rukopis, tištěný formulář, rozlepka, tištěný korespondenční lístek, tištěná vizitka, kopie dopisu; vždy uváděn jazyk dopisu, u vícejazyčných materiálů jmenovány všechny použité jazyky
- **Rozsah:** počet folií udává počet listů dokumentu, či dopisu; počet pagin udává počet popsaných stran
- **Rozměry:** uvedeny v mm v pořadí výška x šířka

V levém sloupci inventáře jsou uváděna inventární čísla u jednotlivých položek jakožto platné signatury. U obou tematických okruhů (osobní doklady i korespondence) jsou jednotlivé katalogizační údaje uvedeny ve stejném pořadí. Společný postup pro oba okruhy vychází z jejich podobného charakteru. V obou případech se jedná o listinný materiál.

Popis jednotlivých materiálů je proveden na základě přímého zkoumání pramenů a údajů, které obsahují. Údaje, které nebyly přímo v na prameni uvedeny, ale vyplývají z následujícího obsahu, a údaje získané dodatečně z literatury, jsou označeny hranatou závorkou. Místa špatně čitelná nebo sporná jsou vyznačena otazníkem v kulaté závorce. U mnohých inventárních popisů je připojena doplňující poznámka. Jedná se především o údaje o stavu pramene, o zásazích a opravách v původním znění textu buď pisatelem samotným, nebo dodatečně někým jiným. Poznámky doplňující význam sdělení či komentující jeho obsah jsou provedeny na základě informací získaných z dobové literatury, a to především z Ottova slovníku naučného.

Kurzíva s uvozovkami se používá v případech, kdy bylo nutné zcela doslovně zachytit pomocí diplomatického přepisu přesné názvy institucí, výborů, spolků, jména osob aj.

V rámci regist jednotlivých dopisů jsou dále kurzívou v uvozovkách zachyceny výrazy, které bylo nutné doslovně citovat pro správnou interpretaci smyslu sdělení.

2. 2 Seznam zkratek

čes.	česky
f.	fólio
Inv. č.	Inventární číslo
lat.	latinsky
něm.	německy
OH	Otakar Hostinský
p.	pagina
pol.	polsky
pops.	popsaný
pozn.	poznámka
rkp.	rukopis (ný-, -ně)
s. a.	sine anno
s. l.	sine loco
s. n.	sine numero
zl.	zlatých

2. 3 Doklady a dokumenty

- 1 **Vysvědčení OH ze základní školy - 3. třída** - první pololetí
"Prager-Piaristen-Hauptschule", 11. 3. 1856
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 340 x 280
- 2 **Vysvědčení OH ze základní školy - 3. třída** - druhé pololetí
"Prager-Piaristen-Hauptschule", 12. 8. 1856
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 340 x 280
- 3 **Vysvědčení OH ze základní školy - 4. třída** - první pololetí
"Prager-Piaristen-Hauptschule", 13. 3. 1857
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 340 x 280
- 4 **Vysvědčení OH z gymnázia - I. ročník** - druhé pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 31. 7. 1858
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 354 x 210
- 5 **Vysvědčení OH z gymnázia - II. ročník** - druhé pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 31. 7. 1859
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 340 x 210
- 6 **Vysvědčení OH z gymnázia - III. ročník** - druhé pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 31. 7. 1860
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 344 x 226
- 7 **Vysvědčení OH z gymnázia - IV. ročník** - první pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 9. 2. 1861
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 342 x 198
- 8 **Vysvědčení OH z gymnázia - IV. ročník** - druhé pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 31. 7. 1861
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 342 x 200
- 9 **Vysvědčení OH z gymnázia - V. ročník** - první pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 1. 3. 1862
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 348 x 201
- 10 **Vysvědčení OH z gymnázia - V. ročník** - druhé pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 31. 7. 1862
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 348 x 203

Inv. č.

- 11 **Vysvědčení OH z gymnázia - VI. ročník** - první pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 17. 2. 1863
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 348 x 206
- 12 **Vysvědčení OH z gymnázia - VI. ročník** - druhé pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 1. 8. 1863
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 348 x 204
- 13 **Vysvědčení OH z gymnázia - VII. ročník** - první pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 6. 2. 1864
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 348 x 204
- 14 **Vysvědčení OH z gymnázia - VII. ročník** - druhé pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 30. 7. 1864
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 348 x 204
- 15 **Vysvědčení OH z gymnázia - VIII. ročník** - první pololetí
Gymnázium na Novém Městě pražském, 25. 2. 1865
předtištěné vysvědčení rkp. vyplněné perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 356 x 211
- 16 **Karlo-Ferdinandova universita v Praze**
Karlo-Ferdinandova universita v Praze - filosofická fakulta, 25. 11. 1865
potvrzení profesorského sboru filosof. fakulty o imatrikulaci OH na filosofické fakultě
na zimní semestr 1865/6
předtištěný formulář rkp. vyplněný perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 340 x 190
- 17 **Potvrzení z Karlo-Ferdinandovy university v Praze**
Karlo-Ferdinandova universita v Praze - filosofická fakulta, 21. 12. 1866
potvrzení profesorského sboru filosof. fakulty o imatrikulaci OH na filosofické fakultě
na zimní semestr 1866/7
předtištěný formulář rkp. vyplněný perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 340 x 190
- 18 **"Index scholarum et magistorum"**
Karlo-Ferdinandova universita v Praze - filosofická fakulta, 27. 7. 1867
index s předměty, které OH absolvoval od zimního semestru 1865/6 do letního semestru
1867, předtištěný formulář rkp. vyplněný perem, lat., něm., čes. - 2f., pops. 4p. - 430x255
Pozn.: index obsahuje výčet všech absolvovaných předmětů včetně atestací a jmen
přednášejících
- 19 **Magisterský diplom OH z Karlo-Ferdinandovy university**
Karlo-Ferdinandova universita v Praze - filosofická fakulta, 28.10. 1867
diplom o ukončení magisterského studia "*Magistratui suo legitimo*"
tištěný diplom, rkp. vyplněný perem, lat. - 1f., pops. 1p. - 560 x 450
Pozn.: v papíru vytlačená hlavička Karlo-Ferdinandovy university v Praze

Inv. č.

- 20 **Potvrzení z Karlo-Ferdinandovy university v Praze**
Karlo-Ferdinandova universita v Praze - filosofická fakulta, 10. 12. 1868
potvrzení profesorského sboru filosof. fakulty o imatrikulaci OH na filosofické fakultě
na zimní semestr 1868/9
předtištěný formulář rkp. vyplněný perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 340 x 190
- 21 **Rozhodnutí rektora Karlo-Ferdinandovy university v Praze**
Karlo-Ferdinandova universita v Praze - rektorát, 29. 12. 1869
oznámení rektora, že se OH stal doktorem filosofie s titulem PhDr
tištěný diplom rkp. vyplněný perem, lat. - 2f., pops. 2p. - 356 x 215
Pozn.: na 2p jsou podpisy dalších členů komise, která schvalovala jmenování
- 22 **Konskribní lístek od roku 1893**
Praha, 3. 7. 1893
[soupis osob, který slouží jako podklad pro nastoupení branné povinnosti v Rakousko-Uherské armádě]
tištěný formulář rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 410 x 256
Pozn.: uvedena všechna jména členů rodiny OH - manželka a 3 synové - červeně přeškrtnuto jméno matky OH "*Františka Hostinská roz. Mausová*" s poznámkou "*zvláštním archem hlásit*" - u všech zmiňovaných rok a místo narození, podpis OH
- 23 **Seznam platů a osobních příplatků**
Praha, 16. 11. 1907
seznam platů a osobních příplatků OH na základě usnesení c.k. ministerstva kultu a vyučování č. 16.640 z 16. 11. 1907
tištěná tabulka rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 344 x 210
- 24 **Tištěné parte Zdenky Hostinské roz. Quisové**
Král. Vinohrady /Praha/, 20. 5. 1942
oznámení o úmrtí manželky OH Zdenky Hostinské roz. Quisové po dlouhé a těžké nemoci ve věku 78 let
tištěné parte, čes. - 1f., pops. 1p. - 220 x 286
Pozn.: černě rámované parte - ze všech tří synů uveden pouze nejstarší Bohuslav s rodinou

2. 4 Korespondence

2. 4. 1 Odeslaná

a) osobní

25

OH: Brožek, Rudolf

Podskalí [Praha], 18. 9. [??]2

ubezpečuje Brožka, že nezapomněl na slíbený příspěvek "*O české hudbě*" - informuje o svém opoždění, ovšem v nejbližších dnech bude moci příspěvek poslat - ptá se, zdali adresa, kterou dostal od p. Dostála a na kterou má studii zaslat, platí pouze pro období prázdnin - prosí, aby mu zaslal aktuální adresu, kam má svůj příspěvek zaslat

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 171 x 104

Pozn.: koncept dopisu

26

OH: Frič, Antonín

s. 1. [Praha], 10. 6. [18]98

informuje Friče, že hovořil s kolegou V. - ten souhlasí s tím, že za Friče převezme přednášky o zoologii pro mediky - kolega V. však povede tyto přednášky celý zimní semestr, a to včetně zkoušení - OH prosí Friče, aby si podal žádost, že vše nejkratší cestou odevzdá s doporučením na příslušná místa

rkp. perem + tužkou, čes. - 1f., pops. 1p - 226 x 146

Pozn.: koncept dopisu, první část psaná perem, druhá tužkou - v horní části dopisu je modrou pastelkou napsáno "*Fričovi*" - jméno kolegy "*V*" se nepodařilo objasnit

27

OH: Haškovce, Ladislav

s. 1., 22. 9. [19/02]

Lituje, že nebude moci vyhovět přání Haškovce, aby napsal do lékařského slovníku o účincích hudby - k tomu má dva důvody: potřebuje více odpočinku a klidu, takže kromě povinností na universitě nechce přijímat další práci, necítí se dostatečně erudován pro napsání takovéto stati pro lékařský slovník - rozepisuje a komentuje dosavadní články a stati na toto téma, staví se k nim velmi kriticky a skepticky - považuje popsání fyziologických účinků hudby na člověka za zcela subjektivní a brání se sumarizaci, jako se to činí při shrnování výsledků pokusů s léky - zároveň upozorňuje, že neexistuje v současné době žádná spolehlivá vědecká metoda, která by toto zkoumala

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 175 x 111

Pozn.: originál dopisu

Inv. č.

28 **OH: Kadeřávek, Eugen**

s. l. [Praha], 17. 6. [190]4

děkuje Kadeřávkovi za zaslání brožury - lituje, že to je ovšem při příležitosti Kadeřávko-
va odchodu do penze - přeje Kadeřávkovi klidně prožitá léta v penzi - vzpomíná
na období jeho rektorátu - ubezpečuje jej o svých stálých sympatiích a hluboké úctě
rkp. perem, čes. - 1p., pops. 1f. - 170 x 105

Pozn.: originál dopisu

29 **OH: Kadeřávek, Eugen**

s. l., 12. 3. [190/6]

děkuje Kadeřávkovi za zaslání studii a vyjadřuje radost, že se jeho zdravotní
stav již zlepšil natolik, že by opět mohl přednášet na filosofické fakultě – informuje,
jaké kroky by musel podniknout, aby mohl opět přednášet spočívají v "anketě"
mezi profesory a zejména mezi profesory filosofie - to ovšem OH považuje osobně
za neoprávněné - takovýto postup by mohl podle OH způsobit fakultě v budoucnu potíže -
mohl by vzniknout precedens pro porušení zvyku - prodloužení, nebo navázání činnosti
je umožněno profesorovi pouze na té fakultě, kde působil a byl habilitován - Kadeřávkovi
doporučuje, aby tedy obnovil své přednášky na theologické fakultě, kde by byly dostupné
i posluchačům filosofické fakulty - OH se omlouvá, že nemůže udělat
více a doufá v zachování přízně

rkp. tuž., čes. - 2f., pops. 3p. - 164 x 100

Pozn.: koncept odpovědi na Kadeřávkův dopis z 9. 3. t.m. - silně škrtáno a vpisováno
černým inkoustem

30 **OH: Koula, [Jan]**

s. l., 2. 6. 1892

doporučuje Koulovi na post asistenta svého studenta Fr. Jiříka, který by se podle OH
na toto místo velmi hodil - podle OH je vzdělaný v historii umění a býval
posluchačem malířské akademie ve Vídni - je tedy ideálním kandidátem na tento či podobný
post, který by se na oddělení u Kouly uvolnil

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 169 x 98

Pozn.: koncept dopisu načrtnut na tištěné přihlášce do přednášky OH na téma "*O hudbě
19. století*" - přihláška vyplněna jménem Bohumila Nováka rodištěm v Táboře

31 **OH: Mourek, V[áclav], E[manuel]**

s. l. [Praha], 14. 2. 1881

zasílá zpět V. A. Mourkovi jeho studii na téma "*O anglickém románu*", kterou mu
Mourek zaslal poštou s žádostí o vytištění ve "*Sbírce přednášek a rozprav*" - OH
zdůvodňuje, že studie nemůže být ve sborníku vytištěna kvůli přílišné délce - s díky
posílá studii zpět autorovi

Rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 142 x 222

Pozn.: koncept dopisu načrtnut na dopisu přijatém OH od J. Otty 11. 2. 1881 - viz osobní
přijatá korespondence

Inv. č.

32 **OH: Niederle, [Lubor]**

s. l., 13. 11. 1905

reaguje na návrh projektu výstavby budovy nové české university, který obdržel od kolegy Čády - velmi by souhlasil a uvítal novou budovu, ovšem pochybuje o skutečné realizaci projektu - nesouhlasí s návrhem na umístění nové budovy v souvislosti s plánovaným rozšiřováním Prahy - každá část university by se ocitla na jiném břehu Vltavy, a tím by se i cesta do budovy stala obtížnější v souvislosti s terénem - návrh místa nové budovy university byl dán na Letnou, kde byly výhodnější stavební pozemky - OH zastává názor, že naopak umístění budovy na tomto místě by si vyžádalo větší náklady, než stavba někde jinde - hrozí i problémy se základy Budovy kvůli špatnému podloží - apeluje na Niederleho, aby zvážil, zdali je rozumné, Aby stavba měla 8-10 pater, což by jistě dělalo problém všem studentům i pracovníkům Rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 163 x 100

Pozn.: koncept dopisu, silně škrtáno, opravováno

33 **OH: Niederle, [Lubor]**

s. l., 14. 11. 1905

vrací se k problému návrhu na umístění budovy nové české university - je proti umístění budovy na okraj Letné nad most přes Vltavu - snaží se vyvrátit argumenty, že budova bude již od Vltavy vyčnívat nad Prahou - pro Letnou by navrhoval stavbu zakotvit do Mikulášské třídy, ovšem za předpokladu, že by stavba nebyla vysoká - žádá, aby se návrh na projekt a umístění stavby lépe ještě jednou promyslel a zvážil Rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 163 x 100

Pozn.: koncept dopisu, silně vpisováno, opraváno

34 **OH: Otto, [Jan]**

s. l. [Praha], 29. 6. 1887

prosí o vysvětlení, jak je možné, že se v novém čísle "*Sbíreky přednášek a rozprav*" objevil článek p. Kouly, o kterém nevěděl ani on, ani dr. Goll [oba redaktoři sbírky] Rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 177 x 112

Pozn.: originál dopisu

35 **OH: Otto, [Jan]**

s. l. [Praha], 4. 1. 1888

vyjadřuje své mínění nad prospektem k připravovanému "*Slovníku naučnému*", kde jej rozhořčuje formulace na přední straně "*S odůvodněním... síle národních*" - OH také odepřel spolupráci na slovníku dokud jemu a jeho kolegům nebude napravena křivda, která vznikla jeho nařčením z nevlástenectví - domnívá se, že vinou formulace na obálce slovníku [v prospektu], se stane seznam spolupracovníků jakousi trestní listinou a ukazatelem nevlásteneckých postojů pro ty, kteří zde jmenováni nejsou z důvodu odmítnutí spolupráce s redakcí slovníku - tímto se zcela distancuje od jakékoli spolupráce (včetně i poradenské) s redakcí slovníku

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 177 x 108

Pozn.: koncet dopisu, škrtáno, vpisováno

Inv. č.

- 36 **OH: Otto, [Jan]**
s. l. [Praha], 14. 1. 1888
děkuje za vysvětlení, jak byla myšlena formulace na prospektu slovníku - zdůrazňuje svoje vlastenectví a vysvětluje, že hlavním důvodem, proč odmítá spolupráci je obsazení redakce slovníku, kde nejsou zastoupeni žádní blízcí spolupracovníci OH - vyzdvihuje E. Chválu jako redaktora hudební části slovníku - velmi vysoce jej cení - ačkoli se OH aktivně nezapojí do tvorby slovníku, není mu jeho vydávání lhostejné a přeje úspěch
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 175 x 110
Pozn.: koncept dopisu, škrtnáno, vpisováno
- 37 **OH: Otto, [Jan]**
s. l. [Praha], 10. 2. 1888
informuje vydavatele *Sbírky přednášek a rozprav* J. Ottu, že se od p. Mádlu dozvěděl o zařazení Mádlovy přednášky na téma "*O českém skle*" do "*Sbírky před. a rozpr.*" bez vědomí redakce - schvaluje téma a zařazení přednášky, ovšem prosí Ottu, aby příště krok konzultoval s jejich redakcí - připomíná mu, že dříve do tisku bude zařazena přednáška p. Krále "*O scenerii antického divadla*" - zdůvodňuje tento krok dřívějším datem obdržení přednášky ("*v létě minulého roku*") a nutností obměny témat studií, které budou otištěny - informuje, že přednáška p. Krále bude otištěna v 9. čísle a přednáška p. Mádlu v 10. čísle *Sbírky přednášek a rozprav* - o tomto kroku se domluvil již i s kolegou z redakce dr. Gollem, který pořadí schválil
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 218 x 89
- 38 **OH: Rezek, Antonín**
s. l. [Praha], 21. 10. [18]97
žádá Rezka o vyjádření názoru, jak a zdali vůbec by mohla být přijata petice sboru filosofické fakulty podaná říšské radě o urychlení slíbené regulace platů - osobně je jiného názoru a považuje v současné politické situaci takový krok ilusorní - protože cesta podání petice skrze senát by bylo velmi zdoluhavá, byl OH navržen, aby ovšem jménem sboru filosofické fakulty poslal petici říšské radě - OH jako předseda sboru filosofické fakulty nemohl hned toto rozhodnutí odmítnout - petici by měl odeslat do další schůze sboru 25. 11. - ovšem tento schválený krok se "*rozležel*" i dalším kolegům a obecně se o poslání petice pochybuje - OH žádá, aby mu Rezek sdělil, zda by petice pouze samotné filosofické fakulty, která by byla podaná skrze český klub v říšské radě, mohla mít účinek na urychlení slíbené regulace platů, a zda by mohla mít podporu politiků - osobně tento krok považuje za marný - domnívá se, že větší účinek by mohl mít dopis některému členovi českého klubu v říšské radě (ptá ovšem komu), kde by byla situace popsána - je přesvědčen, že k brzké regulaci platů může dojít jen při vypsání předčasných parlamentních voleb - ubezpečuje Rezka, že o tomto dopisu ví jenom jeho nejbližší kolegové Goll, Strouhal, Gebauer a Král
rkp. perem, čes. - 6f., pops. 9p. - 176 x 112
Pozn.: koncept dopisu, škrtnáno, opravováno, vpisováno
na přední straně dopisu červenou pastelkou poznačeno: "*Rezek 1897*"

39

OH: rodičům

s. l. [Praha], s. a. [kolem 1870]

píše, že se již delší dobu zabývá myšlenkou, která je pro něj a jeho budoucnost rozhodující - často se tuto myšlenku snaží potlačovat, ale nedaří se mu to - z pouhého přání v minulosti se teď stává důležitá nutnost - týká se to jeho studia hudby - chtěl by, pokud mu to jeho chabé síly alespoň z poloviny dovolí, se zabývat hudbou - nechce ve svém oboru, který se stane jeho povoláním [pozn. neuvádí žádný obor konkrétně], hrát nějakou podřadnou roli - zdá se mu neschůdné se nutně a podrobně zabývat všemi odvětvími a pomocnými vědami estetiky - je vděčný rodičům, že mu umožnili studium historie umění v Mnichově - píše, že co se naučil z teorie výtvarného umění, z toho zde profitoval - je za toto rodičům nekonečně vděčný, ale právě tento stav je i důvodem předstoupit před ně s touto prosbou - teorií hudby se doposud zabýval pouze okrajově formou soukromého studia a beze všech úvodů se obohatil o nějaké znalosti - tyto však stačí pro všeobecnou orientaci a pro oblast hudební teorie a kritiky, ale ne tam, kde se jedná o základní výkony a výsledky, které mají také význam v hudebně-estetickém světě - píše, že nepatří mezi poslední, co se týče kritiky a estetiky především v pohledu na hudbu, avšak přes svoje dosavadní úspěchy ve studiu estetiky vidí stále jasněji, že aby dokázal více, musí ještě více studovat - pro tak důležitou oblast svého oboru jako je hudba, pro kterou má nejlepší vyhlídky, se jí musí více zabývat vedle obecné estetiky - pozorování jej přesvědčilo, že musí vyplnit díry ve svém hudebním vzdělání - chce se věnovat vedle klavíru i teorii hudby a kompozici - bez učitele autority by to nebylo ovšem možné, i když se zúčastňuje kurzu teorie - B. Smetana by byl ochoten jej vyučovat - nic s ním nedomluvil, dokud se nezeptá rodičů

rkp. perem, něm. - 2f., pops. 4p. - 227 x 145

Pozn.: koncept dopisu - není ukončen, pravděpodobně chybí další část

40

OH: Smetana, Bedřich

s. l., 25. 12. 1878

lituje, že nezastihl Smetanu při jeho návštěvě v Praze, chtěl mu věnovat svůj nejnovější spis: *"Die Lehre von den musikalischen Klängen"* - spis mu předchozí den poslal poštou - informuje o svých dojmech z jeho opery *"Tajemství"* - o opeře říká: *"[...] je komická zpěvohra slohu velkého, stojí ze všech českých originálů našim ideám o hudebním dramatu nejblíže - arci vedle Libuše dosud neprovozované"* - přál by si, aby Smetana dostal nějaká vážná libreta - podle něj nejlepší libreta sice píše E. Krásnohorská, ale pochybuje, zda má dostatek dramatické síly, aby mohla dále sledovat Smetanův vývoj - nabízí, že pokud by si Smetana přál napsat libreto od jakéhokoli českého spisovatele, rád bude u něj za Smetanu intervenovat - o provedení *"Tajemství"* píše, že ačkoliv se všichni interpreti pilně připravili na provedení, nenašli dosud ten pravý způsob zpěvu - deklamace slov ztrácí svůj původ *"nenucenost a říznost"* - pro OH z toho jasně plyne, že bude nutné vytvořit si zvláštní sloh zpěvu v češtině podobně jako to udělal Wagner pro němčinu - informuje o *"vzkříšení"* časopisu *Dalibor*

rkp. perem, čes. - 3f., pops. - 5p. - 179 x 115

Pozn.: fotokopie dopisu - originály uloženy v rámci pozůstalosti Bedřicha Smetany - na spodní části dopisu razítko *"Muzeum Bedřicha Smetany v Praze"*

41 **OH: Smetana, Bedřich**

s. l. [Praha], 11. 5. 1882

píše o svém dopisu, ve kterém nabízel Smetanovi přímělu u českých spisovatelů, pokud by si Smetana přál od některého z nich libreto - informuje, že píše libreto pro Fibichovu "*Nevěstu Messinskou*" - jelikož je Fibich s tímto libretem spokojen a sám OH míní, že se nejvíce blíží Smetanově stylu zhudebnění slova, nabízí Smetanovi k prostudování právě dokončené první dějství připravované opery - protože není básník, jedná se prózu - dále informuje, že se velmi úzce drží předlohy libreta tj. Schillerovy tragédie - zcela nové libreto by pro něj bylo mnohem obtížnější - pokud by Smetana byl se zasláním exemplářem spokojen, nabízí se mu jako libretista - omlouvá se za úhlednost písma libreta, ale nemá žádný jiný opis - slibuje Smetanovi, že se bude poohlízet po dalších jiných libretistech

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 176 x 114

Pozn.: fotokopie dopisu - originály uloženy v rámci pozůstalosti Bedřicha Smetany - na spodní části dopisu razítko "*Muzeum Bedřicha Smetany v Praze*"

42 **OH: Šubert, [František Adolf]**

s. l. [Praha], 25. 10. 1884

zasílá Šubrtovi jako členovi výboru "*Sboru pro zřízení Národního divadla*" svůj článek vytištěný v Daliboru na téma "*O hledišti Národního divadla*", neboť se dozvěděl, že Šubrt je jedním ze členů výboru, který má posuzovat námitky proti "*Národnímu divadlu*" - doufá, že při posuzování Šubrt vezme v úvahu i jeho námitky proti kritice plánované podoby Národního divadla

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 213 x 104

Pozn.: koncept dopisu - na listu další 2 koncepty dopisů - 1. koncept datován 25. 10. 1884 bez udání adresáta, obsahově shodný s dopisem Šubrtovi - 2. koncept datován 26. 10. 1884 adresován Riegrovi a Škardovi, obsahově pojednává o článku OH v *Daliboru* na téma "*O hledišti Národního divadla*"

43 **OH: Tomek, [Václav Vladivoj]**

s. l., 2. 3. 1887

vyjednávání o příspěvek do "*Ottova slovníku naučného*" - Tomek svolil zaslat článek pod podmínkou, že přispějí i prof. Kvíčala a prof. Kalousek

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 335 x 412

Pozn.: koncept dopisu - papír je přeložením rozdělen do 4 sloupců, koncept dopisu je ve 4. sloupci - v ostatních sloupcích OH podrobně vyličený okolnosti vyjednávání o spolupráci s "*Ottovým slovníkem naučným*" - zmiňuje jednání s redakcí Národních listů, prof. Kvíčalou, prof. Kalouskem, prof. Rezkem, J. Ottou a prof. Tomkem

Inv. č.

44 **OH: ??**

s. l., 2. 4. 1900

žádost OH o poskytnutí informací, kdy mu budou zaslány jeho poznámky týkající se způsobu vydání "*Braniborů*" - vrací adresátovi listy se seznamem osob a obsahem klavírního výtahu

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 176 x 114

Pozn.: originál dopisu, neodeslán - na 3p. až 4p. koncept dalšího dopisu ze 6. 4. 1900 - reakce na předchozí dopis ze 2. 4. t.r. - OH se ptá adresáta, zdali on nemá jeho poznámky o způsobu vydání "*Braniborů*", protože podle sdělení prof. Kaana v tiskárně nejsou - žádá, zdali by se mohl podívat u sebe doma, jestli nemá u sebe doma tyto poznámky, popř. OH připomenout, komu je půjčil - nechce, aby v tiskárně nabyli přesvědčení, že úmyslně zdržuje

45 **OH: ??**

s. l., s. a.

lituje, že nebude moci použít obdržený spis pro *Sbírku přednášek a rozprav* pro jeho přílišnou odbornost - články vytištěné ve sbírce jsou populárního charakteru a mají za úkol oslovit co nejširší počet publika - obdržený článek je zajímavý pouze pro úzký okruh specialistů - přesto doufá, že autor v budoucnu napíše jiný článek, který bude možné ve sbírce otisknout - těší se na osobní setkání a informuje pisatele, kdy je doma k zastižení

Rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p - 178 x 112

Pozn.: originál dopisu, neodeslán

46 **OH: ??**

s. l., s. a.

informuje, že je nemocný, a proto se musí více šetřit - byl sice předchozí den na koncertě filharmonie, ovšem po jeho konci se již nemohl dostavit na Žofín, za což se dodatečně omlouvá - ze stejného důvodu se neohlásil na intimní večírek v "*Domácnosti*" - ovšem protože se včera nedostavil na Žofín, může se dnes do "*Domácnosti*" dostavit - ovšem zmeškal přihlašovací termín u p. Tábořského, proto se ptá, jestli se může na večírek dostavit bez ohlášení, či má-li ještě zaslat dodatečně lístek s ohlášením svého příchodu

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 176 x 113

Pozn.: originál dopisu, neodeslán

47 **OH**

tištěná vizitka, 62 x 106

Inv. č.

b) institucím

- 48 **OH: Brunclík - jednatel Měšťanské besedy v Kutné Hoře**
s. l. [Praha], s. a. [1900]
informuje, za jakých finančních a organizačních podmínek je možné pořádat univer-
sitní výjezdové přednášky
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 221 x 169
Pozn.: koncept odpovědi na přijatý dopis z 28.2. 1900 od jednatele "*Měšťanské besedy
na Horách Kutných*" - v konceptu je silně škrtnáno a jsou opravovány formulace
- 49 **OH: Dělnická akademie**
Praha, 24. 2. 1900
děkuje a vítá pokyny v dopisu ze 23. 2. 1900 - informuje, že je z jeho strany velký
zájem o to, aby se dělníci zúčastnili veřejných lidových universitních přednášek - v pondělí
26. t.m. bude "*Dělnické akademii*" odevzdáno 50 vstupenek do každého kursu - vstupen-
ky, které se neprodají se opět vrátí - zdůvodňuje opoždění agitačních brožur o přednáš-
kách - do "*Dělnické akademie*" jich bude celkově zasláno 400 kusů - zatím jich bylo
odesláno pouze 200, druhá polovina dojde později - šatna u přednáškových prostor je
zdarma - bude jasně a zřetelně vyznačeno jak na propagačních plakátech, tak i v brožu-
rách - dále informuje, že do denních časopisů aj. periodik budou zasílány upoutávky
s tématy jednotlivých přednášek - informuje procentuelně o současné návštěvnosti
přednášek z řad dělníků - doufá, že jejich počet bude stoupat i nadále
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 209 x 170
Pozn.: koncept dopisu - OH píše jako předseda "*Výboru pro pořádání lidových
přednášek české university*"
- 50 **OH: Komise pro změnu stanov**
Praha, 4. 8. 1883
zve jménem ředitele Šubrtu členy Komise pro změny, do které patří: dr. Jeřábek,
dr. R. Nittinger a dr. Strobach, na schůzi, která se uskuteční v sobotu 4. 8. t.m. v místnos-
ti českého klubu v 6 hodin večer
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 350 x 210
Pozn.: originál dopisu - na spodní části dopisu jsou podpisy výše jmenovaných se vzkazy
o účasti naplánované schůzi cit.: "*Přijdu - Nittinger, přijdu nejspíše - Dr. Strobach*
[modrou pastelkou], *není mi možno přijít - Jeřábek*"
- 51 **OH: redakce Národních listů**
s. l., s. a.
komentuje články Národních listů o stavbě nové budovy Národního divadla, ve kterých
jsou kritizovány návrhy architekta Zítka na nové hlediště - zastává se Zítkových plánů,
které se podle OH zakládají na návrzích vytvořených po požáru první budovy Národního
divadla
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 217 x 177
Pozn.: koncept dopisu, silně škrtnáno, vepisováno

Inv. č.

52 **OH: redakce Národních listů**

s. l., s. a.

reaguje na článek, který otiskly Národní listy, kde byl komentován referát OH v divadelním výboru - závěry OH o plánech na budovu Národního divadla zde byly špatně interpretovány - prosí, neboť je celá záležitost rozjednána, aby nebyly vynášeny na veřejnost interní informace, které teprve mají být ve výboru projednány - podtrhává správnost svého referátu a ohrazuje se proti tendenčnímu výkladu jeho obsahu - za těchto okolností již dále nebude referovat redakci o schůzích výboru

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 177 x 111

Pozn.: koncept dopisu, silně škrtáno, opravováno, vpisováno

53 **OH: výbor hudebního odboru Umělecké besedy**

Praha, 17. 10. 1883

omlouvá se, že nemůže přijít do Umělecké besedy - děkuje za "*dýchánek*", který byl Uspořádán 10. t.m. na počest jeho jmenování

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 291 x 230

Pozn.: originál dopisu - jednalo se s největší pravděpodobností o oslavu jmenování OH mimořádným profesorem na filosofické fakultě české university v Praze

54 **OH: Výkonný výbor Národopisné výstavy československé**

s. l. [Praha], 27. 2. 1894

nesouhlas s koncepcí vystavování českých uměleckých děl - nesouhlasí s nejednotnou ideovostí při vystavování malířských, sochařských a stavitelských děl - místo toho navrhuje koncepci, jejíž hlavní myšlenkou by byl český lid v českém umění - vystavit všechna umělecká vyobrazení, jejichž předmětem byl český člověk a jeho život (duchovní i hmotný) - taková výstava by podle OH nemusela být ani příliš velká, ovšem o to více povzbudivá a poučná

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 177 x 113

Pozn.: koncept dopisu, silně škrtáno, opravováno

Inv. č.

2.4.2 Přijatá

a) osobní

- 55 **Augustin: OH**
Praha, 11. 7. 1884
krátký vzkaz "*Přihlašuji se na sobotu. S veškerou úctou Augustin*"
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 83 x 140
Pozn.: přes přední stranu lístku je modrou pastelkou značka tvarem připomínající N
- 56 **Barák, Josef: OH**
s. l., [Praha], 23. 2. 1882
vysvětluje, jak se zpráva Seidla dostala z divadelního výboru do Národních listů,
žádá OH, aby své referáty do Národních listů zasílal z divadelního výboru
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 226 x 144
Pozn.: čtverečkovaný dopisní papír, v pravém rohu vytlačená hlavička "*Národní listy v Praze*"
- 57 **Bauše, Bohuslav: OH**
s. l., [Praha], 10. 2. 1888
rád by přispěl svojí přednáškou na téma "*O původu savců*" do Sbírky přednášek a
a rozprav - svoji studii obohatil Bauše o nové poznatky - přednáška má rozsah 30 - 40
stran - prosí o zaslání dispozic a o vyjádření, zda by se nabízená studie koncepčně
hodila do *Sbírky přednášek a rozprav* - v případě, že by se studie nehodila, nebude
se odesílatel celou věcí trápit a odloží ji
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 175 x 111
Pozn.: na třetí a čtvrté pagině je rukou OH koncept odpovědi s datem 12. 2. 1888, kde
OH píše, že téma přednášky je pro *Sbírku přednášek a rozprav* velmi vhodné - OH
informuje Baušeho, že forma přednášky má být popularizační - prosí, zda by se on, nebo
kolega Goll mohl zúčastnit a poslechnout si nabízenou přednášku v přírodovědeckém
klubu - není to z nedůvěry k Baušemu, ale jedná se zcela o běžný postup u každého, kdo
chce ve Sbírce přednášek a rozprav publikovat - pokud by přednášku shledali za vhod-
nou, přijde do tisku během následujících jarních měsíců
- 58 **Bauše, Bohuslav: OH**
Praha, 3. 4. 1889
žádá o spolupráci při přípravě vytištění své přednášky "*O původu savců*"
u J. Otty - vytištěnou přednáškou hodlá B. Barák obdarovat členy přírodovědeckého
klubu formou prémie
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 174 x 112
- 59 **Bauše, Bohuslav: OH**
Praha, s. a.
pozdávka na přednášku konanou dne 26. 2. [??] v Klementinu
tištěná zálepka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 154 x 127
Pozn.: v pravém horním rohu zálepky je vystřižena známka

Inv. č.

- 60 **Bělohoubek, August: OH**
s. l., [Praha], 8. 3. 1891
žádá o schůzku, na které by společně projednali postoupení lokalit německé universitě
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 67 x 107
Pozn.: s největší pravděpodobností se jedná o lokality, které dostala česká univerzita po rozdělení v roce 1881
- 61 **Bělohoubek, August: OH**
s. l., [Praha], 20. 7. 1892
blahopřání k jmenování řádným profesorem
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 67 x 110
- 62 **Bělohoubek, August: OH**
Praha, 19. 1. 1898
omlouvá svou nepřítomnost ve výuce na 21. 1. 1898 z důvodu působení jako chemický znalec v úřední komisi
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 203 x 126
Pozn.: dopis začíná odlovením "*Slovutný pane Děkaně*"
- 63 **Bělohoubek, August: OH**
s. l., [Praha], s. a. [1898]
oznámuje, že se zavázal přispět částkou pěti zlatých ve prospěch doc. Kováře a prosí OH, aby tuto částku připojil k ostatním příspěvkům
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 64 x 106
Pozn.: vizitka začíná oslovením "*Slovutný pane Děkaně*"
- 64 **Bělohoubek, August: OH**
s. l., s. a.
bez textu
tištěná vizitka – 59 x 98
- 65 **Bennewitz, [Anton]: OH**
Brandeis, 14. 8. 1880
Bennewitz píše, že prostudoval partituru Smetanovy opery *Libuše* - vyjadřuje nadšení - prosí OH [předseda hudebního odboru Umělecké besedy], aby komisi byla *Libuši* přízná - na první cena
rkp. perem, něm. - 2f., pops. 3p. - 174 x 110
Pozn.: soutěž byla vypsána k otevření Národního divadla
- 66 **Bráf, [Albín]: OH**
Královské Vinohrady [Praha], 23. 11. 1883
poděkování za vyrozumění o nastávajícím sňatku OH a přání štěstí do manželství
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 178 x 114

Inv. č.

- 67 **Bráf, [Albín]: OH**
Královské Vinohrady [Praha], 28. 11. 1883
zprostředkovává pozvání paní Lauermannové pro OH a jeho choť na její návštěvní
čtvrťky, výčet jmen dalších návštěvníků např. členové rodiny Riegrovy, manželé Vrchliční,
prof. F. V. Jeřábek aj.
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 178 x 114
- 68 **Bráf, Albín: OH**
Praha, 26. 4. 1901
oznamuje, že v úterý 3. 5. přijde v šest hodin odpoledne do akademie
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 68 x 106
- 69 **Brauner, Bohuslav: OH**
Praha, 21. 7. 1892
blahopřání k jmenování řádným profesorem
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 177 x 114
- 70 **Brauner, Bohuslav: OH**
s. l., [Praha], 13. 7. 1897
děkuje za laskavé blahopřání
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 60 x 97
- 71 **Brauner, Bohuslav: OH**
Praha, 15. 3. 1898
žádá o dovolenou z důvodu vědecké cesty do Londýna a aby jej OH omluvil na schůzi
profesorského sboru 17. 3. t. m.
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 175 x 109
Pozn.: OH byl v této době děkanem na české univerzitě v Praze
- 72 **Cvrk, Karel: OH**
s. l., [Kovářov], 3. 2. 1902
zasílá výtažky z amerických novin [články se zřejmě týkají hostování Jana Kubelíka
v USA] a prosí, aby byly tyto články přeloženy a vytištěny v *Daliboru* alespoň ve
zkrácené verzi
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 226 x 144
Pozn.: v dopisu jsou uvedeny bibliografické údaje časopisů, ve kterých články vyšly
- 73 **Čáda, František: OH**
Paříž, 25. 8. 1900
Informuje o průběhu mezinárodního psychologického kongresu a zasílá výtahy některých
přednášek
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 175 x 113
Pozn.: výtahy přednášek nejsou u dopisu přiloženy

Inv. č.

- 74 **Čech, Adolf: OH**
s. l. [Praha], s. a.
oznámení o konání schůze o dechových nástrojích v "Českém klubu"
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 59 x 98
- 75 **Čelakovský, Jaromír: OH**
s. l., s. a.
poděkování za pronesené blahopřání k šedesátým narozeninám
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes.- 1f., pops. 1p. - 91 x 118
- 76 **Čelakovský, [Ladislav]: OH**
Praha, 21. 5. 1898
žádost děkanovi OH o doplnění programu příští schůze profesorského sboru o záležitosti
B. Němce a Hansgirga
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 225 x 145
- 77 **Čelakovský, [Ladislav]: OH**
s. l., [Praha], 18. 6. 1898
souhlasí s navrženými termíny zkoušek farmaceutů, žádá děkana OH o zkrácení doby
zkoušení ze tří hodin na dvě hodiny dopoledne a odpoledne v daných termínech
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 225 x 145
- 78 **Čelakovský, [Ladislav]: OH**
s. l. [Praha], s. a. [1898]
oznamuje děkanovi OH, že souhlasí s jím navrženými termíny předběžných zkoušek
farmaceutů na červenec
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 225 x 145
- 79 **Čelakovský, Ladislav: OH**
s. l., [Praha], s. a. [1898]
oznamuje děkanovi OH, že se v pátek o 10:30 dostaví ke zkoušce
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 56 x 94
- 80 **Čelakovský, Ladislav: OH**
s. l., [Praha], s. a.
omlouvá se, že se pro nemoc nedostaví na sezení [profesorské]
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 56 x 94
- 81 **Čtrnáctý, Jiří: OH**
Berlín, 14. 2. 1901
lituje odchodu OH z redakce časopisu *Dalibor*, děkuje za dosavadní přízeň, kterou OH
věnoval jeho příspěvkům
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 228 x 143

Inv. č.

- 82 **Deyl, J [an]: OH**
Praha, 23. 7. 1892
gratulace
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 69 x 113
Pozn.: není čitelný rukou napsaný předmět gratulace, ale podle data by se mohlo s největší pravděpodobností jednat o gratulaci k jmenování OH řádným profesorem
- 83 **Deyl, J: OH**
s. l., [Praha], 14. 1. 1894
poděkování za gratulaci
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 69 x 112
- 84 **Dittrich, Paul: OH**
Wien, 22. 7. 1892
gratulace ke jmenování řádným profesorem
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, něm. - 1f., pops. 1p. - 70 x 107
Pozn.: na přední straně vizitky je červeným inkoustem škrtnut titul odesílatele "*Docent Dr.*"
- 85 **Dittrich, Paul: OH**
s. l., s. a.
loučí se před svým stěhováním do Vídně
tištěná vizitka, rkp. vyplněná tužkou, něm. - 1f., pops. 2p. - 69 x 109
Pozn.: na přední straně vizitky je tužkou škrtnut titul odesílatele "*Docent Dr.*"
- 86 **Dvořák, Rudolf: OH**
České Budějovice, 4. 9. 1890
děkuje za blahopřání ke svému jmenování, popisuje stávající záplavy v Českých Budějovicích, informuje, že prof. Hejrovský hodlá přijet do Českých Budějovic koncem září
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 175 x 110
- 87 **Dvořák, Rudolf: OH**
Písek, 19. 8. 1891
poděkování za blahopřání k sňatku
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 174 x 110
- 88 **Dvořák, Rudolf: OH**
Praha, 20. 7. 1892
blahopřání k jmenování řádným profesorem
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 176 x 113
- 89 **Dvořák, Rudolf: OH**
Ústí nad Orlicí, 9. 8. 1893
prosí o urychlené zaslání článku na téma "*Drama*" pro tiskárnu J. Otty
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 193 x 126

Inv. č.

- 90 **Dvořák, Rudolf: OH**
Ústí nad Orlicí, 12. 7. 1898
omlouvá se, že se nemůže zúčastnit večírku k 10. výročí konsolidace
[profesorského] sboru
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 175 x 116
- 91 **Dvořák, Rudolf: OH**
s. l. [Praha], s. a.
nemohly být provedeny opravy v článku "*Divadlo*" vinou změny dispozic
v tiskárně - prosí o zaslání článků "*Dramatické umění*" a "*Dramatická škola*"
během čtrnácti dnů - u článku "*Dramatická škola*" navrhuje, aby v něm byla
zdůrazněna především česká dramatická škola a upozorňuje na vznik dramatické školy
na Žižkově - přikládá otisk článku "*Divadlo*"
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 230 x 145
Pozn.: v levém horním rohu má dopisní papír tištěnou hlavičku "*Redakce Ottova slovníku
naučného*"
- 92 **Dvořák, Rudolf: OH**
s. l. [Praha], s. a.
žádá OH o zaslání článku na téma „*Epos*“ během čtrnácti dnů pro "*Ottův slovník naučný*" -
informuje o dokončení hesel "*Elegance*" a "*Emfaze≈Důraz*" - nabízí slovníky
k nahlédnutí během víkendu
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 227 x 145
Pozn.: není uvedeno, zda se jedná o hotové díly "*Ottova slovníku naučného*" -
dopisní papír s tištěnou hlavičku "*Redakce Ottova slovníku naučného*"
- 93 **Dvořák, Rudolf: OH**
Praha, s. a.
oznamuje, že V. Novák obdržel konviktní nadání [ubytovací, stravovací stipendium]
ve výši 500 K na základě upozornění OH
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 70 x 108
- 94 **Dvořák, Rudolf: OH**
Praha, 7. 7. [1885]
oznámení, že se zúčastní zmíněného večera
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný, čes. - 1f., pops. 2p. - 84 x 140
- 95 **[Eim], Gustav: OH**
Praha, 15. 3. 1874
informuje o kulturním a politickém dění - podává zprávu o dění v Prozatímním divadle,
kam má být dosazen na post ekonomického a institucionálního ředitele Maýr díky svým
stykům se starořechy místo B. Smetany - Smetanovi má být nabídnut plat 2000 zlatých -
za dirigování jeho oper ještě extra honorář
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 355 x 216

Inv. č.

- 96 **[Eim], Gustav: OH**
Praha, 22. 10. 1874
informace o překvapivé smrti Vítězslava Háška, o jeho pohřbu, kterého se zúčastnil mimo jiné i Rieger a Palacký - o průběhu ušní choroby B. Smetany – jak se ji v té době Smetana snažil bez úspěchu léčit - že Smetana nechce zatím dát výpověď v Prozatímním divadle - následuje pasáž o českém divadle a jeho finančních poměrech - informuje o svém soukromém životě a plánech do budoucna
rkp. perem, čes. - 4f., pops. 8p. - 223 x 144
Pozn.: v dopisu jsou modrou a červenou pastelkou zaškrtnuty důležité informace a pasáže - na dopisním papíře je vytištěna hlavička "*Posel z Prahy*"
- 97 **Eiselt, Bohumil: OH**
s. l., s. a.
poděkování "*Vřelý dík*"
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 68 x 112
Pozn.: není uvedeno, za co odesílatel OH děkuje
- 98 **Emler, Josef: OH**
s. l., s. a.
blahopřání k jmenování
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 63 x 107
Pozn.: není uvedeno, jaké události se blahopřání týká
- 99 **Firuš, Bohuslav: OH**
s. l., s. a.
poděkování za blahopřání
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 63 x 110
- 100 **Frič, Antonín: OH**
s. l. [Praha], 10. 3. 1898
omlouvá se ze sezení z důvodu cesty do Niz(z)y, kde bude sbírat mořské ryby pro Muzeum
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 225 x 145
Pozn.: ze stejného sezení omlouvá v dopisu kolegy Braunera, Vrchlického, Nováka a Studničku
- 101 **Frič, Antonín: OH**
s. l. [Praha], s. a. [1898]
prosí děkana OH o zprávu, zdali může načisto přepsat zadání
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 67 x 105

Inv. č.

- 102 **Goll, Jaroslav: OH**
Havříce u Uherského Brodu na Moravě, 14. 8. 1903
přikládá a krátce komentuje článek vystřižený z novin zaslaný Dr. Dvořákem, charakterizuje místní obyvatelstvo a zmiňuje, že často potkává Niederleho, který tou dobou pobýval v nedalekých Vzletínách
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 175 x 112
Pozn.: k dopisu je přiložený článek vystřižený z novin s názvem „Odpověď Přehledu“ který reaguje na kritiku vydávání "Sněmů českých", na novinovém výstřižku je modrou pastelkou dopsáno datum 18. 5. [190]3
- 103 **Goll, Jaroslav: OH**
Havříce u Uherského Brodu, 16. 9. 1903
informuje, že mezi ním a Matějkou panuje úplná shoda, OH má připravit referát na první schůzi, aby se dostal hned na program, dále popisuje pobyt na Moravě a úmysl odjed 16. t.m. přes Prešpurk do Vídně na 2 dni, takže nedorazí domu v úterý
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 175 x 112
- 104 **Gruss, Gustav: OH**
Letná, 20. 7. 1892
blahopřání
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 60 x 100
Pozn.: ačkoliv není na vizitce napsána příležitost, ke které se blahopřání vztahuje, podle data se lze domnívat, že jde o jmenování OH řádným profesorem
- 105 **Gruss, Gustav: OH**
s. l., 11. 7. 1897
poděkování odesilatele za blahopřání od OH
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 60 x 100
- 106 **Hansgirk, Antonín: OH**
Praha, 17. 9. 1897
informuje, že nebude moci v nadcházejícím zimním semestru pořádat přednášky na téma „O výživě rostlin“ z důvodu negativního vyřízení jeho žádosti o snížení počtu hodin na střední škole, prosí o včasné informování studentů
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 60 x 96
- 107 **Haškovec, Ladislav: OH**
Praha, 24. 10. 1897
prosí o podpoření žádosti svého bratra na získání stipendia
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 63 x 105
Pozn.: vizitka je černě orámovaná

Inv. č.

- 108 **Haškovec, Ladislav: OH**
Praha, s. a.
odesílatel žádá o napsání článku do "*Lidových rozprav lékařských*" na téma "*O vlivu hudby na zdání*", nebo "*Hudba v lékařství*" - nabízí mu zapůjčení příslušné literatury pro článek
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 68 x 111
- 109 **Haškovec, Ladislav: OH**
Praha, s. a.
děkuje za list a vysvětlení - neměl na mysli terapii hudbou, ale názory na vliv hudby na zdraví v různých dobách - prosí o doporučení jiného autora
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 68 x 112
- 110 **Haškovec, Ladislav: OH**
Praha, s. a.
doporučuje OH, aby si přečetl pro pobavení sešitek "*Žena těhotná*" jako vzor pro populární psaní
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 68 x 111
- 111 **Hausdorf, [?]: OH**
Großstiebnitz bei Lenftenberg, s. a. [1880]
dotaz, co OH v budoucnu učiní s jeho prací na téma "*Ze zřícenin Babylonu*", kterou mu zaslal
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 82 x 140
Pozn.: přední strana korespondenčního lístku obsahuje odpověď OH Hausdorfovi, s udáním data a roku - na korespondenčním lístku je razítko z pražské pošty
- 112 **Hausdorf, [?]: OH**
s. l. [Großstiebnitz bei Lenftenberg], s. a.
dotaz Hausdorfa, zdali OH otiskne jeho řeč v novinách [není uvedeno v jakých] a pokud ne, tak prosí OH, aby mu poslal rukopis řeči zpět
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p., 83 x 140
- 113 **Hausdorf, [?]: OH**
s. l., s. a.
Hausdorf plní svůj slib a posílá krátký článek o obyčejích, zvycích aj. starých Babyloňanů - slibuje, že ještě pošle krátký náčrtek o životě ve starém Ninive
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 202 x 156
Pozn.: pravděpodobně se jedná o průvodní dopis k zaslané studii, ta ovšem není přiložena
- 114 **Heyrovský, Ladislav: OH**
Praha, 6. 7. 1885
přihlašuje se OH na přátelský večer na následující čtvrtek
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 83 x 140

Inv. č.

- 115 **Heyrovský, Ladislav: OH**
s. l., [Praha], 2. 10. 1890
srdečně děkuje za blahopřání a za zprávu o zahájení komentiklu - do Prahy ovšem
přijel až v předešlou noc
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 62 x 109
- 116 **Heyrovský, Ladislav: OH**
s. l., [Praha], 21. 7. 1892
gratulace k jmenování OH ordinariem [řádný profesor]
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 63 x 106
- 117 **Heyrovský, Ladislav: OH**
Praha, 24. 11. 1892
oznamuje, že komentikl, který se po nějaký čas pořádal U Pinkasu, se bude od příště
scházeti opět U Mayera v Celetné ulici
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 90 x 138
- 118 **Heyrovský, [Ladislav]: OH**
Praha, 3. 5. 1901
žádost, aby se OH dostavil následujícího dne na schůzi "Akademie"
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 177 x 112
- 119 **Hovorka, Fr[antišek] L[adislav]: OH**
Praha, 30. 5. 1879
Nabízí pro *Sbírku přednášek a rozprav* svoji úvahu na téma "*J.J. Kraszewski, romanopisec a učenec polský*" - ve shrnutém výtahu byla přednáška otištěna
v časopisu "*Květy*" - dále upozorňuje na oslavu Kraszewského v Krakově
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 265 x 227
- 120 **Hrubý, T.: OH**
Senovážná ulice [Praha], 25. 5. 1884
nabízí OH k vytištění pro *Sbírku přednášek a rozprav* svoji práci, která vznikla na zá-
kladě studia klasického starověku a pojednává o postavení starověké ženy - rozměry by
studie zabrala asi 3-5 tiskových archů - práci by mohl předložit do tří týdnů k vytištění -
prosí OH o vyjádření, zda by redakce práci přijala
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 180 x 111
Pozn.: na druhé pagině je koncept odpovědi OH s datem 11. 6. 1884, ve kterém OH píše,
že téma spisu by zapadalo do konceptu *Sbírk*y přednášek a rozprav, avšak že se
nemůže k celé věci vyjádřit, dokud nebude moci práci prostudovat - OH prosí o zaslání
- 121 **Hřimaly, Adalbert: OH**
Czernowitz, 17. 6. 1906
obálka, rkp. vyplněná perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 129 x 148
Pozn.: samotná obálka bez obsahu, na obalu v levém dolním rohu poznámka „*Tiskopis*“

Inv. č.

- 122 **Chodounský [Karel]: OH**
Praha, 24. 2. 1881
pozdávka na schůzi "*Komitétu slavnostního pro sjezd č. lékařů a přírodovědců*" do "*Měšťanské besedy*"
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 83 x 140
- 123 **Janovský, V[ítězslav]: OH**
Praha, 23. 8. 1879
je srozuměn a souhlasí s návrhem OH o změně prostředí z léčebných důvodů a zároveň mu navrhuje užívat Karlovarskou sůl během léčby
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 226 x 140
Pozn.: papír má v levém horním rohu tištěnou hlavičku "*Doc. Dor. V. Janovský*"
- 124 **Janovský, V[ítězslav]: OH**
Praha, 9. 2. 1888
oznámení, že se zítra dostaví s magnificencí [děkanem] okolo deváté hodiny k OH
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 114 x 90
Pozn.: karta rámovaná černým okrajem
- 125 **Janovský, V[ítězslav]: OH**
Praha, 12. 5. 1890
posílá OH číslo „*Neue Zeitschrift für*“ [Musik], kde je zmínka o B. Smetanovi a korespondenci z Prahy
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 100 x 79
- 126 **Janovský, V[ítězslav]: OH**
Praha, 7. 2. 1894
vyjádření soustrasti k úmrtí strýce OH
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 185 x 118
- 127 **Janovský, V[ítězslav]: OH**
Praha, 10. 3. s. a.
pozdávka na schůzi komitétu "*Divadelního sjezdu*" na následující den, tzn. 11. 3.
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 83 x 140
- 128 **Janovský, V[ítězslav]: OH**
s. l., s. a.
prosí OH, aby pomohl jeho sluhovi "*Františku Jochovi*", který byl 17 let šikovatel u armády
tištěný vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 69 x 112
- 129 **Janovský, V[ítězslav]: OH**
s. l., s. a.
vrací s vděkem knihu a přeje šťastný nový rok
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 70 x 112

Inv. č.

- 130 **Janovský, Vítězslav: OH**
s. l., s. a.
doporučuje svého synovce, který chce studovat hudební teorii, a prosí o radu
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 69 x 112
- 131 **Kadeřávek, Eugen: OH**
s. l., [Praha], 30. 7. 1898
děkuje za projevenou soustrast a schvaluje dovolenou pro OH
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 72 x 116
- 132 **Kadeřávek, Eugen: OH**
s. l., [Praha], 25. 12. 1902
přání zdraví do nastávajícího dalšího roku - děkuje za gratulaci, kterou od OH obdržel
předchozí den
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 177 x 113
Pozn.: dopis začíná oslovením "*Spectabilis*" [titul oslovení děkana fakulty]
- 133 **Kadeřávek, Eugen: OH**
s. l., [Praha], 5. 2. 1903
děkuje za vzácnou pozornost
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 63 x 104
- 134 **Kadeřávek, Eugen: OH**
Praha, [?]. 6. 1904
z pozice bývalého rektora české univerzity v letech 1897-1898 bere za svoji povinnost
se tímto dopisem rozloučit s profesory všech fakult, protože z důvodu nervové choroby
odchází do penze
strjp., čes. - 2f., pops. 1p. - 192 x 122
- 135 **Kadeřávek, Eugen: OH**
Vinohrady [Praha], 9. 3. 1906
žádá, zda by mohl opět 2-3 hodiny týdně přednášet na filosofické fakultě jako "*proffessor
honorrarius*" aristotelicko-thomistickou filosofii
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 171 x 110
Pozn.: dopis začíná oslovením "*Spectabilis*" [titul oslovení děkana fakulty], u dopisu je
přiložena obálka s adresami odesilatele i příjemce
- 136 **Kadeřávek, Eugen: OH**
Vinohrady [Praha], 14. 3. 1906
děkuje za odpověď a podle rady OH obnoví přednášky o filosofii na teologické fakultě,
které budou přístupné posluchačům všech fakult
rkp. Perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 170 x 110
Pozn.: dopis začíná oslovením "*Spectabilis*" [titul oslovení děkana fakulty], u dopisu je
přiložena obálka a adresami odesilatele i příjemce

Inv. č.

- 137 **Kadeřávek, Eugen: OH**
s. l., s. a. [1897-1898]
pozdávka na důvěrnou poradu na rektorátě na večer stávajícího dne
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 70 x 118
Pozn.: na přední straně vizitky je tištěným písmem napsáno "*Prof. Dr. Eugen Kadeřávek, t.č. rektor č. university*"
- 138 **Kadeřávek, Eugen: OH**
s. l., s. a.
poděkování za publikaci
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 63 x 104
- 139 **Kadeřávek, Eugen: OH**
s. l., s. a.
pozdání na banket na Žofíně
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 62 x 104
- 140 **Kadlec, [?]: OH**
Kolín, 3. 10. 1885
nabízí k uvážení, zda by jeho studie (Kadlecova) na téma "*Herbartova metafysika s ohledem zvláště na Kanta*" mohla být otištěna ve "*Sbírce přednášek a rozprav*" - na pokyn OH by svůj rukopis zaslal - Kadlec připomíná, že jeho rozprava není populární, ale psaná s co největší snahou o srozumitelnost
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 175 x 114
Pozn.: na 4p. je koncept odpovědi OH s datem 20. 10. (18)85 - žádá Kadlece o zaslání jeho studie pro posouzení, zda se hodí pro vytištění ve "*Sbírce přednášek a rozprav*"
- 141 **Kalousek, Josef: OH**
Praha, 5. 4. 1898
poděkování za zaslání blahopřání jménem filosofické fakulty k jeho (Kalouskovým) šedesátým narozeninám
strp. s vlastnoručním podpisem, čes. - 1f., pops. 1p. - 340 x 210
Pozn.: dopis začíná oslovením „*Vysoce ctěný pane děkane*“
- 142 **Kalousek, Josef.: OH**
Praha, 9. 12. s. a.
vrací s poděkováním dva svazky výpisků Fr. Palackého
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 63 x 104

- 143 **Kapras, J[an] [Nepomuk]: OH**
Brno, 24. 2. 1884
ptá se, zda by pro redakci Sbírký přednášek a rozprav bylo zajímavé zpracovat studii na téma "*O spiritismu*" - informuje, že se již delší čas zajímá o toto téma - prosí o vyjádření k nabídce - studie podle něho zabere asi 2-4 tiskové archy - upozorňuje na J. Ottou v Praze právě vydanou "...[nepřečteno] *duševědu pro střední školy*" rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 176 x 114
Pozn.: na 3p je koncept odpovědi OH Kaprasovi ze 13. 3. 1884 - zda bude studie vytištěna v rámci Sbírký přednášek a rozprav, bude moci říci až po jejím zaslání do redakce k posouzení
- 144 **Kapras, J[an] [Nepomuk]: OH**
Brno, 29. 3. 1884
zasílá dva exempláře studie "*Duševní zkušenost*", jeden exemplář je určen OH, kterého prosí o posouzení článku, druhý exemplář má být předán "*Jednotě filosofické*" - Kapras nabízí ve výhledu 2-3 měsíců další svůj článek k posouzení a možnému vydání tiskem - téma článku je "*O spiritismu*" - v dopisu je otištěna struktura pojednání - odesílatel děkuje za zaslání některých publikací a velmi vysoce je cení
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 176 x 114
Pozn.: zmíněné studie nejsou u dopisu přiloženy - nejsou ani jmenovány názvy publikací, za které Kapras děkuje
- 145 **Kapras, J[an] [Nepomuk]: OH**
Nový Bydžov, 30. 8. 1884
informuje, že právě dokončil svůj spis "*O spiritismu*" a zasílá jej s dotazem, zda by se mohl zařadit do Sbírký přednášek a rozprav - informuje o rozsahu a obsahovém členění elaborátu a shrnuje závěry, které z něho vyplývají - zasílá rukopis OH k posouzení
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 223 x 174
Pozn.: u podpisu odesílatele je poznámka "*prof. gym t.č. v Novém Bydžově (do 10/IX)*"
- 146 **Kaufmann, Em[ilian]: OH**
Praha, 28. 1. 1896
odesílatel žádá, zda by mohl časopis "*Věstník Jednoty zpěv. spolků českoslovanských*" otisknout přednášku OH na téma "*O lidové písni*", ovšem nemůže zaručit výši honoráře, pokud bude redakce nějaký vůbec schopna nabídnout - přednáška by byla otištěna doslovně a v plném rozsahu - žádá i přenechání rukopisu přednášky - apeluje na OH počtem potencionálních čtenářů jeho studie a všeobecnou prospěšností jeho práce
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4.p. - 175 x 113
Pozn.: odesílatel žádá jménem "*Jednoty zpěvákých spolků českoslovanských*", jehož byl v té době předsedou - podpis odesílatele "*Prof. dr. Em. Kaufmann, t.č. předseda Jednoty, Žitná ul. Č. 2*" - oslovuje OH jako profesora

Inv. č.

- 147 **Kaufmann, Em[ilian]: OH**
Praha, 11. 4. 1896
poděkování za svolení a postoupení rukopisu přednášky "*O lidové písni*" - prosí OH, aby redakci *Věštníku* postoupil do konce dubna alespoň část rukopisu přednášky, aby mohl článek vycházet postupně - poslední část žádá do konce června - uvádí, že přednáška vyjde ve třetím čísle časopisu - nabízí další spolupráci s časopisem - doporučuje, aby OH ve své přednášce více zdůraznil úpadek české lidové písně u zpěváckých spolků
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 175 x 112
- 148 **Kaufmann, Em[ilian]: OH**
Praha, 22. 10. 1898
zasílá jednu objednanou partituru prvního sešitu *Národních písní čsl.* [československých], která vyšla nákladem "*Jednoty zpěv. spolků čsl.*" [československých] - žádá, aby OH napsal během jednoho týdne krátkou kritiku o tomto sešitu, která by byla vytištěna v dalším čísle "*Věštníku*" pro povzbuzení poptávky
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 174 x 110
- 149 **Klein, Wilhelm: OH**
s. l., s. a.
děkuje za milé sdělení - je rád, že mohl s OH spolupůsobit a doufá v další budoucí spolupráci - nemůže však sdělit, kdy přijede, protože ztroskotaly jeho cestovní plány - omlouvá se za zpoždění své odpovědi a doufá v brzké setkání
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, něm. - 1f., pops. 2p. - 52 x 909
- 150 **Koláček, J.: OH**
Vinohrady [Praha], 22. 11. 1897
ptá se na postup při řešení pozůstalosti po Lud. Houškové - má-li se dědicům počkat se zaplacením úroků do vyřízení pozůstalosti - věřitelem částky je sbor [profesorský] - radí konzultaci s právníky a aby děkanství synovci zesnulé předložilo návrhy kroků pro získání pohledávky 47 zlatých
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 130 x 110
- 151 **Koňán, Jos., J.: OH**
Praha, 6. 2. 1903
poděkování za zaslání přednášky na téma "*Za profesorem Durdíkem*" - Koňán chválí a vyzdvihuje teze a závěry, které z přednášky vyplývají.
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p., - 177 x 112
Pozn.: podpis odesílatele špatně čitelný
- 152 **Kopistka, K.: OH**
s. l., s. a. [1889]
posílá taxy za zkoušky z kreslení v.r. 1888/89
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 63 x 102
Pozn.: v levém dolním rohu napsáno 12 zl.

Inv. č.

- 153 **Koula, Jan: OH**
Praha, 24. 10. 1898
pozdání na na schůzi ohledně národopisného oddělení na výstavě v Paříži [účast národopisných kruhů na výstavě v Paříži] na středu 26.10 v Národním muzeu
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 91 x 140
- 154 **Koula, Jan: OH**
Praha, 22. 4. 1899
odpověď na otázku OH o probíhající jednání o organizaci českého národopisného oddělení na výstavě v Paříži - podrobně líčí změny, ke kterým došlo při vyjednávání české delegace ve Vídni v čele s hrabětem Harrachem s dvorním radou Exnerem - je znepokojen skutečností, že se opustilo od původního záměru zřídit samostatnou národopisnou budovu rakouských národů a místo toho postavit říšský palác, který by charakterizoval povahu celého mocnářství - Praha by byla zařazena mezi ostatní města korunních zemí - stěžuje si na pasivitu jiných delegací z mocnářství
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 176 x 113
- 155 **-en [Kováč]: OH**
Praha, 14. 6. 1895
návrh, aby pro všeobecnou podporu národní lidové písně [míněny moravské, české a slovácké písně] byly uspořádány koncerty v rámci národopisné výstavy, které by ji propagovaly - navrhuje, aby se každý měsíc pořádaly sborové koncerty písní českoslovanských, jihoslovanských a lužických, polských a ruských.
rkp. perem, čes. - 4.f., pops. 6 p. - 175 x 113
Pozn.: bez podpisu - zkratka "-en" - dva dvojlisty - na obou rozeznatelný vodoznak - kruh, v jehož prostředku letí holub a ze zobáku pouští list - na okraji kruhu nápis "*Stefanie mill*" - v horní části dopisu rukou OH nadepsáno "*žádá slav. hudeb. odbor, aby laskavě přijal návrhy. 26/6 Ed. Kováč*"
- 156 **Kovář, Em[anuel]: OH**
Brno, 12. 6. [??]
žádá o radu, jak zformulovat odpověď na pozvání na schůzi do Brna, v rámci které má Leoš Janáček přednést zprávu o programu plánovaných lidových slavností - schůze se však pisatel ze zdravotních důvodů nemůže zúčastnit
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 69 x 111
Pozn.: podle sdělení na vizitce byl OH zaslán i dopis s pozváním z Brna, který odesílatel obdržel - Kovář žádá, aby mu jej OH poslal zpět s navrženou odpovědí
- 157 **Kramář, Karel: OH**
Praha, 22. 3. 1882
nabízí vstupenku na koncert "*Akademického čtenářského spolku*"
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 123 x 142
Pozn.: v levém horním rohu papíru je tištěná hlavička "*Akademický čtenářský spolek*" v Praze" - desílatel podepsán jako "*Jednatel slav. Koncertu*"

Inv. č.

- 158 **Kraus, A[lfred]: OH**
Berlín, 26.7. 1892
blahopřání ke jmenování [řádným profesorem] - uvádí, že se zde setkal s dávným
přítelem [blíže nejmenuje]
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes., něm. 1f., pops. 1p. - 92 x 140
Pozn.: druhá část německy - též blahopřáním OH - autor podle podpisu "*Wilhelm Klein*"
- 159 **Kraus, A[lfred]: OH**
Praha, 6. 8. 1896
poděkování za zaslání studie na téma národních písní, lituje, že je natolik málo hudebně
vzdělán, že nemohl vše plně postřehnout - nabízí za informátory dva Čechy, kteří hovoří
velmi dobře německy - pokud by s nimi OH nebyl spokojen, má Krause o tom informovat -
prvního z kandidátů doporučuje i na gymnaziální doučování - v závěru přeje hezké počasí
na Špičáku a brzké uzdravení manželky OH
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 174 x 109
Pozn.: dopisní papír je černě orámován
- 160 **Kraus, A[lfred]: OH**
Praha, 11. 8. 1896
omlouvá se, že nemůže poskytnout ani jednoho z míněných studentů - jsou oba na ven-
kově - doporučuje místo nich p. Částku bydlícího v Praze, který je též absolventem
reálného gymnázia, ovšem nemůže posoudit jeho znalost němčiny
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 174 x 109
Pozn.: dopisní papír je černě orámován
- 161 **Kraus, A[lfred]: OH**
Stráž u Třeboně, 16. 7. 1897
prosí OH, aby mu zjistil citát k písni "*Hospodine, pomiluj ny*" - nemůže jej nalézt
v Brendlově "*Codex diplomatorius Moraviae*"
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 90 x 140
- 162 **Kraus, A[lfred]: OH**
Královské Vinohrady [Praha], 25. 6. 1902
omlouvá se za špatné udání času, kdy je doma - píše, že ve středu má od jedenácti do
dvanácti hodin seminář, proto není doma - do půl dvanácté je doma ve čtvrtek
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 86 x 142
- 163 **Kraus, A[lfred]: OH**
Vinohrady [Praha], 30. 6. 1904
nabízí knihy ze své knihovny paní Hostinské - uvádí řadu signatur dalších knih, patrně
z c.k. knihovny - necítí se zdráv
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 170 x 109

Inv. č.

- 164 **Kraus, A[lfred]: OH**
Královské Vinohrady [Praha], 12. 12. 1905
prosí, zda by se OH mohl přimluvit, aby byl na místo knihovníka na konzervatoři přijat
p. Mauder - zmiňovaný má podle jeho názoru nejlepší předpoklady pro tuto práci - jak
z hlediska vzdělání, tak z lidského hlediska
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 173 x 133
- 165 **Kraus, A[lfred]: OH**
Praha, 10. 1. 1906
pozvánka na společenskou akci u příležitosti rozloučení se Švédem "*Torbiömonem*", se
kterým hráli kuželky - sobota 13.1. u Choděřů
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p., - 91 x 140
- 166 **Krecar, [Antonín]: OH**
s. l., s. a. [1881]
prosí, pokud by jeho práce nebyla vytištěna [*Sbírka přednášek a rozprav*], o rychlé
zaslání rukopisu zpět - mimo dodatek k Vinařického překladu není v češtině na toto téma
žádná jiná práce [rozprava o Vergiliově]
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p - 90 x 164
Pozn.: na 2p je perem koncept odpovědi OH z 5. 6. 1881 - OH se omlouvá, ale Krecarem
zaslaná studie o Vergiliově nemůže být otištěna ve "*Sbírce přednášek a rozprav*" - pro
svůj přílišný objem - se domnívá, že by bylo lepší celou studii otisknout jako samostatnou
publikaci - omlouvá se Krecarovi, že mu rukopis studie neposlal zpět dříve - pro velkou
pracovní vytíženost redakce to nebylo možné dříve - na 1p tužkou rukou OH počty archů
- 167 **Krejčí, J.: OH**
Praha, 20. 4. 1905
omlouvá se za předchozí nátlak tiskárny na OH o odevzdání rukopisu článku do časopi-
su - dostal časopis jiný příspěvek, který může vytisknout místo článku OH - navrhuje, že
článek OH bude vytištěn až v následujícím čísle časopisu - ve čtvrtém čísle, takže OH
bude mít dostatek času na jeho dokončení
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 86 x 143
Pozn.: na přední straně lístku jsou modrou tužkou napsána čísla 1 a 7
- 168 **Lünemann, Friedrich: OH**
Anneberg, 5. 8. 1907
informuje OH, že právě po letech dokončil svoje dílo z uměnovědy – prosí OH o
upřímné vyjádření k přiloženému dopisu – jakékoliv přehánění by celé věci jen
uškodilo
rkp. perem, něm. – 1f., pops. 1p. – 164 x 90
Pozn.: z dopisu nelze blíže stanovit, o jakou knihu, či studii se jedná – není přilo-
ženo u dopisu

Inv. č.

- 169 **Máchal, J[an]: OH**
s. l., 2. 6. 1901
informuje OH, že český překlad "*Kreutzerovy sonáty*" vyšel v Praze 1890 nákladem *Časopisu českého studentstva* a tiskem *Národní tiskárny severočeské (Josef Nohavec)* v Terezíně - domnívá se, že bude tento výtisk těžko k dostání
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 113 x 128
- 170 **Máchal, J[an]: OH**
s. l., 6. 2. 1903
poděkování za zaslání rozpravy o Durdíkovi a "*O socializaci umění*"
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 65 x 104
- 171 **Máchal, J[an]: OH**
Praha, 18. 5. 1903
informuje, že povídka "*Živé ostatky*" od Turgeněva, kterou OH shání pro svoji manželku, Vyšla ve *Zlaté Praze 1887, str. 378* - lze nalézt i v souborném vydání Turgeněvových povídek "*Lovcovy zápisky*" - končí poznámkou: "*Od Dostojevského není nicpodobného známo*"
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 90 x 138
- 172 **Máchal, J[an]: OH**
s. l., s. a. [1903]
upozorňuje, že povídka "*Živé ostatky*" od Turgeněva, je vytištěna v *Lovcových zápiscích* [soubor vydaných Turgeněvových povídek 1848-1852], které byly již v té době dvakrát přeloženy do češtiny
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 66 x 106
- 173 **Makovička, Em[anuel]: OH**
Vodňany, 2. 2 1882
posílá na posouzení svůj článek [bez udání názvu] a prosí o vyjádření pro možné vytištění ve *Sbírce přednášek a rozprav*, nebo i samostatně mimo ni - jedná se o třetí takovýto spis a předchozí dva, které byly vytištěny (první nákladem "*Mourka*" r. 1872, druhý "*Urbánkem*" r. 1880) - články těšily velkému zájmu veřejnosti a přiznají kritiků ("*Dr. J.T. Lindner - Pedagogium*")- je si jist kvalitou a úspěchem své třetí studie - v případě odmítnutí prosí o rychlé zpětné zaslání doporučeně místo vyplacení - v případě zpětného zaslání studie - bez rekomandování - mohla by se ztratit vinou dcery jejich poštovního poslíčka
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 225 x 145
Pozn.: zasílaná studie není přiložena u dopisu
- 174 **Matiejka, J.: OH**
Praha, 6. 2. 1903
děkuje za zaslání přednášky na téma "*O socializaci umění*"
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 68 x 110

Inv. č.

- 175 **Mohl, Jiří B.: OH**
s. l., 4.1. 1899
omlouvá se za opožděné blahopřání k novému roku
karta ve tvaru vizitky, nepotíštěná, pops. perem, čes. - 1f., pops. 1p - 88 x 114
- 176 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
s. l., 20. 8. 1892
gratulace
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 66 x 110
Pozn.: podle data lze předpokládat, že se jedná o gratulaci k jmenování OH řádným profesorem na české universitě v Praze
- 177 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
s. l., 23. 10. 1899
informuje, že se na schůzce s tajemníkem III. třídy Prof. Truhlářem dozvěděl, že záležitost *Sborníku národopisného* byla vyřízena v červnu [t.r.] před prázdninami - doufá v lepší výsledek, až bude záležitost znovu projednávána
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 68 x 119
- 178 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
s. l., 5.11. 1899
dotaz, zda měl OH publikum na svých přednáškách v létě na téma "*O hudbě antické*"
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 68 x 118
- 179 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
Děkanát [Praha], 10. 3. 1900
děkuje za ochotu OH převzít referát o přednáškách profesorů pro mediky - uvolil se však k tomu prof. Srouhal, který je pro tuto činnost výhodnější, protože se přednášek zúčastňoval
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 159 x 109
- 180 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
s. l. [Praha], 9. 7. 1900
informuje, že se před prázdninami nebude již pořádat rigorózní řízení
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 160 x 110
Pozn.: v dolní části oznámení pod podpisem odesilatele je poznámka "*Velmi narychlo psáno*"
- 181 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
s. l., 16. 2. 1904
zasílá žádaný překlad i s originálem - prosí při tisku revizi korektury
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 68 x 118
Pozn.: není uvedeno, čeho se překlad týká - překlad, ani originál nejsou přiloženy

Inv. č.

- 182 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
s. l., [Praha], 22. 6. 1904
prosba o účast na hlasové zkoušce slečny Niny Hadáčkové na sobotu 25 t.m. od čtyř hodin odpoledne na varhanické škole (filiálka Konzervatoře) - účast přislíbil i prof. Stecker, který stanovil hodinu konání zkoušky
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 68 x 118
- 183 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
Královské Vinohrady [Praha], 10. 2. 1905
pisatel se dozvěděl od svého přítele Vlčka z *Osvěty*, že se OH stal členem v Šebkově porotě - informuje, že konkurzní spisy má v tu dobu u sebe Dr. Drtina, on [Mourek], že je již prozkoumal, a že jakmile je Dr. Drtina prostuduje, nechá je [Mourek] poslat OH ke zhodnocení - až si OH materiály prostuduje, navrhuje Mourek schůzku všech tří tzn. jeho, Dr. Drtiny a OH ve "*Společnosti Nauk*" na některý večer
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 90 x 141
Pozn.: o bližším účelu, či smyslu komise dopis mlčí
- 184 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
s. l., 18. 3. 1905
ptá se v závislosti na Dr. Drtinovi, kdy by mohl OH přijít na schůzi Šebkovy poroty - nabízí dva možné termíny schůze na úterý 28., nebo středu 29. v šest hodin večer
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 90 x 140
- 185 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
s. l., [Praha], 27. 3. 1905
prosí o předání spisů týkající se Šebkova konkurzu - aby byly k dispozici večer toho dne ve "*Společnosti*" [nauk]
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 68 x 117
- 186 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
Praha - Královské Vinohrady, 29. 3. 1905
děkuje za zprávu - svolá [Mourek] schůzi mimořádnou, či řádnou na 4.4. - informuje, že stačí, když rukopis a posudek přinese OH na tuto schůzi
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 89 x 141
Pozn.: zda se schůze a spisy, které má OH s sebou přinést týkají Šebkovy komise, není zmíněno
- 187 **Mourek, V[áclav] E[manuel]: OH**
s. l., s. a.
informuje, že doc. Dr. František Krejčí odvolal svoji žádost o slevu hodin a žádá, aby ji [žádost] OH vrátil po Mikšovském - prosí OH o přečtení a posouzení přiložených instrukcí a radu, jak má předložit k vytištění
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 160 x 110
Pozn.: pod podpisem odesílatele je dodatek "*t.č. děkan*"

Inv. č.

188 **Němeček, Josef: OH**

s. l., 16. 5. 1895

zasílá negativy, které budou ještě později upraveny p. Večerníkem, takže písmo na nich ještě více vynikne

tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 66 x 110

189 **Niederle, L[ubor]: OH**

s. l., 16. 12. 1903

pozvánka na banket pořádaný kruhem přátel profesora Krále na 19 t.m. v Saském hotelu rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 176 x 113

Pozn.: ve spodní části vzkazu je napsáno: "*Socha Sofokla došla a bude mu (míněn pravděpodobně prof. Král) deputací odevzdána v pátek*"

190 **Niederle, L[ubor]: OH**

s. l. [Praha], 13. 11. 1905

děkuje za dopis, který od OH dostal, a za zájem, který jeví v celé záležitosti nové univerzitní budovy - vysvětluje, že o lepší přístup k budově, pokud by stála na Letné, by se stejně muselo postarat město Praha - pravděpodobně by se jednalo nějaký výtah, či výstup - dále vysvětluje, že budova by stále ne zcela na úplném okraji Letenského kopce rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 152 x 125

Pozn.: odpověď OH viz. korespondence odeslaná, osobní

191 **Novák, Robert: OH**

s. l., 2. 5. 1898

sdělení: „*Platí subskribovaný příspěvek 10 zl.*“

tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 71 x 117

192 **Novotný, Jaroslav: OH**

Radošín, s. a.

napsáno: „*300 výtisků, Lázně Mšené*“

tištěná vizitka rkp. vyplněná tužkou, čes. - 1f., pops. 1p. - 62 x 104

Pozn.: vizitka je uložena v papírovém sáčku, liší se písmo jednotlivých poznámek

193 **Novotný, [Václav Juda]: OH**

Praha, 4. 1. 1875

děkuje za zaslání příspěvku na téma "*O umění výkonném*" - zmiňuje připravovanou Studii "*Estetika hudby*" - jiné časopisy, do kterých OH přispíval (*Lumír*, *Ženské listy*) - omlouvá a zdůvodňuje, proč není článek OH vytištěn celý najednou - hovoří o "*staročeském peklu Pivodo-Konopásko-Kuhačo-Böhmovko-Kavano-Mayrovském*" - nabízí, pokud by se chtěl OH "*utkat*" s M. Konopáskem, zaslání potřebných článků z "*Hudebních listů*", ale i od jiných autorů v časopisech "*Světobzor*, *Politika*" - zmiňuje názory Kuhače, Konopáska

rkp. perem, čes. - 4f., pops. 6p. - 226 x 144

Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičku "*J. V. Novotný*" - v pravém horním rohu „*4. I. 75 – Host*“

Inv. č.

194 **Novotný, [Václav Juda]: OH**

Praha, 7. 4. 1875

ptá se, kdy se bude moct potěšit prvním článkem "*Antikonopáskíady*" - zasílá jiný polemický dopis [polemika s M. Konopáskem], jehož autorem je Vojtěch Hřímálý - ačkoli rukopis patří p. Kalouskovi - informuje, že Böhml již není spolupracovníkem F. Pivody - ještě hezčí kritiky místo Böhmla píše p. Knittl, žák varhanické školy a mladší profesor u Pivody - podává zprávu, že se chystá doprovázet nemocného B. Smetanu do Würzburgu - prosí do doby odjezdu, aby mu OH napsal o sobě nějakou zprávu rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 226 x 145

Pozn.: dopis. Papír má v levém horním rohu tištěnou hlavičku *Redakce Dalibora* - v pravém horním rohu je tužkou poznačeno: "7. IV. 75, Host."

195 **Novotný, [Václav Juda]: OH**

Mnichov, 30. 4. 1875

doprovází B. Smetanu, jsou již třetí den v Mnichově - píše, že B. Smetana se chce ještě cestou do Prahy poradit s lékaři ve Vídni - během cesty hodlají navštívit OH v Salcburku - prosí, zda by pro ně mohl OH přijít na nádraží a doporučit jim nějaký "*slušný a laciný hotel*" - B. Smetana přiveze s sebou všechny své tři nové symfonické básně rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 226 x 144

Pozn.: dopis. papír má v levém horním rohu tištěnou hlavičku "*V. J. Novotný*" - v pravém horním rohu je tužkou poznačeno: "Host."

196 **Novotný, [Václav Juda]: OH**

s. l., 16. 6. 1875

informuje o situaci časopisu *Dalibor* - jeho vydávání je ohroženo velmi špatným finančním stavem nakladatele časopisu E. Starého - prosí o radu, jak postupovat v případě úpadku, aby se časopis zachránil - informuje o krocích, které byly učiněny, aby E. Starý splatil alespoň část pohledávek, které dluží - E. Starý hodlá přejít do tiskárny "*Bellvarnovy*" - vzhledem k tomu, že se časopis *Dalibor* vyplácí, hodlá V.J. Novotný najít nového nakladatele - poznamenává, že bez vědomí Dr. Procházky by takovéto kroky nepodnikal - hodnotí obdržení článek od OH, který je podle něho "*metlou nad hloupě zpupným tónem proroka ze Lvova*." - zmiňuje spor F. Pivody se Z. Fibichem o referátu předneseném během akademie "*Kruhu mladých hudebníků*" - Fibich napsal, že Knittl musel svádět těžké boje se sférou drzích patronů [míněn v dopisu zejména F. Pivoda], než se dostal do výše moderního umění - hovoří o dalších krocích F. Pivody, i Knittla, který musel [podle pisatelova názoru] na nátlak Pivody napsat článek do hovoriny "*Politiky*", kde s "*velkým podkuřováním*" vysvětluje, že Pivoda nemá na něho žádný vliv - prosí OH o zaslání dalšího pokračování jeho polemiky rkp.: perem, čes. - 4f., pops. 8p. - 226 x 147

Pozn.: na dopis. Papíře v levém horním rohu tištěná hlavička "*V. J. Novotný*" - v pravém horním rohu tužkou poznačeno "15., 16. VI. 75, Host."

Inv. č.

- 197 **Novotný, [Václav Juda]: OH**
s. l., s. a. [1875]
posílá číslo časopisu *Světozor*, kde F. Pivoda uveřejnil článek o M. Konopáskovi -
článek má posloužit jako podklad pro sepsání odpovědi, ve které by se zcela zpobnily a
vyvrátily úvahy Maxe Konopáska o slovanské hudbě, které vycházely v časopisu
"Hudební listy" - výzva pro OH k zahájení "Antikonopáskiády"
Rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 226 x 145
Pozn.: dopis. papír má v levém horním rohu tištěnou hlavičku "Redakce Dalibora" -
v pravém horním rohu tužkou poznačeno "před mými články proti Konopáskovi - Host"
- 198 **Otto, [Jan] : OH**
Praha, 11. 2. 1881
zasílá rukopis prof. V. E. Mourka z Českých Budějovic s nabídkou, zda by tato studie
mohla být uveřejněna ve *Sbírce přednášek a rozprav* - z důvodu dlouhého zdržení
při doručování prosí o brzké posouzení a odpověď autorovi
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 142 x 222
Pozn.: - dopis. papír má v levém okraji označení firmy "Knihtiskařství J. Otto v Praze"
- na druhé straně je načrtnuta odpověď OH viz. odeslaná korespondence
- 199 **Otto, [Jan]: OH, Goll, Jaroslav**
Praha, 18. 1. 1882
posílá oběma honorář za redakční činnost v rámci přípravy *Sbírky přednášek a rozprav*
- šedesát jedna zlatých a dvacet grošů (61.20 zl) - do částky je započítám i autorský
honorář třicet zlatých (30 zl.) - prosí o stvrzení výše částky
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 224 x 140
Pozn.: dopis. papír má v horní části tištěnou hlavičku "Knihtiskárna J. Otto v Praze"
s adresou instituce: "Jungmannova třída č. 72" - z dopisu nevyplývá, zda uvedená
částka je pro oba autory dohromady, či pro každého zvlášť - přiložen novinový článek
z německých novin s recenzí o *Sbírce přednášek a rozprav* - nelze zjistit, o jaké
noviny se jedná
- 200 **Otto, [Jan]: OH**
Praha, 12. 2. 1885
zasílá výpočet redakčního honoráře za léta 1883 a 1884 za vydaná čísla *Sbírky předná-
šek a rozprav* ve výši šedesáti tří zlatých a šedesáti grošů - ptá se, jaký díl z celkové
částky má poslat na účet tisku brožury "Über die Bedeutung der prakt. Ideen Herbarts"
- bude J. Otto tisknout - jakou částku má vyplatit prof. Gollovi
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 274 x 214
Pozn.: - dopis. papír s v horní části tištěnou hlavičkou "knihtiskárna J. Otto v Praze-
nakladatelství, Karlovo náměstí 34" - na spodní části posledního listu je rukopisný
návrh odpovědi OH z 15. 2. t.r. - informuje, že mu patří polovice z celkové částky 63 zl.
a 80 grošů - tato částka má být připsána tiskárně ve prospěch vytištění brožury
"Über die Bedeutung der prakt. Ideen Herbarts"

Inv. č.

201 **Otto, [Jan]: OH**

Praha, 31. 3. 1887

děkuje za dodání seznamu spolupracovníků a rukopisu přednášky - doufá, že korektura bude dodána během stávajícího týdne - J. Otto hodlá vydat přednášku OH a p. Chytila zvlášť

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 171 x 111

202 **Otto, [Jan]: OH**

Praha, 23. 4. 1887

dotaz, zda OH nemá u sebe rukopis studie p. Mádla, který má být vytištěn v rámci *Sbírky přednášek a rozprav* - v tiskárně jej nemohou nalézt

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 148 x 233

Pozn.: dopis. Papír levém okraji s tištěnou hlavičkou "*J. Otto - knihtiskárna, nakladatelství - Karlovo náměstí v Praze číslo 34, nové*" - dopis nepíše J. Otto, ale některý z jeho zaměstnanců - podpis nečitelný - v levém dolním rohu náčrt odpovědi OH - píše, že Máchův rukopis odevzdal osobně J. Ottovi, když mu oznamoval, že rukopis byl přijat do *Sbírky přednášek a rozprav*

203 **Otto, [Jan]: OH**

Praha, 30. 6. 1887

informuje a omlouvá se OH za nedorozumění, které se přihodilo v tiskárně, když se do připravovaného vydání *Sbírek přednášek a rozprav* dostala i studie prof. Kouly, která ovšem nebyla redakcí schválena - ujišťuje, že se nejednalo o snahu obejít redakci při výběru studií do sborníku - společně s dopisem zasílá zpět Seemanovy listy

"*Kunsthistor. Bilderbogen*", které mu OH zapůjčil

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 274 x 214

Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičkou v levém horním rohu "*J. Otto v Praze - nakladatelství - knihtiskárna*" - Seemanova studie není u dopisu založena

204 **Otto, [Jan]: OH**

Praha, 5. 1. 1888

odpovídá na dopis od OH ze 4. 1. t.r. - děkuje za přání k novému roku - lituje sporů, které panují mezi profesory při vydávání "Slovníku naučného" - zastává názor na umírněnou formulaci prospektu, jímž je každý vítán pro spolupráci, aby se ostřejší formulace nedotkly těch profesorů, kteří odmítli spolupráci - informuje o technických detailech týkající se grafické podoby prospektu

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 175 x 112

Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičkou v levém horním rohu "*J. Otto*"

Inv. č.

- 205 **Otto, [Jan]: OH**
Praha, 11. 2. 1888
informuje, že si zamluvil text přednášky, kterou p. Mádl nabízí redakci *Sbírek přednášek*..
k posouzení - pokud by tuto studii redakce nepřijala, vydal by ji
samostatně stejně jako spis p. Konla "*O hrnčířství*" - zdůrazňuje, že bez vědomí a svolení
redakce sám nikdy nezařadil do *Sbírek přednášek*... žádnou studii - tisk přednášky
prof. Krále se zdržel vinou velkého množství práce v tiskárně
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 229 x 145
Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičkou "*J. Otto v Praze – nakladatelství – knihtiskárna*"
- 206 **Otto, [Jan]: OH**
Praha, 27. 10. 1888
zasílá rukopis přednášky p. Mádla, který má být posouzen pro zařazení do *Sbírký
přednášek a rozprav* - v případě, že jej OH schválí, navrhuje Otto vložení několika
vyobrazení
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 225 x 144
Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičkou "*Knihtiskárna J. Otto v Praze – Karlovo náměstí č. 34*"
- 207 **Otto, [Jan]: OH**
Praha, 10. 12. 1888
informuje, že přijal rukopis od Dr. Dvořáka, který se ovšem svými rozměry nehodí do
Sbírký přednášek... - prosí OH, aby projednal s Dr. Dvořákem zkrácení druhé části
jeho spisu, která se má teprve vydat, z důvodu příliš velkých nákladů a špatné prodejnos-
ti první již vydané části - dále informuje, že prof. Rezek mu slíbil svoji přednášku
o Tomkovi, která by se hodila pro ukončení třetí serie *Sbírký přednášek a rozprav*
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 278 x 221
Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičkou "*J Otto v Praze - nakladatelství – knihtiskárna*"
- 208 **Otto, [Jan]: OH**
Praha, 3. 7. 1890
výpis honorářového účtu do konce roku 1889
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 283 x 220
Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičkou firmy J. Otty - adresou a číslo účtu poštovní
spořitelny (815.356) - zachyceny příjmy OH u J. Otty od konce března 1883 do konce
prosince 1889
- 209 **Otto, [Jan]: OH**
Praha, 10. 10. 1890
požádal o přednášky prof. Zengera, které zasílá OH k posouzení pro zařazení do *Sbírký
přednášek a rozprav*- prof. Zenger uvedl tyto přednášky na Žofíně a byly hojně navště-
vovány - pokud by OH neshledal materiály za vhodné pro vydání v rámci *Sbírký předná-
šek a rozprav*, vydá je J. Otta jako samostatný spis
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 224 x 145

Inv. č.

- 210 **Otto, [Jan]: OH**
Praha, 3. 7. 1893
redakce žádá OH o zaslání článků na téma "*Drama (ind. dramatické umění), Dramatická škola*" - je potřeba, aby tento článek měl historický přehled - rozměry článku podle uvážení OH
strjp. šablona vyplněná rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 233 x 144
Pozn.: tištěný podpis na šabloně "*Redakce "Ottova Slovníku naučného"*"
- 211 **Otto, [Jan]: OH**
s. l., s. a.
děkuje za rukopis do *Sbírek přednášek a rozprav* - lituje, že Dr. Chytil se nepřipomněl dříve s vyplacením honoráře, ke kterému nedošlo pouze nedopatřením účetního J. Otty
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 72 x 116
- 212 **Panýrek, O.: OH**
Praha, 12. 11. 1897
nabízí k posouzení OH a možnému vydání v rámci *Sbírek přednášek*. . svoji biografickou práci zaměřenou na Pigorova - uvádí, že studie je psána na základě průzkumu autentických pramenů a že toto téma nebylo doposud u nás zpracováno
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 231 x 149
Pozn.: součástí dopisu je taktéž návrh odpovědi OH na dopis ze 21. 11. 1897 - OH informuje, že nakladatel již nemá příliš zájem na vydávání *Sbírek přednášek*... - Panýrek se má nejprve obrátit na něj [na J. Ottu] - pokud uspěje, může OH svoji práci poslat k posouzení
- 213 **Pastrnek, Fr[antišek]: OH**
s. l., 2. 11. 1896
lituje, že choroba nedovoluje OH předsedat schůzím "*NSČ*" - po dobu jeho absence bude tuto funkci zastávat Pastrnek - informuje o schůzi výboru, na které se projednávalo vypovězení smlouvy mezi Dr. Kovářem a "*NSČ*" [za Kovářovy přítomnosti] - k výpovědi se dodává, že zvláštní subkomitét "*NSČ*" nabídne Dr. Kovářovi novou smlouvu - v další části schůze přednášel Dr. Kovář - následovalo jednání o dalších úkolech "*NSČ*" - těší je, že OH brzy dokončí písně a že se chystá přednášet již v únoru a v březnu
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 203 x 127
- 214 **Pastrnek, Fr[antišek]: OH**
s. l., 24. 3. 1896
informuje OH, že *NSbě* byl přijat velmi dobře v odborných kruzích, ačkoli kritiky sledoval především jeho kolega Černý - jmenuje celou řadu kritik a časopisů, ve kterých byly kritiky vytištěny - píše OH, že svazek IV - V je již hotov a že udělá obzvláště dobrý dojem
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 174 x 111
Pozn.: na druhé straně tužkou napsané poznámky na další recenze na "*NSbě*"

Inv. č.

215 **Pastrnek, [František]: OH**

s. l. [Praha], 9. 5. 1899

omlouvá se, že nebude moci přijít do muzejní rady, proto písemně prosí OH, aby převzal předsednictví "*NSpol. čl.*" - byl nucen na žádost prof. Gebauera převzít předsednictví v "*Jednotě filosofické*", což mu zabírá příliš mnoho času - navrhne na další valné hromadě "*NSpol. čl.*" svoji rezignaci a zároveň navrhne za předsedu OH rkp. perem, čes. 2f., pops. 3p. - 203 x 126

216 **Pastrnek, [František]: OH**

Praha, 5. 2. 1903

děkuje za exemplář přednášky na téma "*O socializaci umění*" - velmi jej zaujala a přeje si, aby zásady, které jsou v ní vyslovené, se staly obecnými a směrodatnými - obzvláště vyzdvihuje "*aby ve věcech uměleckých nestavělo se hrází mezi vrstvami našeho národa*"

tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops., 2p. - 90 x 140

Pelz, [František]: OH

217 Hostivice u Prahy, 31. 8. 1895

zkomponoval několik skladeb pro výstavu [Národopisná výstava československá], mezi kterými je i "*Sousedská*" - autor ji dedikoval pí. Mar. Petzold - Sittové - žádá hudební odbor výstavy, zda by nechal vyrobit desky na noty s věnováním - přikládá návrh vzhledu návrh vzoru desek

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 340 x 210

Pozn.: návrh desek je přiložen u dopisu - rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 103 x 164

218 **Pelz, [František]: OH**

Hostivice u Prahy, 29. 9. 1895

jako dodatek ke své zprávě o své hudební činnosti přikládá odesílatel časopisu "*Sokol*" číslo 16, kde se pojednává o jeho hudební činnosti v rámci obce sokolské - prosí o laskavé navrácení dokladu

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 340 x 211

Pozn.: ve spodní části dopisu je načrtnuta odpověď OH za hudební odbor Národopisné výstavy československé sokolskému odboru - informuje, že i přes přání sokolského odboru nemohla být v rámci hudebního odboru výstavy vytvořena komise na posouzení skladeb Fr. Pelze - OH slibuje, že skladby předloží hudebnímu odboru, pokus se sejde - pokusí se přimluvit u prof. Trnečky, aby hudební výbor co nejrychleji svolal - koncept datován 10. 10. 1895

219 **Pencr, J.: OH**

s. l., 31. 5. s. a.

děkuje OH gratulaci ke svému jmenování

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 200 x 125

Inv. č.

- 220 **Perner, Rudolf: OH**
Praha, 27 .3. 1899
píše na popud předsedy "Sboru pro zřízení českého Národního divadla v Praze"
Bohuslava Schnircha - jako jednatel spolku zasílá OH oběžník ze dne 18. února 1899
pro získání dalších informací a zároveň přikládá i dotazník, který obdrží všechny angažované osoby v řízení, město Praha s předměstími a vynikající spolky - dále ještě zasílá memorandum, kterým "Družstvo národního divadla" žádalo v předchozím roce "Sbor...", aby nové divadlo patřilo pod Národní divadlo - o tom bude teprve rozhodnuto na valné hromadě "Sboru..."
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 284 x 224
Pozn.: žádný z výše uvedených dokumentů není u dopisu přítomen
- 221 **Polívka, Jiří: OH**
s. l. [Praha], 13. 12. 1897
prosí OH, aby se svým vlivem zasloužil o barevné vytištění iniciál ve studii o iluminacích některých starých zpěvníků p. Šolty - studie má vyjít ve II. sešitě "*Národopisného slovníku*"
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 224 x 124
- 222 **Polívka, Jiří: OH**
Vinohrady [Praha], 5. 5. 1906
upomíná slíbenou úvahu o připravovaném vydání písni všech rakouských národů - článek by rád održel do poloviny května, aby mohl být zařazen do květnového čísla časopisu *Věstník Národopisný*
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 92 x 139
Pozn.: oficiální vizitka s tištěným názvem časopisu: "*Věstník Národopisný - vydává společnost Národopis. muzea Československého*"
- 223 **Raýman, Bohuslav: OH**
s. l. [Praha], 8. 11. 1897
oznamuje OH, že z důvodu nemoci dýchadel musí celý týden zůstat doma - nemůže tak dostát svým povinnostem
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 70 x 112
Pozn.: oslovuje OH jako "*děkana*"
- 224 **Raýman, Bohuslav: OH**
Praha, 13. 1. 1902
žádá OH, aby si přečetl žádost redaktora *Věstníku*... o napsání článku z oboru, o kterém ještě nebylo v časopisu pojednáno - žádá schválení od člena "*Akademie*" [Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy]
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 217 x 140
Pozn.: OH nebyl ještě v této době řádným členem "*Akademie.*" - tím byl zvolen až 6. 12. 1902 - žádost redaktora není u dopisu přiložena

Inv. č.

- 225 **Rezek, Antonín: OH**
Praha, 2. 8. 1879
svatební oznámení Antonína Rezka a Bohuslavy Erbenové na sobotu 2. srpna 1879
o desáté hodině ranní v chrámu Páně sv. Štěpána na Novém Městě
tištěná pozvánka - 199 x 123
- 226 **Rezek, Antonín: OH**
Praha, 5. 9. 1879
zve OH na sklenici čaje na čtvrtek 9. října o sedmé hodině večerní
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 84 x 140
Pozn.: odesílatel udává i svoji adresu: "*Komenského ulice č.8 - II. poschodí*"
- 227 **Rezek, Antonín: OH**
Praha, 20. 6. 1886 (?)
domlouvá společnou cestu OH a sebe do Jindřichova Hradce
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 85 x 140
- 228 **Rezek, Antonín: OH**
Chotouň u Tábora, 26. 8. 1888
děkuje velmi za gratulaci - vyřízení záležitosti od ministerstva ve Vídni bylo velmi rychlé,
trvalo pouhé tři týdny - pozdravuje manželku a děti OH
tištěný korespondenční lístek, rkp. Vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 155 x 129
Pozn.: pozdrav byl poslán ze Slatiňan u Chrudimi 27. 8. 1888
- 229 **Rezek, Antonín: OH**
Police nad Metují, 21. 7. 1892
srdečné blahopřání
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 65 x 107
Pozn.: podle data se s největší pravděpodobností jedná o gratulaci ke jmenování OH
řádným profesorem na české universitě v Praze
- 230 **Rezek, Antonín: OH**
s. l., 21.11. 1892
při stěhování našel A. Rezek svazek národních písní, které posílá OH k posouzení - v pří-
padě, že by se svazek nedal dále využít, jej může OH zahodit
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 148 x 118
Pozn.: svazek písní není u vizitky přiložen
- 231 **Rezek, Antonín: OH**
Praha, 5. 3. 1894
žádá, aby OH na 1/2 hodiny zastoupil u zkoušení kolegu Masaryka, který se nedostavil
tištěná vizitka, rkp. vyplněná tužkou, čes. - 1f., pops. 2p. - 43 x 77

Inv. č.

- 232 **Rezek, Antonín: OH**
Praha, 2. 6. 1896
žádá o jednodenní vrácení půjčeného časopisu *Naše doba* (č. 1-6), který potřebuje do svého historického semináře - při té příležitosti žádá i o vrácení "*Seminárního listu*" rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 222 x 143
Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičkou "*Historický seminář při c.k. české universitě Karlo-Ferdinandově v Praze*"
- 233 **Rezek, Antonín: OH**
s. l. [Víděň], 2. 11. 1896
píše, že nemůže vysvětlit obšírněji, ale radí OH, aby nechal teď celou věc ležet - nevedlo by to k ničemu
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 61 x 103
Pozn.: na přední straně vytištěna Rezkova funkce "*Ministerialrath Dr. Ant. Rezek*" - od 18. srpna 1896 byl A. Rezek povolán na ministerstvo školství jako ministerský rada
- 234 **Rezek, Antonín: OH**
s. l., 27. 12. 1896
poděkování za gratulaci obdrženu jménem fakulty - doufá, že bude schopen v budoucnu ze svého postu pomoci fakultě, na které společně s OH působil 18 let
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 172 x 133
- 235 **Rezek, Antonín: OH**
Víděň, [?]. 12. 1897
poděkování za gratulaci
tištěná vizitka - 70 x 116
- 236 **Rezek, Antonín: OH**
s. l. [Víděň], 20. 2. 1898
informuje, že skladatel Vítězslav Novák mu poděkoval za opětovné obdržení letního stipendia, avšak zapomněl mu napsat svoji adresu - prosí OH, aby V. Nováka kontaktoval kvůli zaslání svých skladeb - po jednom exempláři - totéž platí i pro Suka a ostatní - tím byla obohacena nejenom odborná umělecká knihovna ministerstva, ale je to výhodné i pro skladatele při přidělování státních stipendií - zdraví prof. Golla - omlouvá se - bude jej kontaktovat osobně později - do ministerského prezidia nastoupil hrabě Villani - je nakloněn Čechům a bude tedy velmi prospěšným
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 176 x 112
- 237 **Rezek, Antonín: OH**
s. l. [Víděň], 16. 3. 1898
informuje, že se od následujícího roku omezí jeho pravomoce při udělování stipendií
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 176 x 112

Inv. č.

- 238 **Rezek, Antonín: OH**
Videň, 5. 4. 1898
oznamuje, že přijede na několik dní do Prahy a vyhledá OH
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 90 x 140
- 239 **Rezek, Antonín: OH**
s. l., 29. 4. 1898
sděluje, že doktor Kovář obdrží renumeraci 500 zlatých
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 145 x 115
- 240 **Rezek, Antonín: OH**
s. l. [Videň], 1. 6. 1898
informuje, že arch stran auly je v Praze u místodržitele - osobně to zařizoval
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 65 x 108
Pozn.: na vizitce vytištěna funkce a adresa odesilatele: "*Sectionschef Dr. Anton Rezek - IV. Grosse Neugasse 18. I., Minoritenplatz 7*"
- 241 **Rezek, Antonín: OH**
s. l. [Videň], 25. 6. 1898
prosí, aby OH diskrétně sdělil Velevanskému, že se stal "*ordinářem ad pernam*" [řádný profesor]
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 60 x 103
Pozn.: na vizitce vytištěná funkce a adresa odesilatele - "*Sectionschef Dr. Anton Rezek - IV. Grosse Neugasse 18. I., Minoritenplatz 7*"
- 242 **Rezek, Antonín: OH**
Videň, [?]. 12. 1898
poděkování za gratulaci
tištěná vizitka, čes. - 1f. - 70 x 115
- 243 **Rezek, Antonín: OH**
s. l. [Videň], s. n. 1900
poděkování za blahopřání
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 66 x 104
Pozn.: na vizitce vytištěna funkce a adresa odesilatele "*Ministr Dr. Ant. Rezek - Jeho c.k. Apoštolského Veličenstva skutečný tajný rada - I. Herrengasse 7*"
- 244 **Rezek, Antonín: OH**
Videň, 3. 2. 1901
děkuje za zaslání knihy o Bedřichu Smetanovi - velmi jej potěšila a vrátila jej do let 1873 - 1874, kdy byl domácím učitelem v rodině B. Smetany
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 204 x 127
Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičkou "*Ministr Dr. Rezek*" - obálka s adresou OH

Inv. č.

- 245 **Rezek, Antonín: OH**
Vídeň, 15. 6. 1902
odpověď na dopis od OH z 10. 6. t.m. - poznámka, že podobnou odpověď poslal i
prof. Gollovi - nehodlá se angažovat ve sporu Dvořák x Matějka na fakultě
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 158 x 113
Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičkou "*Ministr Dr. Rezek*"
- 246 **Rezek, Antonín: OH**
s. l.[Vídeň], s. a.
poděkování "*srdečný dík*"
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 67 x 105
Pozn.: vizitka je černě orámována
- 247 **Rezek, Antonín: OH**
s. l. [Vídeň], s. a.
žádá, aby mu OH zjistil, kolik činí plat ředitele konzervatoře kvůli stanovení výše subvence
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 66 x 101
- 248 **Rezek, Antonín: OH**
s. l., s. a.
informuje OH, že jej vyhledá následující den
tištěná vizitka, rkp. popsána tužkou, čes. - 1f., pops. 1p. - 61 x 101
- 249 **Rezek, Antonín: OH**
s. l. [Vídeň], s. a.
děkuje za laskavou vzpomínku
tištěná vizitka, rkp. popsána perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 90 x 116
- 250 **Rezek, Antonín: OH**
Vídeň, s. a.
nepopsaná vizitka
tištěná vizitka čes. - 1f. - 68 x 106
Pozn.: v pravém dolním rohu perem rukopisně značka "*pr*"
- 251 **Rezek, Antonín: OH**
Vídeň, s. a.
nepopsaná vizitka
tištěná vizitka čes. - 1f. - 67 x 101
Pozn.: v pravém dolním rohu je perem rukopisně napsaná značka "*pr*"
- 252 **Rezek, Antonín: OH**
Vídeň, s. a.
nepopsaná vizitka
tištěná vizitka čes. - 1f. - 61 x 104

Inv. č.

253 **Rieger, Bohuslav: OH**

Praha, 11. 2. 1906

pozdávka na schůzi "*Čermákovy poroty*" na pátek 16. února v pět hodin odpoledne v prostorách městského archivu (v přízemí Staroměstské radnice)
zálepka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 152 x 125

254 **Rieger, Bohuslav: OH**

Praha, 20. 4. 1906

pozdávka na schůzi "*Čermákovy poroty*" na úterý 24. dubna v šest hodin večer v prostorách městského archivu - prosí naléhavě, aby se OH dostavil - má se učinit rozhodnutí, které bude veřejně vyhlášeno v květnu
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 174 x 110

255 **Růžička, J[an]: OH**

Praha, 16. 3. 1882

informuje o seznamu jmen osob, které byly pozvány 15. 3. na anketu konající se 19. 3. t.m. - pozvání bylo zasláno osobám v Praze (Baummovi, Wolfovi, Wichlovi a Braudlnovi), ve Vídni (Helmerovi, Machutkovi a Šindrancovi) - dále byli k anketě pozváni prof. Zítek a prof. Pacold a zástupce stav. odboru [stavebního] - o schůzi výboru, která se má konat v neděli bude odesílatel OH informovat telegraficky
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 181 x 113

Pozn.: na třetí straně je načrtnuta telegrafická odpověď OH z Vídne z 18. 3. 1882, rkp. něm., adresováno dr. Škardovi "*Theaterintendant Prag*" - OH informuje, že příští neděli přijede pouze Helmer - o osm dní později 26. t.m. by přijeli všichni tři z Vídne - OH prosí, zda by z tohoto důvodu mohl být posunut termín [ankety] o osm dní - v případě, že ano, prosí poslat okamžitě telegraficky vyrozumění o této Helmerovi - dopis. papír s ozdobným „R“

256 **Růžička, J[an]: OH**

s. l. [Praha], 20. 3. [1882]

oznamuje datum konání schůze výboru na úterý v sedm hodin večer
tištěný telegram, něm. - 1f., pops. 1p. - 228 x 242

257 **Růžička, J[an]: OH**

Praha, 30. 10. 1886

pozdávka na schůzi "Výboru pro zřízení českého národního divadla v Čechách" - budou projednávat přepracování stanov sboru - schůze se má konat 2. 11. 1886 v místnostech "Českého klubu" v šest hodin večer
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 289 x 228

Pozn.: dopis. papír s vytlačenou hlavičkou "*Výbor pro zřízení Národního divadla v Praze*"

258 **Seydler, August: OH**

Jindřichův Hradec, 5. 3. 1881

text poděkování "*Gratias ago !!*"

tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 83 x 142

Inv. č.

259 **Seydler, August: OH**

Praha, 30. 3. 1883 (?)

připomíná, že: " v sobotu dne 31. t. m. je "sobota""

tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 83 x 140

260 **Seydler, August: OH**

Praha, 10. 7. 1884

přijde v sobotu večer - žádá, aby mu bylo zajištěno místo

tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 84 x 139

Pozn.: ze sdělení nevyplývá, kam Seydler přijde - ani důvod sobotní schůzky

261 **Seydler, August: OH**

Vinohrady [Praha], 6. 7. 1885

sděluje, že bezpečně přijde a děkuje za zprávu

tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 85 x 139

262 **Seydler, August: OH**

s. l. [Praha], 10. 6. 1887

navrhuje sejít se již ten den místo zítřka *U Štěpána* - prosí OH, aby na tuto změnu upozornil Masaryka

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 230 x 145

263 **Seydler, August: OH**

Praha, 22. 1. 1888

informuje, že loňský ročník (IV.) časopisu "*Athenaeum*" obnáší deficit 271 zl. a 83 kr. - po odečtení 80 zl., které obnáší další požadavky, je deficit 191 zl. A 83 kr. - Seydler se ptá, zda s dalšími účastníky hodlá přispět k uhrazení deficitu a popřípadě jakou částku je OH ochoten zaplatit - mezi dalšími jsou jmenováni Gebauer, Goll, Heyrovský, Jarník, Král, Kaizl, Masaryk, Rezek, Seydler, Strouhal - Seydler navrhuje schůzku na sobotu (28 t.m.) - projednaly by se zde další podrobnosti a návrhy týkající se časopisu rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 175 x 112

Pozn.: na 3p. je koncept odpovědi OH Seydlerovi ze 27. 1. 1888 - je ochoten zaplatit rovnoměrně rozpočítanou částku ve výši od 17 zl. do 24 zl. - omlouvá se, že nepřijde v sobotu na poradu - prof. Goll doručí tento dopis, protože OH si není jist, zda by poštou odpověď došla včas a do Klementina se osobně dostavit za Seydlerem nemůže z časových důvodů

264 **Seydler, August: OH**

Praha, 4. 2. 1888

informuje, že se dnes nedostaví [místo názvu místa "*"] - sděluje, že subskripce na "*Ath.*" [*Athenaeum*] je již dokončena - na OH připadá, aby vyplatil 15 zl. Masarykovi rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 175 x 111

Pozn.: "*Athenaeum*" byl literární časopis vydávaný v Evropě - česky vydávaný od října 1883 redakcí prof. dra. T.G. Masaryka - od roku 1888 redakcí prof. dra. J. Kaizla

Inv. č.

- 265 **Seydler, August: OH**
Praha, 15. 9. 1888
posílá návrh plánu přednášek o "*Fechnerovi*" - uvádí rozložení jednotlivých témat v rámci akademického roku - je nucen z důvodu onemocnění v rodině redukovat přednášky biograficky zaměřené na Fechnera - doufá, že předložený plán bude vyhovovat
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 226 x 143
- 266 **Seydler, August: OH**
Praha, 16. 2. 1889
žádá, aby mu OH přispěl na krytí deficitu 200 zl. pro časopis "*Athenaeum*" - na splacení částky se podíleli již prof. Goll, Strouhal, Seydler - prosí OH o zbytek částky 90 zl. - částka by se měla rozdělit mezi OH, Gebauera, Rezka, Hejrovského a Kaizla - Seydler celou částku zaplatil sám, teď prosí o následné dorovnání pohledávky
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 226 x 146
- 267 **Seydler, August: OH**
Praha, 12. 11. 1889
upomíná o zaplacení příspěku pro časopis "*Athenaem*", ke kterému se OH zavázal - částku za něj Seydler u časopisu již složil, ale z důvodu velkých vydání teď prosí o dorovnání této pohledávky
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 226 x 143
- 268 **Seydler, August: OH**
Praha, 1. 9. 1890
svatební oznámení o sňatku Dr. Augusta Seydlera s Marie Seydlerovou roz. Stehlíkovou
tištěné svatební oznámení, čes. - 2f., pops. 1p. - 219 x 164
- 269 **Seydler, August: OH**
s. l., 31. 12. 1890
děkuje za zaslání spisu - přeje šťastný a veselý nový rok
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 67 x 108
- 270 **Seydler, August: OH**
s. l., s. a.
děkuje za zaslání pojednání - informuje, že již četl Zolu, Flauberta a nyní čte Tolstého - u děl autorů realismu, které doposud četl, se mu nelíbí, že jsou si svého realismu vědomi a že s ním dělají "*parádu*" - jediný, kdo se tohoto nedopouští, je podle jeho názoru Dickens
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 67 x 108
- 271 **Seydler, August: OH**
s. l., s. a.
poděkování za laskavou vzpomínku
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 67 x 108

Inv. č.

272 **Seydlerová, Marie: OH**

s. l. [Praha], s. a. [1891]

poděkování za vyjádření upřímné soustrasti OH k úmrtí jejího manžela A. Seydlera
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 56 x 95

Pozn.: vizitka v černém rámování

273 **Schnirch, Boh[uslav]: OH**

Vínohrady [Praha], 28. 11. 1882

píše OH jako členovi "*Výboru pro zřízení českého národního divadla v Praze*", aby se jej dotázal na posouzení svého návrhu výzdoby interiéru trigami ve znovu obnovované budově Národního divadla - návrh vypracoval na podnět stavebního odboru a zaslal jej komisi 21.10. 1881 - doposud nebyl reflektován - žádá výbor, zda mohl svoje trigy vystavovat na mezinárodní umělecké výstavě v Paříži - výbor u něj nejprve objednal, ale posléze přerušil jednání o vystavení jeho trig v rámci mezinárodní výstavě ve Vídni v předchozím roce

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 350 x 215

274 **Schnirch, Boh[uslav]: OH**

Praha, 23. 5. 1898

jménem "*Sboru pro zřízení Národního divadla v Praze*" zve OH k účasti na poradách o anketě k druhému českému divadlu - ty [porady] přestal OH již před časem navštěvovat
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 291 x 230

Pozn.: na druhém listě načrtnuta odpověď OH na list ze dne 28. 5. 1898 - OH se zříká spolupráce nejenom z důvodu pracovní vytíženosti, ale hlavně nepřátelské nálady ve výboru a celkové nedůvěře v tuto anketu

275 **Schuster, [?]: OH**

Praha, s. a.

žádá o vrácení partitury směsi z opery "*Dvě vdovy*", která odesilateli patří - žádá o seznam not určených k prodeji

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 228 x 145

Pozn.: dopis. papír s tištěnou štěnou hlavičkou "*Národopisné muzeum československé v Praze*"

276 **Strouhal, Č[eněk]: OH**

s. l., 6. 4. 1906

informuje, že má pro něj připravený honorář za posudek práce dr. Nejedlého [název práce není uveden]- prosí o informaci, kdy je OH doma, aby mohl potvrdit vyplacení částky - navrhuje, že nejlepší by bylo, kdyby se OH zastavil u něj [Strouhala] v Klementinu pro vyplacení honoráře

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 225 x 145

Inv. č.

- 277 **Strouhal, Č[eněk]: OH**
Praha, s. a.
nenamítá nic proti tomu, když OH bude dodatečně "*kolloquovati*" s p. Babkou, který se z důvodu nemoci nemohl dostavit na řádný termín
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 70 x 111
- 278 **Tille, V[áclav]: OH**
Praha, 19. 5. [190]5
žádá, aby OH místo prof. Drtiny, který musel náhle odcestovat z důvodu vážné nemoci své matky, pro něj [Tilleho] vymohl dovolenou u pana bibliotikáře - odesílatel potřebuje uvolnit z důvodu své plánované cesty na Moravu, kde má přednášet
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 171 x 134
- 279 **Ulrich, [?]: OH**
Baureuth, 11. 7. 1883
posílá adresu s možností ubytování v Baureuthu
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, něm. - 1f., pops. 2p. - 90 x 139
- 280 **Večer, Antotnín: OH**
Veliké Meziříčí, 25. 3. 1888
nabízí k vytištění pro *Sbírku přednášek a rozprav* přednášku na téma "*Práce ruční a zbrojářské*" sepsanou podle Leroance [špatně čitelné] a Lessinga - nevyžaduje za studii honorář - stačí, pokud přednáška vyjde tiskem ve sborníku
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 174 x 133
Pozn.: na 4p je náčrt odpovědi OH ze 30. 3. 1888 - nemůže posoudit, zdali bude přednáška vytištěna, dokud mu ji p. Večer nezašle k posouzení - přednášky jsou honorovány [v přijatém dopisu Večer píše, že ví, že se vytištěné přednášky nehonorují] - OH nemůže p. Večerovi slíbit brzké vytištění - není v jeho kompetenci
- 281 **Vlček, Jaroslav: OH**
s. l., 29. 1. 1897
srdečné poděkování za knihu o Blahoslavovi a Josquinovi
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1p., pops. 1p. - 65 x 111
- 282 **Vlček, Jaroslav: OH**
s. l. [Praha], 6. 11. 1897
prosí OH, zda by v průběhu jeho II. rigorosní zkoušky mohli zůstat bez studentského publika - odvolává se na svoji I. rigorosní zkoušku a prof. Krále, který mu to takto umožnil - upřesňuje čas obou zkoušejících při zkoušce (30 min. pro každého) - prosí OH, aby se jej během zkoušky neptal na teoretickou estetiku a místo toho se jej ptal na problematiku, kterou ovládá a kterou se v současnosti zabývá - téma "*Rozprava o literárně historických metodách*" by mu vyhovovalo
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 151 x 111

Inv. č.

283 **Vlček, Jaroslav: OH**

s. l., 29. 1. 1901

srdečně děkuje za knihu - v "Obzoru" o ní brzy vyjde zevrubný referát

tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 69 x 112

284 **Weyr, E[duard]: OH**

Praha, 10. 10. 1897

omlouvá se, že se nedostaví 13. t. m. na schůzi profesorského sboru z důvodu účasti na státních zkouškách na polytechnice - pokud by se na schůzi projednávala habilitace prof. dr. Suchardy, budou mu bližší informace podány prostřednictvím kolegů Studničky a Suchardy

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 225 x 145

285 **Woldřich, Jan N.: OH**

Praha, 27. 10. 1896

pro nedostatek času a velké pracovní vytížení se vzdává členství ve výboru "*Národopisné společnosti národoslovanské*"

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 224 x 144

286 **Woldřich, Jan N.: OH**

Praha, 5. 1. 1897

zve OH na schůzi do geologického ústavu v záležitosti týkající se docenta dr. Niederleho

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 224 x 144

287 **Woldřich, Jan N.: OH**

s. l. [Praha], 8.12. s.a.

zve OH na krátkou schůzi 12. t.m. na jedenáctou dopoledne do geologického ústavu

tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 62 x 109

288 **Zeman, A[ntonín]: OH**

Semily, 26. 8. 1882

píše OH, že o něm ví dvě věci a to sice, že je v Praze a že je zamilovaný - zve OH

k sobě do Semil na přátelskou návštěvu na jeden den - dále informace o dopravě

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 3p. - 177 x 110

Pozn.: podle jazyka a celkého stylu dopisu se s největší pravděpodobností jedná o velmi dobrého dlouholetého přítele OH

289 **Zíbrt, Čeněk: OH**

Praha, 23. 7. 1893

prosí o zaslání článku, či krátké studie do prvního čísla třetího ročníku časopisu "*Český lid*"

- velmi stojí o to, aby se v prvním čísle objevila práce od OH - udává adresu, kam má

OH práci poslat - termín dodání je do 15. 8. t.r.

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 175 x 109

Inv. č.

- 290 **Zíbrt, Čeněk: OH**
Praha, 31. 12. 1902
přeje vše nejlepší do roku do nového roku 1903
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 173 x 129
- 291 **Zinter, [?]: OH**
Praha, 23. 19. 1902
přeložení schůze "České akademie" ze soboty 25. 10. na středu 29. 10. - program stejný
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 225 x 144
- 292 **[?]: OH**
Praha, 2. 10. 1883
pozdávka na poradu o žádostech "Družstva" a o vstupném na první hry uvedené
v Národním divadle - schůze je svolána na 4. října 1883 do bytu advokáta J. Růžičky
tištěný korespondenční lístek, rkp. Vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 140 x 82
Pozn.: podpis odesílatele nečitelný - píše pozvánku jménem ředitele Národního divadla
F. A. Šubrt
- 293 **[?]: OH**
s. l., 1. 10. [18]97
doplňuje oficiální dopis vzhledem ke svému přátelství s Raymanem - odesílatel neoficiálně
žádá, aby děkanství lékařské fakulty přijalo ke zkouškám z chemie jen Raymana - prosí
OH o pomoc při vyjednání této možnosti - prosí o zachování diskretnosti
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 176 x 112
Pozn.: v levém horním rohu poznámka "Privátně"
- 294 **[?]: OH**
Královské Vinohrady [Praha], 30. 6. 1904
zasílá seznam svých knih, které by mohl přes prázdniny půjčit paní Hostinské - dále výčet
některých titulů, které prohlédl v "C.K. knihovně" - vypisuje s náležitými signaturami -
omlouvá se, že nebude moci v tomto pro své bolesti nohou pokračovat
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 170 x 109
Pozn.: jedná se nejenom o autory beletrie, ale i o filosofické spisy
- 295 **[?]: OH**
Praha, 9. 5. 1905
ujišťuje, že žádné přednášky nikoho z profesorů se nemohou zredukovat bez jejich svolení
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 224 x 144
- 296 **?: OH**
s. l., s. a.
pozdávka do komise
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 140 x 90
Pozn.: podpis u korespondenčního lístku je nečitelný - není blíže určen účel komise

Inv. č.

b) od institucí

297 Český klub v Praze: OH

Praha, 22. 4. 1883

výzva "*Českého klubu v Praze*", aby se OH stal jeho členem.

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 288 x 230

298 Česká Obec Sokolská: OH

Praha, 5. 8. 1909

žádost "*České obce Sokolské*" OH o přednesení přednášky na téma "*Tyrš jako estetik*" v rámci vzpomínkové akce uspořádané na uctění Tyršovy památky

rkp. perem, čes - 2 f., pops. 2 p. - 290 x 230

Pozn.: na druhé straně tužkou načrtnuta odpověď OH "*Nemohu pro...*" – poslední slovo nečitelné

299 C. K. česká univerzita Karlo-Ferdinandova v Praze: OH

Praha, 19. 12. 1907

zpráva o rozhodnutí c.k. ministerstva kultu, aby místodržitelství vyplácelo OH osobní příplatek 1472 korun od 1. dubna 1907.

rkp. perem, čes. - 2 f., pops. 1p. - 400 x 210

Pozn.: v levém horním rohu hlavička "*C.K. česká universita Karlo- Ferdinandova v Praze*" - na zadní straně jsou tužkou výpočty pravděpodobně o vyplácení mezd pro období od 1. dubna 1907 do 31. ledna 1908 - autor výpočtů není uveden, ani signován - u dopisu přiložen opis seznamu platů a osobních příplatků, které měly být OH vypláceny na základě vyúčtování z 16. 11. 1907 č. 16640

300 Děkanství C. K. české filosofické fakulty v Praze: OH

Praha, 9. 8. 1894

informuje o schválení návrhu profesorského sboru filosofické fakulty na "*Karlo-Ferdinandově universitě*" ministrem kultu, aby OH hostinský od následujícího roku [1894/95] pořádal přednášky ze všeobecných dějin umění na české filosofické fakultě v Praze - za to mu bude vypláceno 500 zlatých za pololetí

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 400 x 210

Pozn.: značka modrou pastelkou - dopisní papír s hlavičkou "*Děkanství C.K. české fakulty filosofické*" - podepsán Rezek t.č. děkan

301 Intendance kr. českého divadla zemského v Praze: OH

Praha, 10. 12. 1880

informace, že na základě udělení první ceny v soutěži, kterou vypsál "*Sbor k zřízení národního divadla v Praze*" a kterou vyhrála opera "*Libuše*" B. Smetany, budou zakoupeny nové dekorace - "*Libuše*" má být zahajovací představení v českém "*Národním divadle*" - pro posouzení již dodaných návrhů bude zřízena zvláštní komise, která bude zasedat 16. t.m. u zemského výboru v Praze - OH je zván, aby se stal členem komise

rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 340 x 210

Pozn.: na zadní straně dopisu poznačeno modrou pastelou "*Smetana*"

Inv. č.

- 302 **Královská česká společnost nauk: OH**
s. l. [Praha], 8. 2. 1905
pozvánka na řádnou schůzi "*Královské české společnosti nauk*", při které se mělo gratulovat k 80. narozeninám jejímu členovi Dr. Kořískovi.
tištěná pozvánka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 98 x 156
Pozn.: pod rukopisným pozváním poznámka psaná cizí rukou "*Bylo to jásavé jubileum 50 letého členství Kořískova: rokem 7.2. 1855 členem*"
- 303 **Měšťanská Beseda na Horách Kutných: OH**
Kutná Hora, 28. 2. 1900
poděkování za ochotu a rychlost s kterou OH odpověděl na jejich dotaz o uspořádání přednášky mimo universitu - po obdržení podmínek v předchozím dopisu sdělují, že obec v čele se starostou p. Macháčkem je schopna zajistit potřebné prostory aj. - OH by měl zahájit svojí přednáškou "*Umění a společnost*" cyklus šesti přednášek pořádaných pravděpodobně v postních týdnech - všem přednášejícím budou hrazeny výlohy, ubytování - z výběru témat, které v předchozím dopisu OH zaslal, si "*Měšťanská beseda*" vybrala "*Umění a společnost*", přednáší OH - "*Hygiena dětského věku*", přednáší dr. Scherer - "*Ruský román novodobý*" přednáší dr. Máchal - "*Vliv tepla, vody a vzduchu na povrch zemský*", přednáší dr. Voldřich - "*Něco z nauky národohospodářské - peníze a měna*", přednáší prof. Bráf - "*Výběr z historie Kutné Hory*" - přednáší prof. Čelakovský - nebo místo něho "*O vodě, uhlí (topení a svícení)*", přednáší prof. Rayman
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 290 x 230
Pozn.: na spodní části druhého listu rukou OH načrtnut seznam přednášejících s poznámkami o příslibení účasti a s návrhy jmen náhradníků
- 304 **Ministerium für Kultus und Unterricht: OH**
Videň, 21. 11. 1904
rozhodnutí o přiznání mimořádného osobního příplatku 800 korun OH pro období od 1. 1. 1905 do konce září 1907
strjp., něm. - 1f., pops. 1p. - 400 x 210
Pozn.: v levém horním rohu dopisního papíru hlavička "*Ministerium für kultus und Unterricht*"
- 305 **Purkmistr král. hlavního města Praha: OH**
Praha, 24. 6. 1881
lituje a omlouvá se, že se z důvodu nemoci a přílišného pracovního vytížení nedostaví na hostinu pořádanou toho dne na počest otevření "*Národního divadla v Praze*" a na počest B. Smetany, jehož opera "*Libuše*" bude při otevření provedena - přeje hodně zdaru a dobrého rozmaru všem účastníkům hostiny
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 340 x 210
Pozn.: papír s tištěnou hlavičkou "*Purkmistr král. hlavního města Prahy*"

Inv. č.

- 306 **Rektor c.k. české university Karlo-Ferdinandovy v Praze: OH**
Praha, 2[?]. 1. 1902
poděkování rektora za projev, který OH pronesl při příležitosti jeho jmenování
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 205 x 129
Pozn.: v levém horním rohu hlavička "*Rektor c.k. české university Karlo-Ferdinandovy v Praze*"
- 307 **Ředitelství stavby národního divadla: OH**
Praha, 14. 9. 1883
pozdvánka na poradu o zřízení orchestru Národního divadla
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p., - 287 x 228
Pozn.: v levém horním rohu dopisního papíru hlavička "*Ředitelství stavby Národního divadla*"
- 308 **Universitäts-Sekretariate München: OH**
Mnichov, 28. 7. 1868
odpověď na dopis z 27. t.m., kde OH prosí o zpětné zaslání originálu studijního vysvědčení
rkp. perem, něm. - 2f., pops. 1p. - 340 x 205
- 309 **Výbor pro zřízení Národního divadla: OH**
Praha, 10. 5. 1894
žádost o účast na schůzi "*Výboru pro zřízení Národního divadla v Praze*", kde se má OH vyjádřit k úmyslu zřízení druhého českého divadla v Praze
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 4p. - 270 x 215
Pozn.: v levém horním rohu dopisního papíru vytlačena hlavička "*Výbor pro zřízení národního divadla v Praze*"

2.4.3 Neadresováno Otakaru Hostinskému, ale institucím, ve kterých působil

- 310 **Aloiz, W: "Slovutnému hudebnímu výboru Národopisné československé výstavy"**
Praha, s.n., s. a. [1895]
žádá výbor o zaslání některých svých skladeb do Oděsy, kde se je chystá uvést na svém koncertě pořádaném téhož roku.
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 174 x 113
Pozn.: v dopisu je uvedena adresa, kam má výbor skladby zaslat
- 311 **Jettmal, J.: Redakce "Přednášek a rozprav v Praze"**
Kolín, 23.4. 1884
nabízí redakci "Přednášek a rozprav" přednášku, kterou přednesl v místním literárním spolku (v Kolíně) - přednášku přikládá k otištění
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p. - 227 x 143
Pozn.: přednáška není i dopisu přiložena
- 312 **Jettmal, J.: Velectěné pořadatelstvo sbírky "Přednášek a rozprav"**
Kolín, 15.5. 1884
žádá redakci o odpověď, jakým způsobem naložila s přednáškou jím zaslanou na téma "O české literatuře obrázkové"
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 1p., - 227 x 143
- 313 **Krodym, [?]: Knihtiskárna J. Ottv, redaktorům "Sbírky přednášek a rozprav"**
Hořovičky u České Skalice, 19.9 1884
žádost, zda by redakce "Sbírek přednášek a rozprav" mohla zařadit do tisku jeho studii na téma "O vychování žen vůbec, českých zvlášt"
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 83 x 140
- 314 **Redakce "Echa hudebního, divadelního a uměleckého": Redakce Dalibor**
Varšava, 6.12. 1901
odpověď na dopis z 3. t.m. - redakce "Echa" se rozhodla pravidelně posílat svůj časopis redakci "Dalibora" a zato požaduje pravidelné zpětné zasílání "Dalibora"
rkp. perem, pol. - 2f., pops. 1p. - 210 x 133
Pozn.: dopis. papír s tištěnou hlavičkou "Redakcyja Echa Muzycznego, Teatralnego i Artystycznego" - dále uvedena adresa redakce - podpis pisatele nepřečten
- 315 **Špaček, K.: "Hudební odbor národopisné výstavy v Praze"**
Praha, 23.1. 1895
upozorňuje hudební odbor, že v Budňanech pod Karlštejnem žije stará žena pí. Pazderová, která zná mnoho lidových písní, tanců a zvyklostí - navrhuje odboru vyslání specialisty do jejího bydliště, který by tyto písně a zvyklosti zaznamenal
tištěná zálepka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1p., pops. 2f. - 155 x 127

2.4.4 Neadresováno Otakaru Hostinskému ani institucím, ve kterých působil

- 316 **Jinsky, [?]: [??]**
Praha, 26. 9. 1895
poděkování za pozvání na "*Veliký národopisný sjezd*"
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 176 x 111
- 317 **Kadeřávek, Eugen: [??]**
s. l., s. a. [1897-1898]
vdově po dr. Kováři zasílá místo věnce 10 zl.
tištěná vizitka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 67 x 111
Pozn.: na přední straně vizitky je vytištěno "*Prof. Dr. Eugen Kadeřávek, t.č. rektor*"
- 318 **Kadleček, Rudolf: Dolanský, Ladislav**
Mor. Ostrava, 26. 1. 1902
prosí Dolanského, aby v listě [*Dalibor*], kde působí, otiskly zprávu o tom, že na své hudební škole budou housle vyučovány podle školy prof. Ševčíka - domnívá se, že taková zveřejněná zpráva by mohla povzbudit výuku podle Ševčíkovy metody i na dalších školách
- Kadleček soukromě zdraví Dolanského jako svého krajana z kutnohorska a spolužáka z národní školy u p. Vejdělka
rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 290 x 225
Pozn.: dopisní papír s tištěnou hlavičkou "*Rudolf Kadleček, Prvá, velesl. c.k. zemskou školní radou v Brně autorizovaná HUDEBNÍ ŠKOLA*"
- 319 **Novotný, [Václav Juda]: redakce Národních listů**
s. l., s. a.
ohrazuje se proti kritikám a postojům druhého kapelníka německého divadla Vojtěcha Hřímálého, které jsou zaměřeny proti kulturním referentům českých novin - V. Novotný hájí svoji kritiku o provedení Beethovenovy Deváté symfonie, které řídil první kapelník německého divadla p. Slánský - V. Novotný se ohrazuje proti hrubému nařčení z výroků, že B. Smetana je "*polobůh*" a p. Slánský "*nicota*" - nepopírá však Smetanovy vyšší umělecké kvality než Slánského - Smetana je podle Novotného jediný člověk v Praze, který by mohl provést Beethovenovu Devátou symfonii s plnou platností – naznačuje, že důvod, proč se Hřímálý zastává Slánského, je v tom, Hřímálý je Slánského podřízený – Novotný se domnívá, že potřeba pro vyzdvihování Slánského spočívá ve snaze nalézt pro německou kulturní společnost protiváhu vůči české - na konci poznámka a kritika "*Hudebních listů*", že propůjčily svoje sloupce pro Hřímálého kritiky
rkp. perem, čes. - 2f., pops. 2p. - 350 x 214
- 320 **Rezek, Antonín: Goll, Jaroslav**
Wien, 20.12. 1897
"*...žádost z fakulty zde ještě není. Velmi nutné!*"
tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný tužkou, čes. - 91 x 140

Inv. č.

321 **Schmoranz, G.: [??]**

Praha, 19. 5. 1909

zasílá zpět originál přednášky prof. Hostinského

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 282 x 222

Pozn.: dopisní papír s tištěnou hlavičkou "*ŘEDISTELSTVÍ král. českého zemského a NÁRODNÍHO DIVADLA V PRAZE*" - přednáška není u dopisu přiložena

322 **Tonder, Ferdinand: Dolanský, Ladislav**

Praha, 25. 1. 1902

informuje, že se právě dohodl s dr. Horníkem na vyhotovení zvláštních štočků, které by bylo možné použít při tisku - prosí proto o odložení uveřejnění zaslaného rukopisu do té doby - Tonder navrhuje, aby mu L. Dolanský naopak poslal rukopis zpět, aby mohl provést potřebné změny

rkp. perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 289 x 227

Pozn.: dopisní papír s tištěnou hlavičkou "*Advokát **JuDr. Ferd. Tonder, JuDr. Ad. Hoffmeister** - Praha č. 828-II.; Telefon čís. 1850.; Čís. účtu pošt. spořitelny 806 836*"

323 **Wiesner, Alois: Dušek, Vavřinec**

Praha, 28. 4. 1894

upomínka o zaplacení 1370 zlatých za tisk za rok 1893

tištěná upomínka, rkp. vyplněná perem, čes. - 1f., pops. 1p. - 288 x 229

Pozn.: upomínka je sice jmenovitě adresovaná prof. Vavřinci Duškovi, ale pohledávka se týká "*Národopisné společnosti československé*" - dopisní papír s tištěnou hlavičkou "*Alois Wiesner; Praha; Senovážné náměstí 978-II*"

324 **[?]: Dvořák, K. B.**

Praha, 15. 11. 1895

žádost o navrácení loutny, která byla zapůjčena na "*Národopisnou výstavu*"

tištěný korespondenční lístek, rkp. vyplněný perem, čes. - 1f., pops. 2p. - 140 x 91

Pozn.: podpis odesilatele nečitelný

3. Otakar Hostinský v bojích o Bedřicha Smetanu v 70. letech 19. století

3.1 Polemiky o významu Bedřicha Smetany pro českou národní hudbu

Začátek 70. let 19. století se v pražském hudebním životě nesl v duchu tzv. „bojů o Bedřicha Smetanu“. Jednalo se o střet dvou odlišných ideových a estetických konceptů o podobě moderní české kultury, zejména národní opery. V 19. století stála opera na vrcholu společenské hierarchie hudebních druhů a svými možnostmi, především uplatněním národního jazyka, vyhovovala tehdejšímu estetickému požadavkům, aby se stala hlavním atributem pro vytvoření národně osobitého umění.¹ Ačkoliv členové obou táborů sledovali stejný záměr, vytvoření moderní osobité a v porovnání s ostatními národy rovnocenné hudební kultury, zásadně se rozcházeli v estetických a ideových principech, na jejichž základě měla taková kultura vzniknout.²

Přívrženci prvního tábora, jehož mluvčím a do jisté míry i ideovým vůdcem byl Otakar Hostinský, zastávali názor, že moderní česká národní opera má vzniknout na základě tzv. pokrokových estetických principů, které spatřovali především v hudebním dramatu Richarda Wagnera. Hostinský, který se s Wagnerovým dílem seznámil během svého studia v Mnichově (1868/1869), jako zastánce ideje pokroku byl přesvědčen, že celkový dějinný vývoj spěje k hudebnímu dramatu, a to i v případě, kdyby nebylo osoby Richarda Wagnera.³ Z dochované Hostinského korespondence Bedřichu Smetanovi je zřejmé, že Hostinský Smetanovy opery posuzoval především v kontextu hudebního dramatu, tedy do jaké míry se blížily jeho [Hostinského] představě o této formě. V dopise ze dne 28. 12. 1878 sděluje Hostinský Smetanovi své dojmy z jeho nové opery *Tajemství*. Dílo hodnotí slovy: „*Tajemství je komická zpěvohra slohu velkého, stojí ze všech českých originálů naším ideám o hudebním dramatu nejbliže-arci vedle Libuše dosud neprovozované.*“⁴

Naproti tomu existoval opoziční tábor představovaný především osobou Františka Pivody. Pivoda byl majitelem známé a úspěšné operní školy v Praze pěstující především tradici bel

¹ Ottlová Marta, Pospíšil Milan, *Bedřich Smetana a jeho doba. Vybrané studie 9*, Knihnice Dějin a současnosti 4, Praha 1997, s. 80.

² Tamtéž, s. 101-102.

³ Tamtéž, s. 105.

⁴ Muzeum Bedřicha Smetany Praha [dále jen MBS] S 94/40, *Otakar Hostinský – inventář fondu* [interní tisk], část 1 [dokumenty a korespondence], Hostinského dopis Smetanovi z 28. 12. 1878.

canta.⁵ V mnohých polemických statích a dopisech bylo právě poukazováno na tuto skutečnost, že Pivoda kritikou Wagnerovy hudby, která si vyžadovala jinou pěveckou techniku, než ve svém pěveckém ústavu vyučoval, sledoval především své osobní zájmy.⁶ Pivoda ovšem vycházel především z vlastní sluchové zkušenosti s Wagnerovou hudbou. Marta Ottlová a Milan Pospíšil ve své publikaci *Bedřich Smetana a jeho doba* shrnují Pivodův názor: „[...] *jak Wagnerův vzor samotný, tak později i adaptace jeho zásad, kterou nabízel Hostinský, by při uskutečnění v naší národní tvorbě vedla k téže nežádoucí nesrozumitelnosti, a proto Wagner není »hudbou budoucnosti« pro nás.*“⁷ František Pivoda, stejně jako Otakar Hostinský, viděl v osobě Bedřicha Smetany jednoho z mála českých skladatelů, který by se mohl stát ryze českým autorem, ovšem na základě jiných estetických principů než požadoval Hostinský. O svých dojmech z poslechu první Smetanovy opery Pivoda ve své „závěti“ píše: „*Když jsem uslyšel Smetanovu první operu „Braniboři v Čechách“, vyslovil jsem zcela přesvědčeně: „Smetana jest mezi námi jedině schopen, utvořit operu v pravdě českou.*“⁸

S postupujícím časem (přibližně od října roku 1872 do konce roku 1875)⁹ se spory neustále přirostřovaly a rozšířily se i do oblasti osobních útoků a averzí, které se samotnou podstatou problému neměly příliš společného a pro diskusi nepřinášely žádné další věcné argumenty. Zároveň se objevovaly i různě motivované intriky, ze kterých se obě strany navzájem obviňovaly.

Jedním z takovýchto zásadních momentů byl Smetanův odchod [na vlastní žádost] z pozice kapelníka Prozatímního divadla (1874). Smetana o tom píše v dopise místopředsedovi divadelního družstva Antonínu Čížkovi: „[...] *na pravé ucho neslyším pranic, na levé špatně [...] Prosím Vás tedy, byste sl. výboru aneb družstvu ten stav mého neštěstí – neb pro mne jest to skutečným neštěstím – sdělit ráčil s tou prosbou, aby mne, jelikož službu svou zastávati nemohu, na neurčitou dobu od dirigování oper a držení zkoušek osvoboditi ráčil. Zhorší-li se můj stav během čtvrtletí – pak se budu muset [...] svého úřadu u divadla vzdáti [...].*“¹⁰

Po odchodu z Prozatímního divadla vrátilo jeho vedení Smetanovi partituru zpěvohry *Dvě vdovy*, protože z jejího provádění nemohly být údajně Smetanovy vypláceny tantiémy. Zastánci Smetany v tom ovšem viděli intriky nového kapelníka Maýra a záměr vedení divadla

⁵ Ottlová – Pospíšil (cit. v pozn. 1), s. 103.

⁶ Hostinský Otakar, *Bedřich Smetana a jeho boj za moderní českou hudbu*, 2. vyd., Praha 1941, s. 182-183.

⁷ Ottlová – Pospíšil (cit. v pozn. 1), s. 101

⁸ Horák Vladimír, *František Pivoda pěvecký pedagog*, Brno 1970, s. 158

⁹ Tamtéž, s. 334.

¹⁰ Muzeum Bedřicha Smetany [dále jen MBS], S 217/500.

takto postupně stáhnout z repertoáru ostatní Smetanova díla a zabránit jeho uvádění v budoucnu.¹¹

Od roku 1874 zasáhla do těchto střetů i zostřená situace na tehdejší politické scéně. Došlo totiž k rozkolu v Národní straně (staročeské) a vznikla nová Národní strana svobodomyšlná (mladočeská).¹² Následné společensko-politické rozdělení společnosti popisuje i blízký Hostinského spolupracovník Václav Juda Novotný. V jednom z dopisů [ze 4. 1. 1875] v souvislosti se Smetanovými odpůrci dokonce píše o: „*staročeském pekle Pivodo-Konopásko-Kuchařovo-Böhmovsko-Kavano-Maýrovském*“.¹³ Právě Otakar Hostinský sehrál v těchto střetech, které se vedly výhradně prostřednictvím periodik, důležitou roli.

Hned po svém návratu ze studijního pobytu v Mnichově, kde se osobně seznámil a navázal užší kontakt s Bedřichem Smetanou, a po dokončení studií na pražské filosofické fakultě Karlo-Ferdinandovy university (1869), se Hostinský aktivně zapojil do dění v pražském kulturním prostředí. Publikoval například v časopisech *Pokrok*, *Dalibor*, *Politika*, *Světobzor*, *Národní listy* aj. a zároveň přednášel v Umělecké besedě na různá témata např. Přednáška o české prosodii (1869), Dvě přednášky o Richardu Wagnerovi (1870).¹⁴

V roce 1870 Hostinský společně s Ludevítem Procházkou založili časopis *Hudební listy*. Šéfredaktorem byl Procházka a Hostinský jako hlavní přispěvatel „ideovým vůdcem“. Časopis svým zaměřením a články podporoval Bedřicha Smetanu a moderní české umění vůbec. Stal se v této době hlavním prostředkem pro propagaci idejí Smetanových příznivců.¹⁵ Ve prospěch tohoto tvrzení hovoří i skutečnost, že v redakci *Hudebních listů* se uskutečnila schůze, na jejímž základě bylo rozhodnuto sepsat memorandum pro zachování Bedřicha Smetany ve funkci kapelníka Prozatímního divadla [viz dále].

Rokem 1870 začíná vzájemná korespondence mezi Ludevítem Procházkou a Otakarem Hostinským. Strojové opisy Procházkovy odeslané korespondence se v současné době nalézají v Archivu AV ČR v rámci bývalého Archivu Zdeňka Nejedlého. Originály těchto dopisů jsou dnes uloženy v Etnologickém ústavu AV ČR. Zachované dopisy, jejichž obsah se týká Bedřicha Smetany a jeho působení jako kapelníka v Prozatímním divadle, se datují až od roku 1872.

Zprávy zásadního charakteru, které zachycují současnou atmosféru v Prozatímním divadle, obsahuje dopis s datem 16. 10. 1872. Z jeho obsahu vyplývá, že sice Hostinský je přítomen

¹¹ Anonym, *Z českého divadla*, Dalibor II, 1874, č. 47, s. 373.

¹² Kolektiv autorů, *Dějiny země koruny české*, sv. II, Praha 1992, s. 113.

¹³ MBS, S 94/193, Novotného dopis Hostinskému z 4. 1. 1878

¹⁴ MBS, Hostinského rukopisný soupis publikovaných statí a přednášek ve fondu O. Hostinský [nezinventarizováno].

¹⁵ Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 286.

v Praze, ale nedostavil se na důležitou schůzi v redakci časopisu *Hudební listy*, kde se mělo připravit prohlášení na podporu Bedřicha Smetany a jeho zachování na postu kapelníka Prozatímního divadla.¹⁶ Procházka zde žádá písemně Hostinského, aby na základě bodů v dopisu zformuloval memorandum pro „Družstvo“ [míněno divadelní družstvo]. Přeje si, aby Hostinský na konci jako „ex concluso“ vyslovil požadavek a zároveň i upozornění, že v případě, že Smetana nebude zachován na svém kapelnickém místě [nikoli na postu uměleckého ředitele Prozatímního divadla], bude „Družstvo“ učiněno zodpovědným za všechny neblahé následky, které ze Smetanova odvolání budou vyplývat.¹⁷

Fakt, že Hostinskému bylo svěřeno zformulování této stížnosti, aniž byl přítomen na jednání, jasně dokládá všeobecnou vážnost a důvěru, které se těšil jako nejpovolanější osoba pro vyjádření otevřené podpory Smetanovi. Zároveň lze předpokládat, že závěry z porady byly v intencích a shodě s názory Hostinského a byly mu všeobecně známy.

Jak sám Hostinský vzpomíná, 17. října 1874 během další schůze předložil hotový spis. Po schválení byl litograficky rozmnožen s autografovanými podpisy Smetanových příznivců, ale „Družstvu“ zaslán nakonec nebyl. Mezi tím totiž jeho představitelé začali se Smetanou vyjednávat o nové smlouvě, takže podle Hostinského vzpomínek, nebylo potřeba zásahu z vnějšku.¹⁸

Dva exempláře promemoria se nacházejí v Archivu AV ČR [oba jsou označeny razítkem původního majitele „AZN – Archiv Zdeňka Nejedlého“]. Hostinského autorství potvrzuje poznámka modrým perem v levém horním rohu prvního exempláře psaná jeho vlastní rukou „*Sepsal jsem já O. H.*“. Jedná se o čtyřstránkový obsáhlý dopis, kde jsou velmi sugestivním způsobem uvedeny všechny zásluhy Bedřicha Smetany o českou kulturu. Z obsahu výzvy jasně plyne, že závažnější ztrátou pro české umění by bylo především to, kdyby Smetana opustil post prvního kapelníka Prozatímního divadla než jeho odstoupení z postu uměleckého, tedy „*artistickeho*“ vedoucího. Veškerá zmiňovaná fakta hodnotí Hostinský jako nepřekvapivá, neboť Smetanovi, podle jeho názoru, nebyl dán prostor pro samostatné vedení opery: „*Jest veřejným tajemstvím, že na základě nesamostatného, všeho rozhodného vlivu skoro na dobro postrádajícího postavení, jaké vykázano bylo p. B. Smetanovi co artistickému řediteli zpěvohry [...], nebylo možno vésti náš ústav operní směrem opravdu uměleckým, jen poněkud přísnějším požadavkům vyhovujícím a převzítí zároveň naproti veřejnosti úplnou zodpovědnost za všechny neblahé poměry, jejichž odstranění bylo zcela mimo moc*

¹⁶ Že Hostinský nebyl opravdu na schůzi přítomen, potvrzuje i on sám ve své knize: Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 279.

¹⁷ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sign. LXXIII 552, fol. 138. [16. 10. 1872]

¹⁸ Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 279-280.

*artistického ředitele [...].*¹⁹ Z výzvy jasně vyplývá, že Hostinský a jeho další spolupracovníci neměli přílišné námitky proti tomu, aby se Smetana sám vzdal postu uměleckého ředitele v Prozatímním divadle, ačkoliv líčí Smetanovo působení na tomto postu zcela opačně než František Pivoda.²⁰ Svým způsobem Hostinský připouští, že se Smetanovi v tomto ohledu nepodařilo dosáhnout potřebné a očekávané umělecké kvality operního souboru, což ovšem zdůvodňuje nevyhovujícími pracovními podmínkami vytvořenými pro Smetanu.

František Pivoda naopak hodnotí Smetanovo působení v čele Prozatímního divadla takto: *„Operní personál vyvážnův z tuhé kázně Maýřovy počínal si v první době vlídně a krotce. Touž měrou však, jak jí přivykal, tratil se mu pocit milé uvolněnosti, a Smetana neměl síly dosti mravně, aby za všech okolností udržel na uzdě veškerou vůli mu podřízenou [...]. Nastávaly mu nesnáze a v jejich zápětí dostavily se omrzlost a ochabnutí, což čím dál víc bylo poznávati v jakosti operních provedení.*²¹

Okruh kolem Hostinského o to však více vyjadřoval nejen své obavy, ale i překvapení nad tím, že se Smetana sám rozhodl vzdát místa prvního kapelníka Prozatímního divadla: *„[...] neboť že by se p. Smetana, jehož neličenou lásku k národnímu umění českému všichni známe s divadlem naším rozloučiti chtěl – toho jsme přece všechno nenadáli.*“ Zajímavé je pokračování tohoto odstavce, ze kterého jasně vyplývá, jakým způsobem nahlíželi Smetanovi příznivci na svoji úlohu v této kritické chvíli: *„Proto usnesli jsme se jednomyslně na tom, že nechceme mlčením v tak kritickém okamžiku uvaliti na sebe část spoluviny a část zodpovědnosti pro případ, že by p. kapelník skutečně naše divadlo a tím bezpochyby i Prahu opustil.*“

V původním znění textu můžeme nalézt mnoho patetických výroků ve Smetanův prospěch, které mají dokázat, že úroveň a pozvednutí české kultury, zejména zpěvohry, jsou až životně spjaty se Smetanovým setrváním ve funkci kapelníka např.: *„Pan Smetana opustil skvělé postavení v cizině a pospíšil si do Prahy, aby zde mohl položit základní kámen budoucí národní hudbě dramatické“*, nebo *„[...] nyní by se muž ten [Smetana] měl s českým divadlem rozžehnati, opět do ciziny se obrátiti a svou skladatelskou činnost, od níž naše národní jeviště zpěvoherní očekávají zajisté ještě valnou řadu vzácných děl uměleckých, na čas nebo snad dokonce i na dobro zastaviti? Za to museli by se studem zardíti všichni, kdož by se jakýmkoliv způsobem – třeba jen pouhým mlčením – byli stali spoluvinnými.*²²

¹⁹ Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky, vědecký útvar Archiv AV ČR (dále jen A AV ČR), osobní fond *Otakar Hostinský*, karton 2, inv. č. 71, tisk *Družstvu král. zem. Česk. divadla v Praze*.

²⁰ Horák (cit. v pozn. 8), s. 166-167

²¹ Tamtéž, s. 166.

²² A AV ČR (cit. v pozn. 19).

Obsah promemoria je tedy přesně takový, jak Procházka Hostinského instruoval v dopise, a to i včetně závěru „ex concluso“: „[...] *nezbývá nám tudíž, než doufati, že jsme to [míněna výzva „družstvu“] neučinili marně a že sl. družstvo nikterak nepodnikne krok, z něhož by se zodpovídati nemohlo.*“ Tuto poslední větu lze v rámci celého kontextu chápat jako skrytou hrozbu Smetanových příznivců, pokud by Smetanu na místě kapelníka nezachovalo.

Míru vlastních idejí Hostinského nelze na této otevřené výzvě jasně stanovit. Vše nasvědčuje spíše tomu, že se snažil svými vstupy zmírnit, nebo naopak někde i rozvést některé závěry zaslané Procházkou a obhajovat Smetanu podloženými, logickými argumenty, které dodávají celé výzvě na závažnosti a přesvědčivosti.

Pod výzvou se mimo Otakara Hostinského a Ludevíta Procházky podepsali:²³ skladatelé Antonín Dvořák, František Zdeněk Skuherský, Karel Bendl, Zdeněk. Fibich, Josef Richard Rozkošný, Vojtěch Hřimalý, Josef Bergmann, Josef Drahorád; zpěvačka Emilie Bubeníčková; profesori konzervatoře Antonín Bennewitz, Josef Förster, František Arnold Vogl; kantoři varhanické školy František Blažek, Adolf Prucha, Otomar Smolík; hudební referenti Jindřich Pech, Emanuel Meliš; ředitelé hudebních ústavů Václav Libenský, Jan August Starý, Bedřich Šimák, Jan Pavlis, Ferdinand Heller, František Hauser.²⁴

Zajímavá je Hostinského poznámka: „*Od členů personálu divadelního, pokud nebyli dramatičtí skladatelé, arci podpis nebyl žádán.*“²⁵ Jaký mohl být důvod neangažovat zaměstnance divadla při podepisování výzvy? Je možné, že se Smetana nemusel těšit dostatečně velké podpoře svých podřízených v divadle, že by malý počet jejich podpisů mohl diskreditovat smysl celé výzvy? Anebo snad chtěli signatáři chránit běžné zaměstnance od možných sankcí ze strany zaměstnavatele, pokud by Smetana skutečně odešel a na jeho místo nastoupil někdo jiný (podle Hostinského se uvažovalo o opětovném angažování kapelníka Maýra²⁶)? Takovéto podrobnosti ohledně výzvy Hostinský nevysvětluje, ani sobě podobné otázky neklade.

Na základě výše uvedených faktů se může zdát, že nejen hlas, ale ani názor řadových zaměstnanců instituce nebyl pro signatáře důležitý, protože jejich postavení a zejména vliv nemohly mít zásadní význam na umělecký provoz divadla. Jedinou výjimku tedy mohli tvořit zaměstnanci, kteří jsou podle Hostinského „*dramatičtí skladatelé*“. Jejich hlas by mohl být snad proto důležitý, že by tím dali najevo, že Smetanovi svěřovali svá nová díla i jiní operní

²³ Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 281-282.

²⁴ Pozn. Hostinský neuvádí celá jména u všech signatářů, proto byla z důvodu přehlednosti a úplnosti doplněna dodatečně na základě: *Československý hudební slovník osob a institucí*, sv. I, II Praha 1963, 1965 [dále jen ČSHS]

²⁵ Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 282.

²⁶ Tamtéž, s. 280.

skladatelé.²⁷ Tím by totiž bylo vyvráceno následující Pivodovo tvrzení o Smetanovi: „*Jeden z domácích skladatelů stěžoval si mě na setkání, že pan Smetana jeho a jiných kolegů operní plody čím dál víc zanedbává, těžké výhody ze svého postavení jakožto kapelník tak nápadně ve prospěch svých vlastních oper, že se věc ta vyjímá již jako nějaký monopol.*“²⁸ V tuto chvíli není však možné najít na toto uspokojivou odpověď. Domnívám se, že jednoznačné vysvětlení či rozsouzení tohoto sporu není možné, neboť obě strany na něj nahlížely z vlastního úhlu pohledu. Tento spor podle mého názoru neřeší ani procentuální srovnání podílu provozovaných Smetanových děl s díly jeho součastníků, který provedl později Otakar Hostinský.²⁹ Zde ovšem nelze pominout fakt, že Hostinský při statistické kalkulaci sice došel k výsledku, že za dobu Smetanova kapelnictví (1868-1874) v Prozatímním divadle jeho opery představovaly 33, 2 % z celkového počtu uvedených českých oper, ovšem z výsledku následně odčítá počet provedení *Prodané nevěsty*. Ta podle něj totiž stála „hors concours“ [stále blízko srdci], takže po odečtení dochází k číslu 11, 7 %. To je v poměru s jeho současníky Šeborem, Blodkem, Bendlem, Rozkošným a Hřímalem, jejichž opery byly též v Prozatímním divadle uváděny, v některých případech dokonce méně.³⁰ O oprávněnosti tohoto kroku, kdy Hostinský nezapočítal *Prodanou nevěstu* do celkového součtu provedení Smetanových oper, by se dalo dále polemizovat. To ovšem není záměrem této práce. Hostinského kalkulace zde byla pouze uvedena jako příklad pro způsob argumentace a zacházení s fakty při polemikách mezi oběma stranami.

Na základě data zadání a vypracování promemoria divadelnímu družstvu je patrné, že celá záležitost velmi spěchala, je proto možné se i domnívat, že signatáři nemuseli mít dostatek času provést mezi běžnými zaměstnanci kampaň za účelem shromáždění podpisů. Ačkoliv zmiňované promemorium nebylo divadelnímu družstvu odesláno, je pro nás cenným svědectvím, protože se jedná o jakési ideové prohlášení celého kruhu Smetanových příznivců a jasně demonstruje jejich postoj a váhu, kterou dávali Smetanově činnosti a zásluhám pro českou kulturu v dané době. Z celkového znění textu je však i patrná velká dávka nekritičnosti vůči Smetanovi. Snaha vytvořit na divadelní družstvo náležitý tlak, který by mu nedával jinou možnost, než Smetanu na postu prvního kapelníka zachovat, i když sám z něj chtěl odejít na vlastní žádost je toho jasným dokladem.³¹

Koncem roku 1872 změnily *Hudební listy* svého majitele. Původní majitel Emanuel Kittl prodal list jeho dosavadnímu vydavateli J. S. Skrejšovskému, který v zápětí zbavil postu

²⁷ Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 281.

²⁸ Horák (cit. v pozn. 8), s. 162-163.

²⁹ Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 275-276.

³⁰ Tamtéž, s. 276.

³¹ Horák (cit. v pozn. 8), s. 166-167.

šéfredaktora Ludevíta Procházku.³² Hostinský byl přesvědčen, a tak to i napsal ve své knize *Bedřich Smetana a jeho boj o moderní českou hudbu*, že za celou událostí stál František Pivoda. Skladatel J. R. Rozkošný, který nastoupil na místo odvolaného šéfredaktora Ludevíta Procházky, byl podle Hostinského, pouhým krytím pro Pivodu.³³ Tento výklad posléze přejal a dále rozvedl Miloš Jůzl ve své monografii o Otakaru Hostinském.³⁴ František Pivoda se k tomuto kroku sám ve své „závěti“ nijak nevyjadřuje, ani jej více nekomentuje. V souvislosti se svým působením v *Hudebních listech* píše pouze o změně jejich majitele a nesnaží se Hostinského závěry proti sobě vyvrátit. Nelze tedy opět s jistotou doložit, do jaké míry se jednalo o intriku ze strany Pivody a do jaké míry o obchodní záměr ze strany Skrejšovského.

Ani v dochované korespondenci Ludevíta Procházky Hostinskému se o tomto převzetí časopisu nic nedozvíme. Důvod je pravděpodobně ten, jak uvádí Hostinský ve svých vzpomínkách, že se celá událost odehrála velice rychle a bez Procházka vědomí.³⁵ Po převzetí *Hudebních listů* J. R. Strejšovským se Ludevít Procházka společně s Hostinským rozhodli založit nový časopis *Dalibor*. Tento název zvolili společně, jak Hostinský vzpomíná: „[...] *dle té opery Smetanovy, která je nejvíce kaceřovaná*.“³⁶ Z toho je již patrné budoucí směřování listu a jeho úloha v dalších polemikách.

Další polemiky a boje se tedy od roku 1873³⁷ vedly zejména prostřednictvím časopisů *Hudební listy* a *Dalibor*. Na jaře (pravděpodobně od března) roku 1874 Hostinský začal působit jako vychovatel v rodině barona Renského ve Vilémově u Golčova Jeníkova.³⁸ K tomuto kroku jej vedly podle všeho především existenční důvody.³⁹ Ovšem již od června téhož roku Josef Durdík ve svých dopisech Hostinskému doporučuje, aby se ucházel o místo vychovatele v rodině hraběte Thuna, místodržícího v Salcburku. Jak vyplývá z dochované korespondence, Hostinského přítel filosof Josef Durdík, který sám v předchozích letech v rodině hraběte Thuna působil jako vedlejší učitel⁴⁰, v tom vidí pro něj především dobrou příležitost snadného a vysokého výdělku: „[...] *Čtyry hodiny netěžké práce a honorář bude pěkný! Tedy učiním budoucně, co dovolujete, totiž řeknu Vaše jméno – ale máme při tom výhodu, že budeme asi vědět, co by byl plat. To je dobrá basis. Kdyby to bylo 800 nebo 1000*

³² Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 286.

³³ Tamtéž, s. 286-287.

³⁴ Jůzl, Miloš, *Otakar Hostinský*, Odkazy pokrokových osobností naší minulosti, Praha 1980, s. 59

³⁵ Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 286.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Černušák Gracian, *Dalibor*, v: Černušák Gracian Štědroň Bohumír, Nováček Zdeňko, ČSHS, sv. I, Praha 1963, s. 224.

³⁸ Jůzl (cit. v pozn. 34), s. 75-76.

³⁹ Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 328

⁴⁰ Literární archiv Památníku národního písemnictví (dále jen LA PNP), osobní fond *Otakar Hostinský*, korespondence přijatá, J. Durdík O. Hostinskému [6. 6. 1874].

*soudím, že byste mohl dobře přijmout – skutečné práce by nebylo mnoho a pedagogickou vážnost, moudrost, usedlost byste také nastrojiti dovedl!*⁴¹

Durdík sám zprostředkoval setkání hraběte Thuna s Hostinským v Praze⁴² a osobně mu radil, aby toto místo přijal i přes to, že bude muset být delší dobu v Salcburku. Z Durdíkových dopisů jasně plyne, že Hostinský dlouho váhal, zdali se má pro přijetí nabízeného místa rozhodnout.⁴³ Nakonec se rozhodl místo přijmout s největší pravděpodobností na stálé Durdíkovo naléhání, jak je patrné z korespondence. Durdíkovy dopisy od 15. 9. 1874 jsou již Hostinskému zasílány do Salcburku.

Během svého dlouhodobého pobytu mimo [1874-1877] Prahu udržoval Hostinský pravidelný písemný kontakt se svými spolupracovníky a známými v Praze. Zároveň nepřestal aktivně přispívat do časopisu *Dalibor* za stálého naléhání a proseb jeho šéfredaktora Ludevíta Procházky, který, jak sám líčí ve svých dopisech, se neustále musel potýkat s nedostatkem přispěvatelů a článků pro svůj časopis.

Ludevít Procházka v dopisu Hostinskému z 8. 7. 1874 (v této době ještě Hostinský nebyl v Salcburku, ale s největší pravděpodobností stále u barona Renského ve Vilémově) přímo píše: „*V nynější mrtvé sezoně je věru o látku tak zle, že musím hledět ze všech stran stloukat potřebného materialu. Utíkám se také k Vám s vroucí prosbou, byste sobě neobtěžoval a nějakým článkem úvodním nám přispěl. Cokoliv si zvolíte, vše s díky přijímám.*“ V další části dopisu pak Procházka líčí vydařený recitál pěvecké školy Františka Pivody, který mu jistě umožní opět projevit svá stanoviska, ovšem bez čehokoliv dobrého pro Smetanu.⁴⁴

Obsah Procházkovy dopisu jasně dosvědčuje a osvětluje hlavní důvod vzniku tohoto časopisu a jeho charakter. *Dalibor* vznikl především jako polemický časopis pro prosazování a propagování názorů určité skupiny. Z části Procházkovy dopisu, kde žádá Hostinského o úvodní článek na jakékoliv téma, je, podle mého názoru, zřejmé, že bez polemických podnětů neměli redaktoři přesnou koncepci pro vedení listu. Paradoxně byli tedy svým způsobem závislí na *Hudebních listech* pod vedením Františka Pivody, které jim mohly svými články poskytnout nový a do jisté míry i cenný podnětný materiál.

Životopisný článek o Václavu Janu Tomáškově, který Hostinský na Procházkovu výzvu sepsal, vycházel v *Daliboru* na pokračování s přestávkami od dubna do června roku 1874 a svým obsahem nikterak nezadává podmět k ideovým, či ideologickým polemikám. Je pojat chronologicky a zcela v rámci kontextu Tomáškovy doby. Svým obsahem a zejména

⁴¹ LA PNP (cit. v pozn. 40). [8. 6. 1874]

⁴² LA PNP (cit. v pozn. 40). [10. 6. 1874]

⁴³ LA PNP (cit. v pozn. 40). [4. 6. 1874, 6. 6. 1874]

⁴⁴ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č. /sign. LXXIII 552, fol. 143. [8. 7. 1874]

faktickými údaji nemohl vyvolat polemické střety. Hostinský jej však neotiskl pod vlastním jménem, ale pod zkratkou Fl. (Florestan).⁴⁵

Přibližně na podzim roku 1874 (tou dobou Hostinský odcestoval do Salcburku) začalo postupně docházet k vyostřování vzájemných vztahů uvnitř tehdejší Národní strany (staročeši), které následně vedlo k jejímu rozkolu a vzniku opoziční Národní strany svobodomyšlné (mladočeši). Mezi oběma tábory vypukl ostrý boj následně zasahující do všech oblastí veřejného i soukromého života.⁴⁶ Celkovou společenskou atmosféru doby může demonstrovat dopis Františka Ladislava Riegra okresnímu starostovi v Semilech z roku 1876: „...kdekoli se občané pohádají mezi sebou a zájmy čistě místní neb osobní – třeba o stříkačku nebo purkmistrovství – ihned věc bere na sebe ráz víceméně politický [...] a hned jsou z nich staročeši neb mladočeši.“⁴⁷ Tuto koncepci výkladu rozdělování společnosti na staročechy a mladočechy, tedy tak jak to konečně psal ve svém dopisu F. L. Rieger (viz výše), přijal i Miloš Jůzl ve své monografii o Hostinském.⁴⁸

Takovéto pojetí výkladu událostí budí dojem dělení společnosti na dvě skupiny, na „dobré“ (mladočeši - podporující Smetanu, mezi ně se řadí Ludevít Procházka, Hostinský, V. J. Novotný aj.) a „špatné“ (staročeši – proti Smetanovi, reprezentováni zejména kapelníkem Maýrem a Františkem Pivodou). Tato koncepce ovšem zcela pomíjí i jiné hodnoty, jako jsou kvalita a odbornost osob na obou stranách. Domnívám se, že Rieger ve svém dopisu také zcela neadresně vystihl podstatu „bojů“ o Smetanu a okolnosti všeobecného nadužívání označení staroček a mladoček k vyprofilování jednotlivých osob a jejich postojů při vedení sporů jakékoliv povahy.

Miloš Jůzl hodnotí obě strany již ze zpětného historického pohledu ovlivněného dalším dějinným vývojem. Protože v této roztržce nakonec zvítězila strana mladočechů,⁴⁹ nelze se divit, že staročeši jsou hodnoceni z pozice poražených a v kontextu Jůzlova výkladu i těch „špatných“.⁵⁰

V rámci zmiňovaných politických bojů se opětovně rozhořely pře a polemiky na pražské hudební scéně. K pokračujícím sporům o Smetanovo kapelnictví a stavu Prozatímního divadla, následně přibýly polemiky vyvolané články Maxe Konopáska otištěné v *Hudebních listech*. Na rozdíl od roku 1872, zejména v polemikách o Smetanovo kapelnictví a jeho

⁴⁵ Jůzl (cit. v pozn. 34), s. 61.

⁴⁶ Kolektiv autorů (cit. v pozn. 12), s. 113.

⁴⁷ Tamtéž, s. 114.

⁴⁸ Jůzl (cit. v pozn. 34), s. 57-58

⁴⁹ Kolektiv autorů (cit. v pozn. 12), s. 114.

⁵⁰ Ottlová – Pospíšil (cit. v pozn. 1), s. 101

osobním přínosu pro českou kulturu, se však začala více akcentovat politická příslušnost jednotlivých aktérů.

Jako opětovný počátek sporů o Bedřicha Smetanu vidí Hostinský v článku otištěném v *Daliboru*, který jako první veřejně informoval o Smetanově zhoršujícím se zdravotním stavu, a tím i vlastně zavdal příčinu k otištění fejetonu v *Politice* ze 13. 9. 1874, který ostře kritizoval Smetanu jako kapelníka Prozatímního divadla.⁵¹

V pozůstalosti Miroslava Krajiníka uložené v Literární archivu Památníku národního písemnictví v Praze na Strahově nacházíme svazek devíti dopisů, které M. Krajiník obdržel od Otakara Hostinského v letech 1874 až 1876, tedy v době Hostinského pobytu mimo Prahu.

V dopisu ze dne 23. 9. 1874 nacházíme Hostinského vyjádření nad články, které v té době vycházely v *Politice*. Píše v nich: „*Fuelletony v »Politice« jsem četl. Je to nejhnusnější sprostáctví, které se může zroditi jen v tak frivolním hnojišti, jako »aesthetická činnost« Guthova. Neboť že tento je alespoň redaktorem toho, o tom jsem přesvědčen. Ostatně předpovídal jsem vždycky, že to bude Čížek, jenž divadlo přivede na mizinu [...]. Před rokem bylo ještě alespoň možné, aby byl Čížek nahrazen dobrou silou, a to z tábora zvaných »mladých« - teď však nutně se dostane jeho žezlo do rukou starých [...] »Pol.« [Politika] vůbec píše teď tak jedovatě – sprostě, jako málokdy před tím [...] Jsem na mou duši rád, že stojím teď stranou – dostal bych nadávek dost a dost – neboť nyní bych méně než kdykoliv jindy se mírnil a mlčel [...]*.“⁵²

Celkové napětí ve společnosti vzniklé rozkošem v rámci Národní strany (staročesi) popisuje Ludevít Procházka v dopisu Hostinskému datovaném 13. 10. 1874: „*Věřím rád, že netoužíte po Praze v nynějším postavení příjemném – jeť zde nám všem již těžko žíti, samá třenice, samá nenávist a bezedná prostota, kam člověk se podívá. Zalezl bych nejraději do nějakého kouta a oddal se klidné práci – takto musí zde našinec žíti v neustálém rozčilení.*“ Dále však Hostinského povzbudivě informuje o stavu Smetanova sluchu: „*[...] Smetana, jemuž se již vede lépe se sluchem. Byla to přec podivná věc (na pravé ucho jest jako dříve dosud hluchý), scházeloť mu v levém uchu 1½ oktávy [...], později slyšel všechny tony s různými alikvotními zvuky a neustálé hučení - to nyní pominulo a bohdá že také druhé ucho uzdraví.*“⁵³ V krátké době již během října Smetana ztratil sluch úplně a musel se sám vzdát svého kapelnického místa.

⁵¹ Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 307.

⁵² LA PNP, osobní fond *Krajiník Miroslav*, korespondence – dopisy Otakara Hostinského. [23. 9. 1874]

⁵³ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIII 552, fol. 147-147a. [13. 10. 1874]

Po Smetanově odstoupení pokračoval spor v duchu podmínek pro vyplácení či nevyplácení tantiém Smetanovi z provozu jeho oper. Jak ovšem vyplývá z Procházkových dopisů, jednalo se o interní záležitost v rámci Prozatímního divadla, kterou i v kontextu stále trvajících sporů mezi mladočechy a staročechy nebylo možno nijakým způsobem ovlivnit. V dopisu ze dne 16. 11. 1874 píše Procházka Hostinskému: „*Že nynější éra divadelní bude pro nás všechny doba trpkých zkušeností, můžete si pomyslet. Na straně, která nyní vládne, je surová bezohlednost a slepá již vášně. Žeť bude proti Smetanovi hlavně namířená veškerá jejich zloba [...], žádají na něm [na Smetanovi], aby vzdal se již veškerých nároků ze smlouvy mu plynoucí a úplně se odevzdal velkodušnosti družstva. [...] Maýr mu poslal veškeré jeho opery zpět s doložením, že se nyní nemohou žádné tantiémy platit [...]*.“⁵⁴

V následujícím zachovaném dopise z 5. 12. 1874 pak Ludevít Procházka Hostinského informuje o návrhu „Družstva“, že Smetanovi bude vyplácena polovina gáže, pokud se vzdá svých nároků na tantiémy z provozování jeho oper.⁵⁵ Nenavrhuje však již žádné další řešení, či kroky, které by se daly podniknout pro Smetanovu podporu.

Poslední dopis, který Ludevít Procházka Hostinskému posílá za redakci *Dalibora*, nenese přesné datum, ale je Hostinského rukou označen „*okolo Nového roku 1875.*“ V dopisu informuje Hostinského, že se vzdává vedení časopisu *Dalibor*. Jako důvod pro to udává: „*Maje těch nepříjemností s redakcí již příliš dost a chtěje své síly koncentrovati na práce vážnější, které vyžadují většího klidu i času, ustanovil jsem se odevzdati redakci na r. 1875 p. Novotnému, jenž smlouvou bude vázán, zachovati přísně směr listu, jaký byl mnou založen a námi všemi hájen.*“ O Smetanovi se Procházka zmiňuje pouze v souvislosti s pozdravem, které Hostinskému posílá.

Další korespondence s Hostinským se nese v přátelském duchu, kdy Procházka informuje o různých společenských akcích a koncertech, kterých se zúčastnil. S Hostinským zůstal v kontaktu i v době, kdy se přestěhoval se svojí ženou, Martou Procházkovou roz. Reisingerovou,⁵⁶ uznávanou operní subretou, nejprve do Hamburku (1879) a pak následně do Drážďan (1881), kde získala angažmá a přízeň publika.⁵⁷ Poslední dopis, který se zachoval, je z roku 1887.⁵⁸ Ludevít Procházka zemřel roku 1888 v Praze.⁵⁹

⁵⁴ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIII 552, fol. 148-149. [16. 11. 1874]

⁵⁵ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIII 552, fol. 150-151. [15. 12. 1874]

⁵⁶ Černušák Gracian, Procházková Marta, v: Černušák Gracian, Štědroň Bohumír, Nováček Zdeňko, ČSHS, sv. II, Praha 1965, s. 375.

⁵⁷ Novotný V., Procházka Ludevít, v: Kořán Jos., J, *Ottův slovník naučný*, sv. 20, Praha 1903, s. 740.

⁵⁸ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIII 552, fol. 160. [8. 10. 1887]

⁵⁹ Procházka Ludevít, (cit. v pozn. 57).

Od roku 1875 se novým šéfredaktorem časopisu *Dalibor* stal Václav Juda Novotný. Deset dopisů Václava Judy Novotného Hostinskému do Salcburku, jejichž prostřednictvím byl Hostinský informován o dalším dění v Praze, vydal Zdeněk Nejedlý v 2. čísle 1. ročníku *Hudebního sborníku* v roce 1912.⁶⁰

V této chvíli a vzhledem ke kontextu všech dobových událostí nelze pominout, že Václav Juda Novotný byl zaměstnán v Pěvecké škole Františka Pivody (nikde se nepodařilo zjistit, zda i v té době, kdy přebíral *Dalibora*, nebo kdy od Pivody odešel). Hostinský o tom byl informován z Procházkových předchozích dopisů. V prvním dopise ze dne 28. 8. 1874 Procházka píše, že Novotný se zřejmě snaží „vypřahovat“ z jejich strany, protože přijal Pivodův návrh učit u něj ve škole. Novotný to Procházce zdůvodnil tím, že se chce především vzdělat prakticky. Podle Procházky: „[...] vychází vždy více najevo, že nemá [V. J. Novotný] v sobě, co jmenujeme karakterem.“⁶¹ V následujícím dopise ze dne 29. 8. 1874 Procházka Hostinskému sděluje, že: „[...] Novotný v skutku již přijal učitelské místo u Pivody a ač mne předevcírem ještě ujišťoval, že se na nějaký čas, který věnovati musí praktickému svému vzdělání se hudebnímu, vzdává vši literární činnosti, debutoval přec již v *Hudebních listech* v posledním čísle s notickou o Fibichových skladbách. Tušil jsem toho dávno, že se nám zmije ta odmění. Nemám pro podlost jeho ani slova.“⁶²

Je nutné též zmínit, že o tomto Novotného „prohřešku“ vůbec nehovoří Zdeněk Nejedlý v předmluvě k vydání Novotného korespondenci.⁶³

Miloš Jůzl o Novotného působení u Pivody informuje, ovšem v zápětí vysvětluje, že Novotného pohnutky byly čistě existenční, a proto nelze z toho vyvozovat, že by zradil své přátele. Podle Jůzla jsou z Procházkových dopisů zřejmé napjaté vztahy a vzájemná nedůvěra ve společnosti.⁶⁴ Takovéto vysvětlení má však celou věc, podle mého názoru, spíše jen bagatelizovat. Navíc to je zcela v rozporu s tím, jak Novotného krok chápal Ludevít Procházka a jak o něm informoval Hostinského.

Miloš Jůzl nepřipouští, že by se mohlo jednat o Novotného zradu strany Hostinského a Procházky, nýbrž akcentuje pouhé materiální a umělecké pohnutky. Toto vysvětlení by se mohlo považovat za dostačující, pokud by však Jůzl v předchozí kapitole své knihy nelíčil kruh kolem Pivody jako „konzervativní staročeské bonzy“⁶⁵. Z jedné strany se tedy setkáváme

⁶⁰ Nejedlý Zdeněk, Z redakce „Dalibora“ r. 1875, *Hudební sborník* I, Praha 1913, s. 89-101.

⁶¹ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIII 552, fol. 144-145. [28. 8. 1874]

⁶² Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIII 552, fol. 146. [29. 8. 1874]

⁶³ Nejedlý Zdeněk (cit. v pozn. 60), s. 89-93.

⁶⁴ Jůzl (cit. v pozn. 34), s. 78.

⁶⁵ Tamtéž, s. 40.

se zcela vyhraněným hodnocením Pivody a jeho příznivců a na druhé straně jsme ochotni připustit, že tito „konzervativní staročeští bonzové“ mohli být užiteční vlastní opozici, co se týče získání obživy? Tento rozpor v Jůzlově výkladu poukazuje na nutnost přehodnocení některých stereotypně se opakujících výkladů nejenom Hostinského, nýbrž i okruhu podporujícího Bedřicha Smetanu.

Na celkové revizi takovýchto obecně velmi často stereotypně přejímaných názorů v současné době systematicky pracuje Marta Ottlová a Milan Pospíšil.⁶⁶

Ludevít Procházka, ani Hostinský, či další výše zmínění badatelé se bohužel již nepozastavovali nad jmenováním Novotného šéfredaktorem *Dalibora*. Každý z nich se s tímto Novotného „prohřeškem“ vyrovnal jinak. Někteří mlčením, jiní snahou oddělit existenční zájmy od ideologických, ačkoliv uvádí příklady zcela opačného rázu. Viz Skrejšovského bankrot zapříčiněný veřejnou podporou mladočechů.⁶⁷

Mým záměrem není kritizovat, nebo hodnotit předchozí badatele, považuji ale za nutné poukázat na některá fakta, která v prostudované starší literatuře nebyla z jakýchkoliv důvodů dána do souvislostí, nebo na ně nebylo poukázáno. Zároveň se tím snažím zmapovat problémy, které mohou zapříčinit názorově vyhraněné výklady některých skutečností.

⁶⁶ Ottlová – Pospíšil (cit. v pozn. 1), s. 8-30, 101.

⁶⁷ Jůzl (cit. v pozn. 34), s. 30-31.

3.2 Úloha Otakara Hostinského v polemikách s Maxem Konopáskem

Dalším zcela odlišným ideovým sporům, které probíhaly od května 1874 až do konce roku 1875, zavdaly příčinu úvahy Maxe Konopáska o správné podobě české národní hudby, které vycházely v časopisu *Hudební listy* Františka Pivody.⁶⁸ Jádrem sporu se stalo, podle jakých estetických principů a s použitím jaké materie lze vytvořit svébytnou českou národní hudbu.⁶⁹

Konopáskova idea podoby české národní hudby se zakládala na myšlence návratu ke kořenům slovanské hudby [pozn. ty spatřoval v hudbě rusínské] a dalším rozvíjením jejích praslovanských počátků. Toho se mělo dosáhnout nejenom výběrem či odvozením určitých rytmicko-melodických vzorců na základě tohoto „pramene“, ale i jejich dalším zpracováním, tedy jinými kompozičními postupy než těmi, které byly již společné pro celou západo- a středoevropskou oblast, nebo s postupy německými.⁷⁰ Zejména nad tímto se pozastavovali mnozí Konopáskovi odpůrci, jako např. Ludevít Procházka, který o tom informoval i Otakara Hostinského ve svých dopisech: „[...] Nemáte nyní příležitosti, abyste četl *Hud. listy*, které po delší řadu čísel přinášely články z pera Maxe Konopáska, který je podle jich výroku mesiášem slovanské hudby. Theorie jeho vrcholí v těchto nesmyslech, maloruská kolomyjka je nejpůvodnější slovanská hudba a na jejím základě je dlužno stavět – polyfonie, orkestrace sytější, harmonie, vynález to německý – to vše se přiči duchu slovanskému! »Světazor« [...] jmenuje co jediné spásy národní hudby české: Pivodu, Rozkošného, Maýra (!), Kavana, Hřímalého! O ostatních hudebnících českých resp. o nás mluví se tam vždy jen jakožto o »odpůrcích pěstování slovanské hudby na základě slovanské národní písně« – o »oslavovatelích cizáctví« [...] Musíme se proti tomu ozvati a učiníme to co nejdříve [...].“⁷¹

Z dopisu vyplývá, že Hostinský s největší pravděpodobností neměl stálý přístup ke všem pražským periodikům, proto je i sdělení rozsáhlé a velmi podrobné, co se týče popisu Konopáskových tezí. Dopis je zároveň i otevřenou výzvou pro Hostinského, aby se zapojil do polemik s Konopáskem.

Je nutné zmínit, že Konopásek nebyl autorem těchto tezí, ale ve svých pojednáních myšlenkově navázal na Karla Vladislava Zapa a Ludvíka Rittersberga.⁷² Karel Vladislav Zap i Ludvík Rittersberg publikovali svá pojednání o Slovanéch a slovanské hudbě již ve 40. letech

⁶⁸ Ottlová Marta, Pospíšil Milan Idea slovanské hudby, v: Hojda Zdeněk, Ottlová Marta (ed), *Slavme slavně slávu Slávův slavných*, Praha 2006, s. 177.

⁶⁹ Hostinský Otakar (cit. v pozn. 6), s. 333.

⁷⁰ Ottlová – Pospíšil (cit. v pozn. 68), s. 178-179.

⁷¹ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIII 552, fol. 148. [16. 11. 1874]

⁷² Ottlová – Pospíšil (cit. v pozn. 68), s. 178.

19. století.⁷³ Nemůže se tedy podle mého názoru jednat o pouhou „zbrklou plácaninu“, jak to označil Václav Juda Novotný v jednom ze svých dopisů Hostinskému,⁷⁴ ale spíše o určitý myšlenkový, či estetický proud, který měl svůj základ již v dřívější době. I tuto skutečnost je podle mého názoru nutné zohlednit při hodnocení smysluplnosti Konopáskových tezí.

Na shodu Konopáskových názorů s Rittersbergovými a Zapovými upozorňuje v časopisu *Dalibor* dopisovatel s šifrou „F. K. ...k“ ve 32 čísle třetího ročníku. V článku s názvem „Byla-li kolomejka společnou písní všech Slovanů v dávnověkosti?“ pisatel upozorňuje na skutečnost, že: „[...] pouze ohřívá [Konopásek] věci, které už před lety u nás byly dávno přemoženým stanoviskem, že již Zap před 30 lety vyslovil podobné náhledy ohledně kolomyjky, jež však od rozvážnějších badatelů co nepodstatné již v tehdejší době na pravou míru byly uvedeny.“⁷⁵

Hostinský jako stoupenec tzv. Novoněmecké školy zastával názor, že česká národní opera musí nevyhnutelným chodem dějin dospět na základě Wagnerových estetických teorií k české variantě hudebního dramatu.⁷⁶ Tímto se stal hlavním oponentem Konopáska, neboť byl přesvědčen, že národní ráz v hudbě, respektive v opeře, lze dosáhnout správnou deklamací českého jazyka. Pro Hostinského byl tedy jazyk hlavním atributem charakterizující národ.⁷⁷ Na základě této teorie vznikla jeho rozsáhlá studie *Několik poznámek o českém slovu* jako reakce na Konopáskovy články, která vycházela na pokračování v časopisu *Dalibor* od jara 1875.⁷⁸ Sám Hostinský na to vzpomíná ve své knize *Bedřich Smetana a jeho boj o moderní českou hudbu* spíše okrajově a zcela zřetelně tomu sám nepřikládá tak velký význam jako kolegové v časopisu *Dalibor* (nevěnuje tomu ani samostatnou kapitolu, ani úsek v hlavním textu, ale jen pouze rozsáhlejší poznámku pod hlavním textem⁷⁹). V souvislosti s Konopáskem říká: „[...] Nebyl bych nikdy této poznámce [o Konopáskovi] dopřál místa v přítomné knize, kdyby byl Max Konopásek tenkrát nebyl pasován na výtečníka a proroka české národní hudby vpravdě slovanské.“⁸⁰ Ani v dopisech Hostinského zaslaných Miroslavu Krajiníkovi nenalezneme o Konopáskovi žádnou zmínku. Z Hostinského dopisů jasně plyne, že v té době řešil pro sebe závažnější problémy např. své budoucí životní a kariérní směřování, než polemizování o správné podobě slovanské hudby. Ovšem jak zcela jasně vyplývá ze zachované korespondence, opačného mínění byli Hostinského spolupracovníci.

⁷³ Ottlová – Pospíšil (cit. v pozn. 68), s. 173-174.

⁷⁴ MBS, S 94/193. [4. 1. 1875]

⁷⁵ Anonym [F. K. ...k], Byla-li kolomejka společenskou písní všech Slovanů v dávnověkosti, *Dalibor*, roč. III, 1875, č. 32., s. 253.

⁷⁶ Ottlová – Pospíšil (cit. v pozn. 68), s. 177.

⁷⁷ Tamtéž, s. 180.

⁷⁸ Hostinský Otakar, Několik poznámek o českém slovu a zpěvu, *Dalibor* III, 1875, č. 24-31.

⁷⁹ Hostinský (cit. v pozn. 6), s. 333-334.

⁸⁰ Tamtéž, s. 334.

Do konce roku 1874 se nám zachovaly ještě dva Procházkovy dopisy Hostinskému, ve kterých se opakují výzvy, aby Hostinský „zahájil protiútok“. První z těchto dopisů je z 5. 12. 1874 a Procházka v něm píše Hostinskému v souvislosti s Konopáskem: „[...] *ještě ve vši stručnosti k naivním jejich [míněny Hudební listy] nejnovějším teoriím o slovanské hudbě, které hlásá veliký jich prorok M. Konopásek pravíci: zavrhněte dosavadní harmonii, modulaci, polyfonii, orkestraci, to vše je neslovanské a hleďte na dokonalý tvar slovanský: maloruskou kolomyjku! – Že to spíše zasmání se, než k opravdivému uvažování, ale nesmíme přeci k blbostem takovým zůstatí mlčenlivými.*“⁸¹

V druhém dopisu, datovaném dodatečně Hostinským kolem Nového roku 1875, píše Procházka naposledy Hostinskému jako šéfredaktor Dalibora o Konopáskovi toto: „[...] *protož Vás prosím, byste pro začátek [míněn začátek nového ročníku] něco nám poslal a vítám radostně zejména návrh Váš, že byste, třeba snad později něco napsal o nejnovější »slovanské teorii Konopásčí« v Hud. listech tak geniálně vyvinuté a posílám Vám za tímto účelem (pod kníž. obálkou) veškerá dotyčná čísla »Hud. listů« [...].*“⁸²

Časopis *Dalibor* se prakticky stále potýkal s problémy, zejména s počtem přispěvatelů. To jasně vyplývá z Procházkovy dopisu z 5. 5. 1874, kde přímo říká: „*Máme-li s »Daliborem« nastoupiti opět v. r. 1875 trnitou cestu další, jest mi zapotřebí nevyhnutelně větší literární pomoci [...].*“⁸³ Provoz časopisu byl ovšem závislý nejenom na dostatečné zásobě článků, ale i na počtu abonentů, kteří by zajistili příjem časopisu.

Ve svém dopisu ze 4. 1. 1875 již Václav Juda Novotný jako šéfredaktor časopisu Hostinskému píše: „*A pak jaký efekt je to v prvním hned čísle: dva doktoři, jako skála, na níž spočívá »Dalibor« – naše církev, kterou ani brány staročeského pekla Pivodo-Konopásko-Kuhačovo-Böhmovsko-Kavano-Mayrovského nepřemohou. To dělá reklamu - a my potřebujeme nové abonenty jako sůl, nemáme-li prasknout.*“⁸⁴ Ve stejném dopisu je Hostinský dále vyzýván, aby napsal něco proti Konopáskovým „*zbrklým plácanicím*“: „[...] *Chtěl byste trochu do toho šlehnout – pane doktore? M n o h o, velmi mnoho byste prospěl věci naší společné.*“⁸⁵ Dopis pak Novotný uzavírá velmi výmluvně: „*Čekám na zaslání článku Vašeho jako na smilování boží*“ [míněn polemický článek s Maxem Konopáskem].

O úmyslu redakce *Hudebních listů* vyvolat polemiku s *Daliborem*, která by zcela jistě zajistila nejenom trvalejší přísun příspěvků do časopisu, ale i zvýšila náklad časopisu, píše

⁸¹ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIII 552, fol. 150. [5. 12. 1874]

⁸² Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIII 552, fol. 152. [kolem Nového roku 1875]

⁸³ Jůzl Miloš (cit. v pozn. 29), s. 78.

⁸⁴ MBS, S 94/193. [4. 1. 1875]

⁸⁵ Tamtéž.

částečně Václav Juda Novotný (Viz pozn.⁸⁶): „*V »Hudebních listech« jsou již podle všeho pánové netrpěliví nad tím, že se jim na jich slávospásné hudební theorie nijak neodpovídá z naší strany.*“⁸⁷

Důležitým sdělením, které pak i pravděpodobně Hostinského vybudilo napsat polemiku s Konopáskem, je Novotného líčení kladného ohlasu široké veřejnosti na Konopáskovy články v *Hudebních listech*: „[...] *Větší část obecnstva je tak hloupá, že věří vždy v to, co jest psáno, vlastně tištěno a věru nedá se zapřít, že »Hudební listy« v poslední době si tím neustálým slovanským podkuřováním na všech stranách velmi na nohy pomohly.*“⁸⁸

Zde se jasně ukazuje, že polemiky s Maxem Konopáskem neměly jen ryze ideový smysl, ale i nepopíratelně ekonomický. V tom je také nutné vidět důvod pro Novotného snahu reagovat na *Hudební listy*, protože se mu tímto naskýtala možnost nejenom si zajistit pravidelnější přísun článků pro časopis, ale zároveň tím i očekával zvýšení počtu odběratelů a abonentů. Z mnoha Novotného výzev a z jejich charakteru lze vyzorovat, jaké úsilí a nátlak vyvinul, aby Hostinského přiměl k publikování článků „*Antikonopáskiády*“. Hostinský ovšem podle svého vyjádření v dopisu Miroslavu Krajníkovi již příliš nestál o zapojení se do toho, podle jeho slov, „*žurnalistického koloběhu*“. V dopisu ze 7. 4. 1875 píše: „[...] *když si pomyslím, že mi nejen zevnější okolnosti, ale i přímo jakási nepřekonatelná vnitřní nechut' mocně brání, abych opět se vrhnul do toho žurnalistického koloběhu [...] na něž bych přece snad k něčemu jednou dospěti mohl? [...] Já to cítím v sobě, že jsem dosud vlastně ani nezačal pracovat, že jsem dosud nebyl ve svém pravém živlu a na svém pravém místě [...]*“⁸⁹

Novotný dále poukazuje na fakt, že Konopásek píše své články původně v němčině, což komentuje slovy: „[...] *(ejhle Slovana, jenž se zlobí na nás, že jsme po německu vychováni), sein Freund Pivoda a Böhm der Biedermann to urovnávají a překládají a dávají tomu český ksicht.*“⁹⁰ Z uvedeného citátu je jasné, že Novotný se neostýchal použít jakýkoliv prostředek pro diskreditaci opozičního tábora. Ovšem v souvislosti s původním jazykem Konopáskových článků nelze ani pominout fakt, že také např. libretista Smetanovy zpěvohry *Libuše* Josef Wenzig napsal text původně v němčině, i když jeho pozdější příписy jsou psány česky. Bez ohledu na to však muselo být celé libreto posléze přeloženo do češtiny Ervinem Špindlerem.⁹¹ Nad tímto faktem se Hostinský vůbec při hodnocení *Libuše* nepozastavuje.⁹²

⁸⁶ MBS (cit. v pozn. 3), sig. S 94/197. [cca 1875] [pozn. nepublikováno]. Pozn. na originálu dopisu není uvedeno datum ani rok, Zdeněk Nejedlý odhaduje datum dopisu na přelom ledna a února 1875. Viz: Nejedlý Zdeněk (cit. v pozn. 48), s. 95.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ LA PNP (cit. v pozn. 52), korespondence Otakara Hostinského Miroslavu Krajníkovi. [7. 4. 1875]

⁹⁰ MBS (cit. v pozn. 3), sig. S 94/197. [cca 1875]

⁹¹ Očadlík Mirko, *Libuše, vznik Smetanovy zpěvohry*, Melantrich Praha 1939, s. 68-69.

Otázkou tedy zůstává, zdali Hostinský Novotného poznámce vůbec věnoval nějakou pozornost a jak velkou roli mohl hrát původní jazyk Konopáskových textů na jejich důvěryhodnost?

Odkud a z jakého zdroje se mohl Novotný dozvědět, že originály článků jsou psány původně německy, není jasné a ani sám Novotný v jiném dopisu se o tom nezmiňuje. Ovšem vzhledem k tomu, že V. J. Novotný býval zaměstnán u Františka Pivody, lze se domnívat, že mohly přetrvávat osobní kontakty s některými redaktory *Hudebních listů*, nebo osobami blízkými Františku Pivodovi. Dopis Novotný uzavírá slovy: „*Tedy v máji čekám na první článek »Antikonopáskiády«!*“⁹³ Tento nový termín „*Antikonopáskiáda*“ s největší pravděpodobností zavádí sám a používá jej i v následujícím dopisu z dubna 1875.

Mezi tímto a následujícím dopisem je poměrně velká časová prodleva, kdy utichla korespondence mezi Hostinským a Novotným. Zdali v tomto časovém rozmezí udržovali nějakým jiným způsobem kontakt, není známo. Ani Nejedlý v předmluvě k vydané Novotného korespondenci Hostinskému neuvádí, že by nějaký další dopis, či podobný materiál scházel. Důvod pro toto odmlčení může být i v tom, že Novotný byl v této době dostatečně zásoben úvodními články do *Dalibora*, a proto dával Hostinskému čas na přípravu „*drtivé polemiky*“ proti Maxovi Konopáskovi: „[...] *Na d v a až t ř i měsíce jsem úvodními články tedy zásoben. Do té doby doufám, že se Vám podaří prosekati se tím pralesem Konopáským [...]. Vím, že to budou články zničující, a že rozboří hrachovou tu jejich pevnost na padrt’.*“⁹⁴ Tento fakt konečně i dokazuje, že hned následující dopis ze 7. 4. 1875 Novotný začíná větou: „*Kdy se smím těšiti na první zjevení se Vaší Antikonopáskiády?*“⁹⁵

Zde pak Novotný poukazuje na fakt, že v polemice proti Konopáskovi Hostinského již předešel Vojtěch Hřímálý společně s Kalouskem. Jak z Novotného dopisu vyplývá, polemiku obdržela buď přímo redakce *Dalibora*, nebo on sám osobně, protože její rukopisnou verzi zasílá Hostinskému k nahlédnutí pro případné zužitkování v jeho vlastní polemice. Nakonec tento odstavec si ovšem Novotný neodpouští štiplavou poznámku na úkor Hřímálého, že: „[...] *Či snad by se Vojtíšek již svých drahých nabažil?*“⁹⁶

V další části dopisu informuje Novotný Hostinského o dalších osobách v kruhu Fr. Pivody, a sice o Böhmovi, který podle vyjádření v dopisu již není Pivodovým spolupracovníkem, a o Knittlovi, žáku varhanické školy a mladším profesorem Pivodovy školy, který místo Böhma převzal psaní kritik v *Hudebních listech*. Na závěr dopisu Novotný Hostinského informuje, že

⁹² Hostinský (cit. v pozn. 4), s. 408-416.

⁹³ MBS (cit. v pozn. 3), sig. S 94/197. [cca 1875] [pozn. nepublikováno]

⁹⁴ MBS (cit. v pozn. 3), sig. S 94/194. [7. 4. 1875] [pozn. nepublikováno]

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ Tamtéž.

bude provázet nemocného Smetanu na jeho cestě do Würzburgu k dr. Trölschovi v polovině měsíce.

Další dva dopisy jsou v duchu Novotného doprovázení Smetany do Würzburgu, Mnichova, Vídně a Salcburku, kde se oba setkali s Hostinským.

Prvním dopisem ze dne 24. 4. 1875⁹⁷ informuje Novotný Hostinského o výsledku vyšetření Smetanova nemocného sluchu u dr. Trölsche ve Würzburgu, který navrhuje propíchnutí ušních blan. Dále zmiňuje, že Smetana uvažuje zastavit se cestou do Prahy ve Vídni u dalších lékařů a pokud se pro to rozhodne, má v úmyslu navštívit Hostinského v Salcburku.

V dopisu jsou také zmiňovány tři nové Smetanovy partitury (Vyšehrad, Vltava a Šárka⁹⁸), o jejichž zaslání, jak z dopisu vyplývá, Hostinský projevil dříve zájem. Novotný Hostinského informuje, že v současné době mu Smetana nemůže skladby zaslat, protože se je chystá nabídnout v Mohuči nakladateli „*Schott et Ring*.“ O Maxu Konopáskovi, či dění v Praze se nic v tomto dopisu nedozvídáme. Jedná se pouze o popis cesty se Smetanou a aktuální informace o průběhu jeho léčby.

Následující dopis ze dne 30. 4. 1875⁹⁹ pokračuje v duchu předchozího. Z obsahu se dozvídáme, že se Smetana s Novotným hodlají cestou do Vídně zastavit v Salcburku, a proto prosí Hostinského, zda by jim mohl přijít vstříc na nádraží a doporučit jim: „[...] *slušný a laciný hotel*.“ Novotný dále Hostinskému sděluje, že mu Smetana přiveze všechny tři symfonické básně.

Hostinský na toto setkání se Smetanou a Novotným v Salcburku vzpomíná jako na velmi srdečné a přátelské. Podle Hostinského líčení události byl Smetana vážný pouze ve chvíli, kdy hovořil o svém onemocnění sluchu. Smetana se s firmou Schott na vydání svých nových skladeb nedohodl (důvody Hostinský neuvádí), takže je přivezl s sebou do Salcburku a Hostinský se mohl díky tomu seznámit s jeho novými symfonickými básněmi *Vyšehrad*, *Vltava a Šárka*. Smetana mu je, podle Hostinského líčení, sám přehrál, ačkoliv již neslyšel.¹⁰⁰

Pravděpodobně někdy z počátku června 1875 se Emanuel Starý, nakladatel časopisu Dalibora dostal do finančních potíží. Vzniklou situaci i ohrožení existence časopisu popisuje V. J. Novotný Hostinskému v dopisu ze dne 16. 6. 1875.¹⁰¹ Novotný se zároveň obrací na Hostinského s dotazem, jaké kroky by měl podniknout pro zachránění časopisu v případě krachu Em. Starého. Podle Novotného udání se časopis Dalibor nachází v dobrém stavu a

⁹⁷ Pozn. originál dopisu nezvěstný, citováno z vydané Novotného korespondence Hostinskému. Viz: Nejedlý Zdeněk (cit. v pozn. 45), s. 96.

⁹⁸ Hostinský Otakar (cit. v pozn. 4), s. 331.

⁹⁹ MBS (cit. v pozn. 3), sig. S 94/195. [30. 4. 1875] [pozn. nepublikováno]

¹⁰⁰ Hostinský Otakar (cit. v pozn. 4), s. 332.

¹⁰¹ MBS (cit. v pozn. 3), sig. S 94/196. [16. 6. 1875] [pozn. nepublikováno]

vykazuje zisk, proto se domnívá, že nebude problém najít jiného nakladatele. Zároveň však Hostinského ubezpečuje, že takovéto kroky by nepodnikal bez vědomí Ludevíta Procházky.

Novotný děkuje za Hostinského článek (jedná se o polemický článek s Maxem Konopáskem „*Několik poznámek o české prozodii*“), kterým podle Novotného slov: „*Článkem svým řákal Jste již v prvních řádcích do živého: člověk si věru náležitě oddychne s potěchou, že už konečně vznáší se zasloužená metla nad hloupě zpupným prorokem ze Lvova. Měl jsem při čtení božský věru plesír i těším se z plné duše na pokračování slíbené: Dobře jste ho chytli za ucho!*“¹⁰² Dále Novotný Hostinského informuje o sporu Františka Pivody se Zdeňkem Fibichem kvůli referátu o akademii Kruhu mladých hudebníků. Podle Novotného líčení bylo jádro sporu ve Fibichově tvrzení, že Knittl: „*musel prodělati boj, než se povznesl z c o p a ř s k é s f é r y s v ý c h p a t r o n ů k u výši umění moderního.*“¹⁰³

V dalším dopisu z 29. 6. 1875¹⁰⁴ prosí Novotný Hostinského o pokračování Hostinského polemiky s Maxem Konopáskem a informuje jej o svém současném zdravotním stavu. Dále píše o dluhu 700 zlatých, který měl tehdejší vydavatel Dalibora Em. Starý u J. S. Skrejšovského. Ten se podle Novotného pokusil získat Dalibora jako umoření této pohledávky. Díky známému, kterého měl Novotný v kanceláři Skrejšovského, se povedlo Em. Starému převést vlastnictví Dalibora na V. J. Novotného a po urovnání dluhu mezi Starým a Skrejšovským byl Dalibor opět převeden zpět na Em. Starého. Jak z dopisu jasně plyne, Hostinský o těchto přesunech nevěděl a dozvěděl se o všem od Novotného, až když byla celá záležitost vyřešena. Novotný to Hostinskému zdůvodňuje: „*Nepsal jsem Vám tehda o smutné této historii proto, poněvadž jsem nikoho nechtěl zbytečně polekat, když se byly věci tak rychle opět urovnaly.*“¹⁰⁵ Ačkoliv tedy Hostinský byl informován o tomto problému, ve své knize *Bedřich Smetana a jeho boj* [...] jej vůbec nezmiňuje. Je pravděpodobné, že Hostinského reakci na popisovanou událost a případně i rady Novotnému bychom mohli najít v jeho odeslané korespondenci, jejíž místo uložení však není v současné době známo.

Zdali o těchto problémech věděl Ludevít Procházka a jak aktivně se na jejich řešení podílel, není jasné. Ovšem Procházka sám psal Hostinskému na přelomu roku 1874/1875 o zabezpečení Dalibora před spojením Dalibora a Hudebních listů, které navrhoval Em. Starý: „*[...] i nyní s p. Starým sepíšeme novou smlouvu, v nížto si co duševní majitel „Dalibora“ vyhradím právo, že bez mého svolení nesmí se ničeho s listem státi a že mně vždy přísluší*

¹⁰² MBS (cit. v pozn. 3), sig. S 94/196. [16. 6. 1875] [pozn. nepublikováno]

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv.č./sig. LXXII 539, fol. 245. [29. 6. 1875]

¹⁰⁵ Tamtéž.

bude rozhodný vliv na směr listu. Dokud sám práva toho se nevzdám.“¹⁰⁶ O tom, že by se Procházka tohoto práva vzdal, by se Hostinský podle mého názoru dozvěděl buď od Procházky samotného, popřípadě od V. J. Novotného. Žádné takovéto sdělení však dochovaná korespondence neobsahuje a ani Hostinský se ve své knize Bedřich Smetana ... nic takového nezmiňuje. O časopisu *Dalibor* hovoří pouze v souvislosti se svými články. Dokonce ani zánik časopisu více nekommentuje, než že: „*Koncem r. 1875 přestaly vycházeti i Hudební listy i Dalibor – a tím přítrž učiněna i polemikám.*“¹⁰⁷

Jak vyplývá z pokračování Novotného dopisu z 29. 6. 1875, měl časopis v této době sice mírný zisk, ovšem Em. Starý nebyl příliš schopný ve vedení listu. Novotný Hostinskému píše: „[...] že pan Starý je sice člověk dobrák – ale krátce řečeno lenoch v každém ohledu. K tomu má na svědomí ještě staré hříchy z burzy (bylť náruživým hráčem a mnoho pronajal si – sám se mi přiznal na 14 tisíc!)“ [tuto pasáž ohraničenou v závorce o hráčských vášních Em. Starého Nejedly v tištěné podobě korespondence neuvádí a závorku vyplňuje tečkami viz ¹⁰⁸]. Tento krok nikterak nezdůvodňuje, pouze o něm informuje¹⁰⁹: „[...] a v nynější zkrachované [...] době špatně se staré hříchy splácí. Jsem si jist, že kdyby čilý rozumný obchodník vzal majetnictví listu našeho do ruky a staral se náležitě o jeho rozšíření, že během roku to přivedeme snadno na j e d n o u t o l i k abonentů, než jich dosud máme. V nynější době nevím, zdali se někdo najde, jenž by chtěl okamžitě »Dalibora« převzít s d l u h e m v t i s k á r n ě. Abonement za toto druhé pololetí jest již vybráno!! A po celý půlrok aby někdo list platil ze své vydržoval a ještě k tomu starý dluh tiskárně platil – takových šlechtíků v době naší nenajdete.“¹¹⁰

Hned následující den líčí Novotný v dalším dopisu Hostinskému, jaký účinek měly jeho polemiky na Pivodu: „[...] kypící jeho žluč [Pivodovu] rozbouřil v také míře, že mu až do hlavy vstoupila [...]“¹¹¹ Na jiném místě Novotný sděluje, že se přes p. Starého dozvěděl, že Konopásek bude reagovat na Hostinského otištěný článek, proto Novotný prosí Hostinského, aby neustával v polemikách a zaslal mu pokračování. V další části dopisu pak Novotný hovoří o průběhu Smetanovy léčby zatím bohužel bezvýsledné. Dopis je uzavřen informací o smrti krále Ferdinanda [míněn Ferdinand I. Dobrotivý 1793-1875 ¹¹²] a s tím spojených omezeních

¹⁰⁶ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv.č./sig. LXXII 539, fol. 245. [29. 6. 1875]

¹⁰⁷ Hostinský Otakar (cit. v pozn. 4), s. 334.

¹⁰⁸ Nejedly Zdeněk (cit. v pozn. 53), s. 99.

¹⁰⁹ Tamtéž s. 93.

¹¹⁰ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXII 539, fol. 245. [29. 6. 1875]

¹¹¹ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXII 539, fol. 249. [30. 6. 1875]

¹¹² Ferdinand I., Kolář Josef, v: Kořán Jos., J., *Ottův slovník naučný*, sv. 9, Praha 1895, s. 102-103.

pro provoz Prozatímního divadla pod vedením Maýra, které muselo z důvodu státního smutku na osm dní přerušit provoz.¹¹³

Poslední dva dopisy od V. J. Novotného jsou z 12. července a 28. srpna 1875. Obsahy obou zcela zapadají do kontextu předchozí korespondence. Novotný dále podporuje Hostinského v publikování dalších polemických článků proti Hudebním listům a zejména Maxi Konopáskovi. Jedinou zásadnější informací je sdělení, že spory kolem Maxe Konopáska se dostaly do centra pozornosti širší veřejnosti: „*K sporu našemu jest nyní obrácena pozornost širšího obecnstva – musíme býti na stráži.*“¹¹⁴ Novotnému se tedy podařilo získat větší pozornost veřejnosti, ovšem zdali z toho plynul i nějaký ekonomický profit pro časopis nezmiňuje ani on, ani Hostinský.

Tímto dopisem ze dne 28. srpna 1875 končí korespondence V. J. Novotného Otakaru Hostinskému. Zdali V. J. Novotný a Hostinský pokračovali ve vzájemné komunikaci, není známo a tuto otázku neřeší ani Nejedlý v předmluvě k vydaným dopisům Novotného.

Faktem zůstává, že časopis *Dalibor*, stejně jako *Hudební listy*, ukončil svoji činnost konce roku 1875. Důvod pro ukončení činnosti byl podle Jůzla nedostatečný počet abonentů časopisu.¹¹⁵ V souvislosti s informacemi v Novotného dopisu z 29. června 1875 se můžeme domnívat, že *Dalibor* musel ukončit činnost kvůli špatnému hospodaření jeho vydavatele a majitele Emanuela Starého.¹¹⁶ Na malý počet abonentů si Novotný v dopisech Hostinskému nikde přímo nestěžoval, ba naopak: „*Velká režíe [časopisu] tu není – celá stojí m ě s í ě n ě pouze 50 zl., k tomu přičtete přílohy. Platících abonentů je asi p ů l p á t a s t a – to je přec už slušná sumička.*“¹¹⁷ Nejvíce Novotný kritizuje určitou liknavost Em. Starého při vedení časopisu (viz výše) a zejména při získávání nových abonentů. Ovšem žádné další podrobnější vysvětlení nenabízí ani Otakar Hostinský ve svých vzpomínkách, ani Zdeněk Nejedlý v předmluvě k Novotného vydané korespondenci. Jak v Hostinského dochované dostupné korespondenci Skrejšovskému,¹¹⁸ tak v Hostinského korespondenci s Em. Starým nejsou o vedení *Dalibora*, či jeho převzetí žádné zmínky.¹¹⁹

Lze se tedy pouze domnívat, jaké byly skutečné důvody zániku časopisu?

¹¹³ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXII 539, fol. 249. [30. 6. 1875]

¹¹⁴ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXII 539, fol. 249. [30. 6. 1875]

¹¹⁵ Jůzl Miloš (cit. v pozn. 29), s. 61.

¹¹⁶ Hostinský Otakar (cit. v pozn. 4), s. 334.

¹¹⁷ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXII 539, fol. 245. [30. 6. 1875]

¹¹⁸ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIV 569, fol. 67-69.

¹¹⁹ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv. č./sig. LXXIII 576, fol. 127-137.

Jak v časopisu *Dalibor*, tak i v *Hudebních listech* byla na úvodních stranách posledních čísel roku 1875 vytištěna výzva vydavatelství časopisu *Světozor*. V textu výzvy, která v obou časopisech vyšla ve stejném znění, jsou oba časopisy shodně, ovšem nezávisle na sobě, vyzvány, aby: „[...] *Vědouce, že vydáváním (»Daliboru«) »Hudebních listů« k témuž účelu pracovati ráčíte, totiž napomáhati – jakožto i »Světozor« chce – hudebnímu umění po vlastech slovanských k rozvoji a rozkvětu rázu slovanského: obrací se k Vám vydavatelstvo „Světozora“, abyste ráčil vzíti v uvážení, zdali by nebylo příhodno, upustiti od dalšího vydávání odborného listu Vašeho a síly soustřediti k podporování »Světozora«.*“¹²⁰ Následné reakce obou oslovených redakcí byly téměř shodné. Obě strany se rozhodly přerušit vydávání svých časopisů a spojit síly s redakcí časopisu *Světozor*, jak alespoň vyplývá z otištěných odpovědí redakcí obou oslovených časopisů.

Jediným rozdílem ve výzvě oběma redakcím je otištění podpisu odesilatele. Zatímco v *Daliboru* je otištěno pouze „*Vydavatelstvo »SVĚTOZORA«*“, v *Hudebních listech* se objevuje „*Za vydavatelstvo »SVĚTOZORA« Skrejšovský*“. Zdali se ze strany redakce *Dalibora* jednalo o záměr či ne, nelze dokázat, ale v kontextu Novotného zpráv Hostinskému o špatném hospodaření dosavadního majitele listu Emanuela Starého se zdá, že časopis byl nucen ukončit svoji činnost právě z tohoto důvodu. Jak bylo již zmíněno, snažil se Skrejšovský převzít časopis *Dalibor* již na začátku roku 1875. Tehdy se jej povedlo zachovat díky rychlému zásahu V. J. Novotného. Lze se tedy domnívat, že ze strany Skrejšovského se mohlo jednat opět o stejný záměr, tedy převzít časopis *Dalibor*, a tentokrát nemohl Novotný již kvůli dluhům Emanuela Starého najít žádné jiné řešení, než vydávání časopisu zastavit a alespoň takto zachránit čest nejenom časopisu, ale i Em. Starého v očích veřejnosti.

Zdá se, že podobná situace byla i v *Hudebních listech*, které tou dobou vydával sám František Pivoda. Ve své „závěti“ o konci vydávání *Hudebních listů* nehovoří, takže nemůžeme jistě stanovit všechny okolnosti zániku. Nad těmito fakty se bohužel nepozastavuje ani Hostinský, V. J. Novotný, či novější badatelé jako např. Miloš Jůzl.

Jasnější vysvětlení nenalezneme ani u hesla „*Dalibor*“ v *Ottově slovníku naučném* [pozn. heslo „*Hudební listy*“ se zde nenachází], o ukončení činnosti *Dalibora* se zde dočteme pouze to, že: „[...] *ale přese všecku chvalnou snahu redakce nepřízeň doby opět* [pozn. v kontextu skutečnosti, že od r. 1858-1864 a krátce v roce 1869 vydával Em. Meliš časopis *Dalibor*, zmiňovaný časopis je tedy druhý v pořadí toho jména] *přerušila vydávání.*“¹²¹

¹²⁰ Skrejšovský, *Ctěný pane*, Hudební listy, roč. VI, 1875, č. 52, s. 205.

Anonym [Vydavatelstvo „SVĚTOZORA“], „Ctěný pane“, *Dalibor*, roč. III, 1875, č. 52, s. 413

¹²¹ *Dalibor*, Sv. [Svátek Josef], v: Studnička F., J., *Ottův slovník naučný*, sv. 6., Paseka 1897, s. 883.

V oficiálních odpovědích redakcí otištěných v *Daliboru* a *Hudebních listech* se dočítáme obsahově stejné zdůvodnění, že obě redakce se rády vzdají své činnosti ve prospěch *Světozoru*, aby tím byly spojeny síly ve prospěch domácího umění.¹²² V kontextu předchozích bojů mezi oběma časopisy, které byly založeny především na ideových sporech, působí toto zdůvodnění velmi zvláště a nepřesvědčivě. Jak Hostinský sám vzpomíná: „*Koncem r. 1875 přestaly vycházeti i Hudební listy a Dalibor – a tím přítrž učiněna i polemikám.*“¹²³

Nelze ovšem pominout fakt, že jak *Dalibor* [v tomto případě by se dalo s trochou nadsázky hovořit o *Daliboru* III.] tak i *Hudební listy* se na české kulturní scéně opět objevily po několika letech a opět se mezi nimi projeví zásadní ideologické rozdíly.

Šéfredaktorem *Dalibora* [III] byl nejprve opět Václav Juda Novotný, ovšem vydavatelem tentokrát František Antonín Urbánek. Do časopisu přispívali noví, ale i bývalí spolupracovníci předchozího *Dalibora*. Byli to zejména Otakar Hostinský, Václav Juda Novotný, V. Zelený aj.¹²⁴ Tím se opětovně etabloval kruh podporující Bedřicha Smetanu a ideu pokroku v české národní hudbě.

Také František Pivoda se ještě jednou pokusil obnovit *Hudební listy*, a to sice v roce 1889, ovšem již následující rok 1890 byla činnost listu ukončena.¹²⁵ Pivoda pak následně přispíval do brněnských *Hudebních listů* redigovaných Leošem Janáčkem, o kterých se můžeme dočíst, že list se netajily obdivem pro Dvořáka a kritikou pro Smetanu, čímž se velmi podobaly Pivodovým *Hudebním listům*.¹²⁶

Na situaci po roce 1875 vzpomíná Hostinský jako na celkové uklidnění poměrů, ovšem porozumění a uznání se Smetanovi dostávalo podle Hostinského jen málo.¹²⁷

Ačkoliv byly boje a polemiky vedeny s nebývalou agresivitou na obou stranách, nelze podle mého názoru říci, že jedna či druhá strana v roce 1875 zvítězila. Po otištění Hostinského polemik proti Konopáskovým článkům reagoval Konopásek opětovně na Hostinského, jak jej ostatně informoval V. J. Novotný v dopisu ze dne 30. 6. 1875. Od srpnového 32. čísla *Hudebních listů* vycházely jeho články s názvem „*Hudební i nehudební stránky slovanské hudby*“ nepřetržitě až do prosincového 51. čísla. Z toho vyplývá, že boje pokračovaly takřka do poslední chvíle bez jasného výsledku, či dosažení přesvědčivého závěru pro obě strany. To, že články vycházející v *Hudebních listech* nevzbuzovaly u veřejnosti pouze odpor, jak by

¹²² Skrejšovský (cit. v pozn. 120).

Anonym [Vydavatelstvo „SVĚTOZORA“] (cit. v pozn. 120)

¹²³ Hostinský Otakar (cit. v pozn. 4), s. 334.

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ *Hudební listy*, Černušák Gracian, v: Černušák Gracian, Štědroň Bohumír, Nováček Zdeňko, *Československý hudební slovník osob a institucí*, sv. I, Praha 1963, s. 510.

¹²⁶ Tamtéž.

¹²⁷ Hostinský Otakar (cit. v pozn. 4), s. 334-335.

se mohlo z některých výkladů zdát, dokazuje i zaslaný dopis redakci z Vídně, vytištěný v únorovém čísle časopisu hned na první straně.¹²⁸ Pisatel, který je ovšem anonymní, zde vyjadřuje svoji podporu článkům, které *Hudební listy* vydaly ve svých prvních pěti číslech [články Maxe Konopásky]. Ačkoliv je článek psán jen jednou osobou, jeho pisatel o tom míní: „[...] Nevím, zda-li se Vám se stran jiných takového uznání již dostalo, či nic. V každém případě přijmětež je tuto od jednotlivce a buďte přesvědčeni, že tento reprezentuje celou řadu stejně smýšlejících.“¹²⁹

Jasně ani s jistotou nelze říci, že v roce 1875 se povedlo časopisu *Dalibor* (Hostinskému) vyvrátit Konopáskovy teze a zvítězit v těchto sporech. Navíc nelze pominout, že Konopásek se následnou kritikou Hostinského schematizovaných pravidel tzv. správné deklamace, kde, jak píše Marta Ottlová a Milan Pospíšil: „*poněkud mlhavě* [Hostinský] *přiznává národní svéráz i melodii řeči*.“¹³⁰, blíží Janáčkově teorii nápěvků mluvy.¹³¹ Marta Ottlová a Milan Pospíšil o této vzájemné příbuznosti myšlenek Konopásky a Janáčka dále píší: „*Není to jen odlišný pohled na vztah slova a hudby [oproti Hostinskému] v lidové písni a kritika Hostinského deklamační teorie, co přibližuje Janáčka ke Konopáskovi, ale i důrazné upozornění na odlišnost harmonického a formového myšlení v lidové hudbě východoevropského regionu, nezasaženého doposud postupy západoevropské i středoevropské hudby umělecké*.“¹³² Z výše uvedeného citátu je zřejmé, že Konopáskovy teze je nutné posuzovat, nejenom v kontextu doby, více seriózně a nehodnotit je pouze z pohledu Hostinského příznivců jako např. Miloš Jůzl, když píše: „*Nejvíce se však Hudební listy »vyznamenalý«, když začaly otiskovat v r. 1874 a 1875 úvahy Maxe Konopásky o slovanské hudbě. Tyto názory postrádaly jakékoli historické a teoretické zázemí – byl to diletantismus nejhrubšího zrna*.“¹³³ Nebo Zdeněk Nejedlý, který nepřímě tvrdí, že nebýt nátlaku V. J. Novotného a Konopáskových článků, nenapsal by Hostinský svoji „*významnou historickou stat'*, již vyvrací názory M. Konopásky o slovanské hudbě [...]“.¹³⁴ Toto konečně podle mého názoru nejvýstižněji charakterizovali Marta Ottlová a Milan Pospíšil: „*Vzhledem k dlouhodobé orientaci české muzikologie na různě modifikovanou ideu pokroku v hudbě a výklad české národní opery orientovaný na Hostinského byla Konopáskova vystoupení, která*

¹²⁸ Anonym [V. V....z], „Slavná redakce“, *Hudební listy*, roč. VI., č. 6., s. 22-23.

¹²⁹ Tamtéž.

¹³⁰ Ottlová Marta, Pospíšil Milan (cit. v pozn. 61), s. 180.

¹³¹ Tamtéž.

¹³² Ottlová Marta, Pospíšil Milan (cit. v pozn. 61), s. 181.

¹³³ Jůzl Miloš (cit. v pozn. 29), s. 62.

¹³⁴ Nejedlý Zdeněk (cit. v pozn. 53), s. 91.

nevynikala přílišnou koncizností ani soustředěností a občas obsahovala i protichůdná tvrzení, spíše předmětem zesměšnění [...], než aby se analyzovala a interpretovala.“¹³⁵

¹³⁵ Ottlová – Pospíšil (cit. v pozn. 61), s. 178.

Závěr a pokus o zhodnocení

Způsob vedení polemik na přelomu 19. a 20. století velmi dobře vystihl Vladimír Lébl ve své recenzi na knihu *Z bojů o českou hudební kulturu*. Jedná se o sborník studií připravený kolektivem pracovníků Kabinetu Zdeňka Nejedlého. Svými pojednáními do publikace přispěli: Jaroslav Jiránek, Stanislava Zachařová, Petr Čornej, Josef Hanzal a Jaromír Dvořák.¹³⁶

V části recenze, kde Lébl polemizuje s autorkou studie *Nejedlého polemika o Karla Knittla* Stanislavou Zachařovou, je poukázáno na některé momenty dobové komunikace, a to včetně obecně lidského hlediska, které se v tehdejších polemikách projeví a hrály v nich nepopíratelnou roli.¹³⁷ Lébl zde ovšem neřeší a ani neposuzuje tyto jednotlivé momenty, pouze o nich hovoří z pohledu recenzenta. Domnívám se však, že jeho postřehy a myšlenky natolik dobře vystihují dobové okolnosti, že je možné je využít při celkovém hodnocení Hostinského účasti na polemikách v první polovině 70. let 19. století.

Ačkoliv Lébl hovoří zejména o polemikách v souvislosti se Zdeňkem Nejedlým, následný citát lze na základě výše uvedených informací vztáhnout i k Otakaru Hostinskému: „[...] *Za času mocnářství se i o hudbě psalo u nás jinak než dnes* [citát pochází z roku 1979], *polemiky byly na denním pořádku a chtěl-li kdo v tomto publikačním režimu získat zvláštní pozornost, musel dramaticky zvýšit hlas. Nikdo si nebral servítky* [...]“.¹³⁸ Ve stejném pojednání najdeme i vysvětlení, jak mohly Hostinského snahy působit na jeho protivníky: „[...] *Lze pochopit, že některým součastníkům mohly jít docela dobře na nervy jak Hostinského adorace Wagnera, tak Nejedlého nadceňování Fibicha* [...]“.¹³⁹ A konečně třetí citát, i když neadresně, uvádí na pravou míru a v jistém smyslu odkrývá problémy výkladu oponentů Hostinského: „*Kdybychom všechny diskutéry s Hostinským a Nejedlým měli považovat za reakcionáře, museli bychom opravdu splakat nad českou hudbou*“.¹⁴⁰

První citát nám nejenom blíže vysvětluje dobový kontext, ale do jisté míry i odhaluje polemiku jako jeden z běžně používaných prostředků tehdejší dobové žurnalistiky. Nepolemizovalo se však pouze o Bedřicha Smetanu a ideu národní hudby, ale i např. o pravosti „*Rukopisů*“ [královédvorského a zelenohorského], kterých se mimo jiné účastnil i

¹³⁶ Kolektiv autorů Kabinetu Zdeňka Nejedlého, *Z bojů o českou hudební kulturu*, Praha, Academia 1979, s. 7.

¹³⁷ Lébl Vladimír, *Z bojů o českou hudební kulturu*, *Hudební věda*, roč. 16, 1979, s., 372. [cit. z recenze na knihu *Z bojů o českou hudební kulturu*, Sborník studií připravil kolektiv autorů Kabinetu Zdeňka Nejedlého, Praha, Academia 1979].

¹³⁸ Tamtéž s. 371-372.

¹³⁹ Tamtéž, s. 372.

¹⁴⁰ Tamtéž.

Hostinský na straně Masaryka, Gebauera a Golla.¹⁴¹ Podobných příkladů bychom našli v této době celou řadu a díky svému širokému záběru aktivit se Hostinský podílel na mnohých z nich. Nikdy se však, jak píše Vladimír Hudec, neuchýlil k nadávkám, či agresivním výpadům. Hudec přímo píše: „[...] *edice Hostinského kritik by ukázala i to, že Hostinský takový „servítek“ neodkládal ani ve svých kritických zápasech let sedmdesátých, kdy jej k tomu opravňovalo jeho mládí i metody jeho tehdejších protivníků, [...]*.“¹⁴²

Domnívám se, že právě tento přístup dával Hostinského polemikám vzezření striktně vědeckých pojednání, kde mohl prokázat svoji schopnost vědeckého způsobu myšlení. V tom lze, podle mého názoru, nalézt jeden z hlavních důvodů, proč se tak záhy stal respektovanou autoritou v pražském kulturním životě, na něhož se brzy spoléhali jeho spolupracovníci jako na osobu nejpovolanější k vedení ideových sporů o podobě moderní české kultury.

Hostinskému, podle mého názoru, nelze upřít schopnost sugestivního a sofistického způsobu prezentování svých myšlenek (bez ohledu na to, jak jsou hodnoceny a vykládány v současnosti). Jeden z důkazů pro toto tvrzení najdeme ve výzvě Ludevíta Procházky Hostinskému o zformulování promemoria na podporu Bedřicha Smetany v roce 1874, či ve vehementních výzvách pro zahájení polemiky s Maxem Konopáskem (pomineme-li snahu zvýšení nákladu časopisu *Dalibor*, viz výše).

Ve druhém výše uvedeném citátu připouští Vladimír Lébl záporné ohlasy Hostinského snah o prosazování děl a estetiky Richarda Wagnera, které mohly vzbuzovat u jeho protivníků záporné ohlasy i pod vlivem Hostinského nízkého věku. Jak Vladimír Lébl píše: „[...] *třeba si připomenout, že když se po mnichovských studiích vrátil do Prahy [Hostinský], bylo mu 21 let a vrhl se do terénu české hudby jako ohnivý radikál, odhodlaný reformovat »malé české poměry«*.“¹⁴³

V té době bylo jeho hlavnímu oponentu Františku Pivodovi již 44 let a měl za sebou úspěšnou kariéru pěveckého učitele ve šlechtických rodinách a některé jeho kompozice byly vydány tiskem ve Vídni a Praze.¹⁴⁴ Nelze se proto divit, že o generaci starší a zkušenější Pivoda mohl nahlížet na Hostinského s určitou dávkou despektu. To by samozřejmě nemělo ve vedení polemických diskusí hrát podstatnou roli, ovšem osobní averze jsou zřejmé z obou stran.

¹⁴¹ Vysloužil Jiří, Otakar Hostinský, základní obrys života a díla, v: Pečman Rudolf (ed), *Pocta Otakaru Hostinskému*, Brno 1982, s. 40.

¹⁴² Otakar Hostinský – kritik soudobé české hudby, Hudec Vladimír, v: Pečman Rudolf (ed), *Pocta Otakaru Hostinskému*, Brno 1982, s. 161.

¹⁴³ Lébl Vladimír (cit. v pozn. 137), s. 372.

¹⁴⁴ Štědroň Bohumír, Pivoda František, v: Černušák Gracian Štědroň Bohumír, Nováček Zdeňko, ČSHS, sv. II, Praha 1965, s. 313-314.

Bohužel, i v tak renomovaném slovníku jako je *Československý hudební slovník osob a institucí*, nacházíme jako hlavní důvod pro Pivodovy výhrady vůči Smetanovi ryze osobní důvody: „*Jeho [Pivodovy] osobní útoky na Smetanu (v Osvětě od 1872), jemuž vytykal hlavně od Dalibora wagnerianismus a »nezáživnou cizotu«, pramenily nejen z uražené ješitnosti pěveckého pedagoga, ale též z neznalosti a malosti zavlitého odpůrce.*“¹⁴⁵ Musíme zajisté objektivně přiznat, že Pivoda skutečně používal vůči Smetanovi argumenty podpořené osobní antipatií.¹⁴⁶ Zatímco však tyto averze byly a jsou u Smetanových odpůrců stále zdůrazňovány, až se může zdát, že Pivodův jediný důvod polemizovat se Smetanou byla snaha mu neustále škodit, je velmi často pomíjeno, že Pivoda si Smetany velmi vysoce umělecky vážil a dokonce jej stavěl výše nad Richarda Wagnera: „*Uvážíme-li, že Smetana jako hudebník vynikal i nadáním i odborní vzdělaností daleko nad Wagnera [...]*“¹⁴⁷ Zároveň přičítal Smetanovi velké zásluhy o českou národní operu díky *Prodané nevěstě*: „*[...] přece přináleží Smetanovi zásluha, že první uvedl tuto českou lidovou hudbu jakožto živel samobytný do služby dramatického výrazu, a to v Prodané nevěstě s výsledkem rozhodným, přímo úchvatným.*“¹⁴⁸

Faktem zůstává, že takto přímočaře se o Smetanovi snad kromě Pivody nikdo jiný nevyjadřoval. Vše následně nabývá rázu, jak to líčí Hostinskému v korespondenci Lud. Procházka a V. J. Novotný, „Smetanova mučednictví“.¹⁴⁹ Smutnou pravdou je, že Pivoda byl, podle vlastních slov, veřejně označen za člověka, který uštvál Smetanu k smrti.¹⁵⁰ (Pivoda však bohužel neuvádí ve své „závěti“ odkazy na periodika, ve kterých měly být tyto články uveřejněny, proto nelze zcela ověřit jejich plné znění).

Velká míra Hostinského aktivity na polemikách zcela jistě souvisí s jeho přesvědčením o důležitosti umělecké výchovy pro společnost, jak naznačuje Zdeněk Pospíšil ve sborníku *Pocta Otakaru Hostinskému*.¹⁵¹ Hostinský v umění obecně viděl nejlidovější prostředek výchovy s možností ovlivnit co nejširší počet obyvatelstva. Jak ovšem Pospíšil dále uvádí, Hostinský odmítal: „*[...] jakýkoliv sebelépe míněný doktrinářský program specificky lidový a požadoval, aby byl nejširším vrstvám umožněn kontakt s tím nejlepším uměním všech dob.*“¹⁵²

¹⁴⁵ Štědroň Bohumír, Pivoda František, v: Černušák Gracian Štědroň Bohumír, Nováček Zdeňko, ČSHS, sv. II, Praha 1965, s. 313.

¹⁴⁶ Horák (cit. v pozn. 6), s. 157.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 169.

¹⁴⁸ Tamtéž.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 164.

¹⁵⁰ Tamtéž.

¹⁵¹ Pospíšil Zdeněk, Sociální filozofie umění O. Hostinského, v: Pečman Rudolf (ed), *Pocta Otakaru Hostinskému*, Brno 1982, s. 62-63.

¹⁵² Tamtéž, s. 62.

V tomto lze vidět důvod nejen pro Hostinského prosazování a obranu Bedřicha Smetany,¹⁵³ ale i pro jeho polemiky s Maxem Konopáskem, k jejichž sepsání, jak vyplývá z Hostinského vzpomínek, přispěl zejména kladný ohlas čtenářů na Konopáskovy články.¹⁵⁴

Dnes těžko můžeme odhadnout, do jaké míry byl Hostinský při svém pobytu v Salcburku informován o dění v Praze. Jak ovšem vyplývá z jeho korespondence, odebíral Hostinský v Salcburku pravidelně pouze *Národní listy*.¹⁵⁵ Sám si ovšem nepřímou stěžuje na svůj malý přehled o dění v Praze, v dopisu z 18. 5. 1875 píše Miroslavu Krajníkovi ze Salcburku: „[...] *Jak vidíš, měl bych haldu otázek a – dvě haldy odpovědí by mi přece ještě nestačily [...]*“.¹⁵⁶

Dalším a hlavním zdrojem informací pro Hostinského byly dopisy od jeho přátel a spolupracovníků. Prostudovaná korespondence, která se tohoto období týká, obsahuje informace podobného charakteru. Jedná se především o zprávy z politického dění, informace o chodu a především provozu Prozatímního dovozu. Ať to jsou dopisy Josefa Durdíka, Gustava Eima, Ludevíta Procházky, Václava Judy Novotného, Gustava Eima, či Miroslava Krajníka. Nelze opomenout, že Hostinský během zmiňovaného období navštívil Prahu, a zcela jistě se setkal se svými spolupracovníky, takže od nich získal podrobnější informace o dění, než jsou uvedeny v korespondenci.¹⁵⁷

Je nutné zmínit, že během svého pobytu v Salcburku připravoval Hostinský ve spolupráci s Josefem Durdíkem svůj spis *Estetika hudebního umění*, který měl být jednou z jeho prací určených pro habilitaci na některé z universit. O přípravě Hostinského spisu z hudební estetiky informoval i časopis *Dalibor* v roce 1875.¹⁵⁸ Jak se ovšem dozvídáme z korespondence Hostinského s Durdíkem, vydání hudební estetiky se nakonec neuskutečnilo. Josef Bartoš to zdůvodňuje slovy: „*Z celé zamýšlené aesthetiky hudby nebylo ovšem – jak se ostatně při povaze Hostinského dalo očekávat – nic, a to prostě proto, že zájem dne žádal vědecké obhajoby Wagnerova uměleckého díla se stanoviska formalistické aesthetiky: byla jí r. 1877 vydaná D a s M u s i k a l i s c h – S c h ö n e, jež byla zároveň Hostinského prací habilitační.*“¹⁵⁹

Z uvedené korespondence je zřejmé, že Hostinského respekt a vliv v pražských kulturních kruzích neutrpěl ani v době jeho nepřítomnosti v Čechách. Bezesporu však ztratil vliv na chod

¹⁵³ Hostinského vztah a výklad Smetany je shrnut v jeho řeči při odhalení Smetanovy busty v Národním divadle 31. 3. 1894. Znění projevu viz Hostinský Otakar (cit. v pozn. 4), s. 466-472.

¹⁵⁴ Hostinský Otakar (cit. v pozn. 4), s. 334.

¹⁵⁵ LA PNP (cit. v pozn. 46) [27. 11. 1875].

¹⁵⁶ LA PNP (cit. v pozn. 46) [18. 5. 1875].

¹⁵⁷ LA PNP (cit. v pozn. 46) [27. 11. 1875].

¹⁵⁸ Dalibor, ročník III, 10 července 1875, číslo 28, s. 224.

¹⁵⁹ Bartoš Josef, Hostinský Otakar a Josef Durdík (ve světle vzájemné korespondence), *Hudební sborník*, roč. I., Praha 1913, s. 102-120.

časopisu *Dalibor*. To konečně potvrzuje i Novotného dopis, kde se Hostinský teprve ex post dozvídá o hrozbě převzetí časopisu Emanuelelem Starým.¹⁶⁰

Jak sám vnímal Hostinský svůj pobyt v Salcburku? V mnoha jeho odeslaných dopisech Miroslavu Krajníkovi, které jsou psány neoficiální a velmi přátelskou formou a je zcela evidentní, že M. Krajník patřil mezi Hostinského nejbližší přátele, sám vyjadřuje uspokojení nad tím, že se nemusí v těchto dobách bojů a ostrých polemických střetů zdržovat v Praze a že se nemusí dále živit jako žurnalista [dopisy ze dne: 23. 9. 1874, 4. 4. 1875¹⁶¹]. Zároveň mu ovšem dění v Praze nebylo zdaleka lhostejné, jak sám Krajníkovi píše: „*Nemysli si, že máte Vy v Praze jediný patent, zlobit a horšit se nad těmi pěknými poměry. Každá nová hiobounská [špatně čitelné] mne bodá – a těch zpráv podobný[ch] není málo.*“¹⁶²

Význam Otakara Hostinského pro vývoj české kultury v druhé polovině 19. století je nepochybnitelný, a to i v tom případě, že nesdílíme jeho názory. Osobně souhlasím s Jitkou Brabcovou, která ve sborníku věnovaném Hostinského činnosti a jeho vlivu napsala: „*Hostinský nestanovil přísná pravidla, jak má vypadat česká hudba, jeho přesvědčení o objektivně správné a vědecky podložitelné proslapávané linii mělo však normativní důsledky [...]. To, že podoba česká národní hudby byla později normována a etizována, není už jeho vinou.*“¹⁶³

Domnívám se, že největší újmu získal Hostinský díky svým následným vykladačům, kteří se jím jako autoritou snažili zaštitit. Zároveň každý Hostinského oponent se stal jakýmsi „odpadlíkem“ od správně nasměrovaného vývoje. Nemohu zcela posoudit, zda byl Hostinský dogmatik. Domnívám se, že jeho osoba přinesla do probíhající diskuse nejenom o podobě české národní hudby, ale i o podobě dalších nově se ustanovujících česko- jazyčných oborů, nové náhledy a podněty, čímž je vlastně obohatila, bez ohledu na to, zda byly tyto názory z dnešního pohledu zcela správné, či nikoli. Osobně vidím největší přínos Hostinského v tom, že nutil své současníky uvažovat o problémech ze zcela nových úhlů pohledu.

Úkoly pro celou českou muzikologickou veřejnost velmi přesně do budoucna stanovil ve své recenzi Vladimír Lébl: „*Co nejstručněji poznamenávám, že nás čeká úkol seriózně prozkoumat argumenty a motivy wagnerovských odpůrců [v kontextu s tehdejší národnostní situací české společnosti, ale také s perspektivou dalšího vývoje...], analyzovat názorové*

¹⁶⁰ Etnologický ústav Akademie věd České republiky (EÚ AV ČR) Praha, SVI – dokumentační sbírky a fondy, fond Otakar Hostinský, inv.č./sig. LXXII 539, fol. 249. [30. 6. 1875]

¹⁶¹ LA PNP (cit. v pozn. 46) [23. 9. 1874, 4. 4. 1875].

¹⁶² LA PNP (cit. v pozn. 46) [18. 7. 1875].

¹⁶³ Brabcová Jitka, K pojetí národnosti k hudbě, v: Pečman Rudolf (ed), *Pocta Otakaru Hostinskému*, Brno 1982, s.151.

odlišnosti Smetanových příznivců [...], a dospět k reálnému, přesnými fakty podloženému pohledu na dobové postavení Smetany v českém kulturním životě.“¹⁶⁴

V současné době se snaží mnohé z těchto úkolů plnit svojí publikační činností zejména Marta Ottlová a Milan Pospíšil.

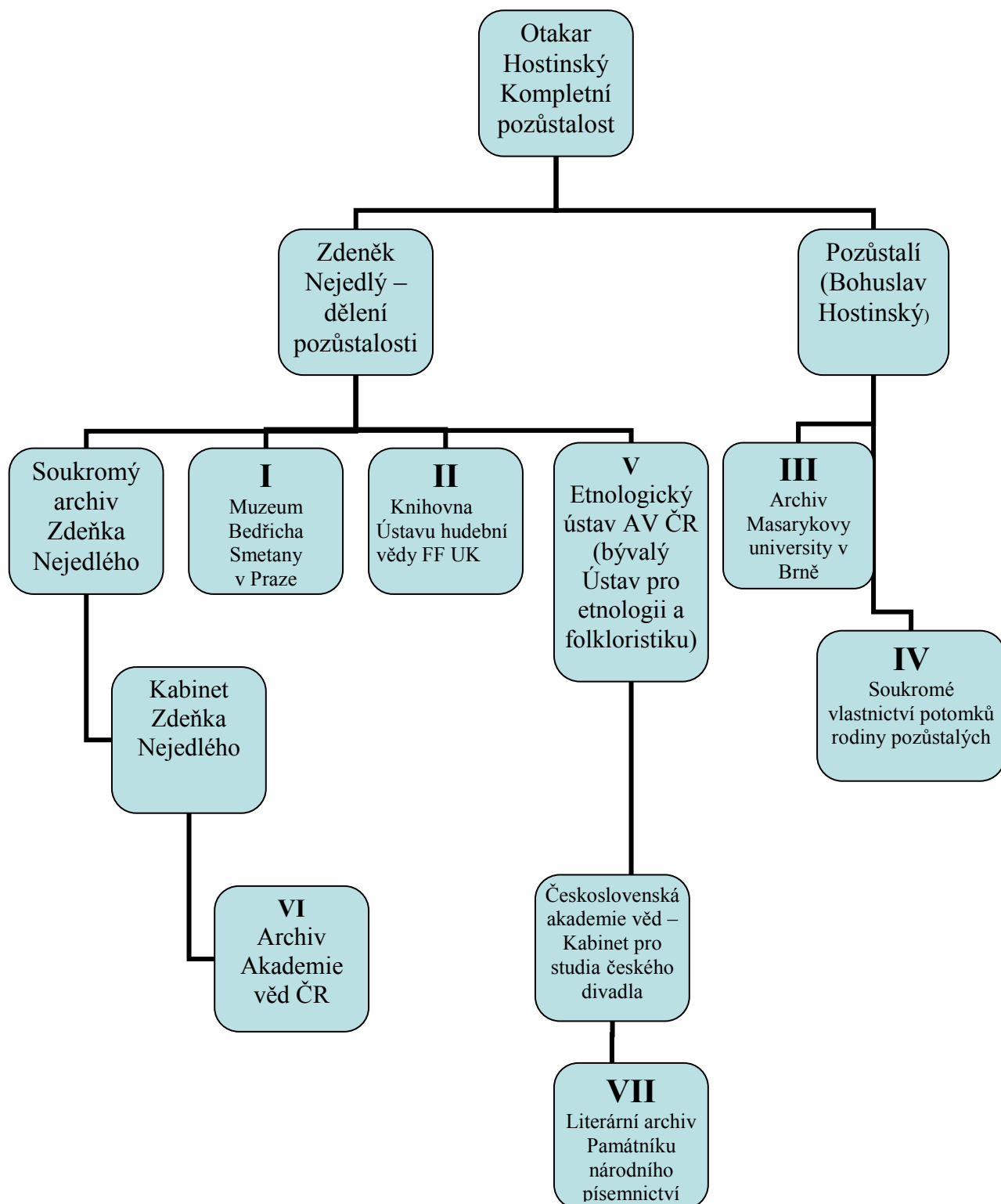
¹⁶⁴ Lébl (cit. v pozn. 137), s. 372.

Seznam použité literatury

Soupis obsahuje pouze výčet použitých oficiálně vydaných publikací (slovníky, časopisy, monografie aj.). Na jednotlivé prameny (dopisy, dokumenty, inventáře aj.) je odkazováno průběžně v textu. Literatura je řazena chronologicky.

- Anonym, Z českého divadla, *Dalibor*, roč. II, 1874, č. 47, s. 373.
- Anonym [V. V...z], „Slavná redakce“, *Hudební listy*, roč. VI., č. 6., s. 22-23
- Hostinský Otakar, Několik poznámek o českém slovu a zpěvu, *Dalibor*, roč. III, 1875, č. 24-31.
- Anonym, Zprávy z Prahy a venkova, *Dalibor*, roč. III, 1875, č. 28, s. 224.
- Anonym [F. K...k], Byla-li kolomejka společenskou písní všech Slovanů v dávnověkosti, *Dalibor*, roč. III, 1875, č. 32., s. 253-255.
- Anonym [Vydavatelstvo „SVĚTOZORA“], „Ctěný pane“, *Dalibor*, roč. III, 1875, č. 52, s. 413.
- Skrejšovský, „Ctěný pane“, *Hudební listy*, roč. VI, 1875, č. 52, s. 205.
- Kolář Josef, Ferdinand I., v: Kořán Jos., J., *Ottův slovník naučný*, sv. 9, Praha 1895, s. 102-103.
- [Anonym], Krajník Miroslav, v: Kořán, Jos. (ed), J., *Ottův slovník naučný*, sv. 15, Praha 1900, s. 28.
- Novotný V., Procházka Ludevít, v: Kořán Jos., J, *Ottův slovník naučný*, sv. 20, Praha 1903, s. 740.
- Bartoš Josef, Hostinský Otakar a Josef Durdík (ve světle vzájemné korespondence), *Hudební sborník*, roč. I., Praha 1913, s. 65-89.
- Nejedlý Zdeněk, Z redakce „Dalibora“ r. 1875, *Hudební sborník*, roč. I, Praha 1913, s. 89-101.
- Helfert Vladimír, Skladby O. Hostinského, *Hudební sborník*, roč. I., Praha 1913, s. 102-120, 201-215.
- Očadlík Mirko, *Libuše, vznik Smetanovy zpěvohry*, Melantrich Praha 1939.
- Hostinský Otakar, *Bedřich Smetana a jeho boj za moderní českou hudbu*, 2. vyd., Praha 1941.
- Černušák Gracian, *Dalibor*, v: Černušák Gracian Štědroň Bohumír, Nováček Zdeňko, *Československý hudební slovník osob a institucí*, sv. I, Praha 1963, s. 224.
- Štědroň, Bohumír, Hostinský Bohuslav v: Černušák, Gracian - Štědroň Bohumír - Nováček Zdeňko (ed.), *Československý hudební slovník osob a institucí*, sv. I, Praha 1963, s. 479.
- Černušák Gracian, Nejedlý Zdeněk, v: Černušák, Gracian - Štědroň Bohumír - Nováček Zdeňko (ed.), *Československý hudební slovník osob a institucí*, sv. II, Praha 1965, s. 159-163.
- Štědroň Bohumír, Pivoda František, v: Černušák Gracian Štědroň Bohumír, Nováček Zdeňko, ČSHS, sv. II, Praha 1965, s. 313-314.
- Horák Vladimír, *František Pivoda pěvecký pedagog*, Brno 1970.
- Kolektiv autorů Kabinetu Zdeňka Nejedlého, *Z bojů o českou hudební kulturu*, Praha, Academia 1979.

- Lébl Vladimír, Z bojů o českou hudební kulturu, *Hudební věda*, roč. 16, 1979, s. 370 – 373. [recenze na knihu *Z bojů o českou hudební kulturu*, Sborník studií připravil kolektiv autorů Kabinetu Zdeňka Nejedlého, Praha, Academia 1979]
- Jůzl, Miloš, *Otakar Hostinský*, Odkazy pokrokových osobností naší minulosti, Praha 1980.
- Pečman Rudolf, Hostinský anno 1980, v: Pečman, Rudolf (ed.), *Poceta Otakaru Hostinskému*, Brno 1982, s. 29–36.
- Vysloužil Jiří, Otakar Hostinský, základní obrys života a díla, v: Pečman Rudolf (ed), *Poceta Otakaru Hostinskému*, Brno 1982, s. 37-49.
- Pospíšil Zdeněk, Sociální filozofie umění O. Hostinského, v: Pečman Rudolf (ed), *Poceta Otakaru Hostinskému*, Brno 1982, s. 59-64.
- Brabcová Jitka, K pojetí národnosti k hudbě, v: Pečman Rudolf (ed), *Poceta Otakaru Hostinskému*, Brno 1982, s. 147-151.
- Straková Theodora, Otakar Hostinský a Vladimír Helfer, v: Pečman, Rudolf (ed.), *Poceta Otakaru Hostinskému*, Brno 1982, s. 177-183.
- Kolektiv autorů, *Dějiny země koruny české*, sv. II, Praha 1992.
- Ottlová Marta, Pospíšil Milan, *Bedřich Smetana a jeho doba. Vybrané studie 9*, Knižnice dějin a současnosti 4, Praha 1997.
- Ottlová Marta, Pospíšil Milan Idea slovanské hudby, v: Hojda Zdeněk, Ottlová Marta (ed), *Slavme slavně slávu Slávov slavných*, Praha 2006, s. 172-182.

Dopis Zdeny Hostinské Gustavu Gamma – Jarošovi z 18. 2. 1919

8
17, II, 19.

Vážený pane,

laskavým Vaším listem teprve jsem si uvědomila svou traplost vůči Vám a prosím, alyžte prominul, že jsem harturila a jádala věc, k níž nijak nejsem oprávněna.

Na svou omluvu totiž: gasážena boognon bolestí nad ztrátou svého nymladčího syna – mé jediné a poslední radosti – byla jsem v takovém duševním napjetí, že naprosto nernerla jsem ton dra Herbera. St obrátila jsem se k Vám, jelikož ~~Vám~~ názory ne Vašich spících mně k tomu jaksi vyhlížely, ale uznávám teď, že to nebylo velmi korektní.

Negydlý bude se vrátí asi dál – nic jiného mně teď nehlíží – ale bojím se, že nemá dosti přátel za sebou. Má hodnou, věle mně oddanou ženu – Rej by mně donedla, ^{v nedělního} dostati potřebných sil. Celá jsem prosje "terle" veřejnosti s oními podpisy o sterých mluvíte. Je tam podepsán básník Šova, profesorí Mareš, Lyllaba, Nul a ostatní jest jen díkaj toho, s jak horcím nízilím pracují st. nepřítelé, aly ho zničili. Doufám, že se jim to nepodaří. Je podepsal i prof. Dřina, universitní jeho kolega, bolestně se mně dotkl. – Ale ngydlého štít je čistý, třeba že ho temperament někdy

uvědati a ani přestřel. To, co se děje ~~na~~ ve straně
jeho protivníků není vždy kade; on to dobře ví
a proto do nich bije podobně jak to činil Masaryk
před 30 lety a téměř celou českou veřejností byl ^{20 let} nena-
viděn. — Promiňte tedy laskavě, že jsem Vám psal.

Vracím se k svému bolu, neboť nic jiného
mně nemůže již upoutati.

Smím Vám povědět několik slov o svém
životě? I 19 lety předčasnými odudy na začátku
veliké vytržení ze svých studií musil na vojnu
a za nylouvením nenajalém sloužiti 4 roky v rakouské
armádě. Já žil v ustavičném strachu o něj; byl dva-
krát raněn, ale přece se byl. St. pak nehráčen
vlkou vlastenectvím šel dobrovolně na Slavensko
a strach můj o něj rostl. V bitvě 6. prosince m. r. před
Nitrou a když Maďaři měli převahu a posílali Slováci
ze zadu stříleli do hrochů našich uhodých, kteří jim
šli na pomoc v protivném nadření, padl prý můj
drahý žirka dle výpovědi svých soudruhů. Stle
teď tomu opět začínám nevěřiti, ac' mě byly ode-
zdaňny jeho věci, které jsem určitě poznala a jž
mně byly prý odňaty nežli byl pochován.

On byl tak milý hodný hoch, měl tolik
chuti do žimoty a do práce je to můj třetí
syn, kterého ztrácím. — Jsem 24 let ochrnutá

před 10 lety viděla jsem těžce trpět a umírat
 svého syna Viktora v stáří 20 let, uslechtilého hochu,
 jehož zákeřná nemoc pomalu umučila k smrti.
 Jiří byl zrovněně zhravě zrovněně život sám.

Opět se omlouvám, že Vám píši věci,
 jež jsou Vám cizí, ale jsem tak hluboce nešťastná
 a docela osamocená, že hledám pomoc a útěchu
 u dobrých lidí.

Snad je Jiří v uherském zajetí, snad je
 raněn a nemůže psát a ještě se vrátí sem.
 Čekám jej.

V hluboké úctě Ld. Hostinská.

Dopis Zdeny Hostinské Gustavu Gamma – Jarošovi z 9. 1. 1923

Vážený pane,

9. I, 1923.

byla jsem včera tak dojata a rozčilená návrhem p. řed. Švafara, že by se mohlo jistě pátrati po Jiřím a snad ho vyhledati; je data Vám mnohým prodané byla asi zmatena a nevrácena. Můj nejmladší syn Jiří Hostinský narodil se 14 července 1894 a po odbytí reálky s maturitou studoval na v. d. zemědělské škole lesnictví. Odbyl 4 semestry a první státní zkoušku, (usp. škola les. trvá 4 roky) když byl předčasným odvozy vyložem se svých studií r. 1914 musil nastoupiti vojenskou službu; zpočátku sloužil u pěšího 11 pluku. Navštěvoval tak z. důstojnickou školu a s titulem desátníka byl poslán s mnohými českými hochy do Štýrska k posledním plukům 80. Odtud na jaře 1915 poslán na frontu při velké ofenzivě rak. s Itálií; granát (proštělil si sám levou nohu) odvezen do nemocnice v Hranicích a převezen svým bratrem do Prahy do nemocnice Pankova. Tde ležel nějaký čas, pak poslán k léčbě granátové rány do Tisťan. Ozmocněl tam horoučkami a byl vrácen do Prahy. Jiří byl trpěl se žaludkem,

byl nejdříve čas a přátelé nemocní, až lékaři
jej poslali do Karlovy Vary. Ate za bratřů
německými došlými a Karl. V. poslán opět ke Rádce
a Uherák, Rimazombat. R. 1916 na cestě na
italskou frontu onemocněl očima. Na jeho
přání jsem mu poslal roztlčený kankol, který
si vytřel oči až nastal (jánet) hnisavý, očních
spojivek a upadal to jako tráchem. Lústak a
nemocní a Křiščen (Gurkfeld) tam byl celý rok.
Odtamtud se dostal zase na frontu a pro červené
oči (kankol) poslán do nemocnice v Olomouci.
Na začátku r. 1918 vzal si studijnou dovolenou,
studoval poučení zeměpisu a mluvil část II státu
zhrady; pak opět mluvil zpět ke Rádce do Uher.
Po kapitulaci Rakouska se vrátil domů a pobýval
v Praze pouze 5 dní ael začátkem listopadu ¹⁹¹⁸ dobro-
volně na Slovensko. Pak několikrát domů; po-
slední listek byl z Trstě 5 prosince a 6 t. m.
byla bitva u Trstě (na Nitře) a pak zmizel jeho
stopa. Z několika stran došly sarkastické zprávy a
jeho smrti; i fotografie jeho hrubě mi byla poslána.
Do Slovenska šel s I. českým zeměpisným plukem z

Vánoce

Na můj dotaz k vrchnímu voj. velitelství v Praze
přišla nejprve odpověď se záměrem, že se bude dále
přetratí. Když jsem dlouho nedostal odpovědi, obrátila
se na přispěvek do ministerstva války, ale žádná
odpověď nepřišla. Čekali jsem Jiřího stále a čekám ho
ještě teď, ač nystarší můj syn, jenž pátou po jeho otci
a dovozníkem se o lidmi, kteří s Jiřím byli na vojnu
nehlavně, je přesvědčen o jeho smrti.

Sty se sejdete s p. říd. Švápilem, upřítě mu
prosim, můj velký dík za neúčinnou návštěvu, nechtě
ij obětovati svým psaním.

Ladění Vám děkuje za všechno
Ld. Hostinská.

Dopis Zdeny Hostinské Gustavu Gamma – Jarošovi z 31. 1. 1923

31. I. 1923.

Vážený pane,

není přílišnou smělostí, že Vám opět
píši. Dávno o sobě myslím, že se dovedu
upřiorádati sama se svým neštětím, ale
vyslytne-li se občas někdo a laskavě mě
přijde vstříc, vždyž me uznávám děčně
jarkou itecku přerlytuje taková iicst.
A pak je zas možno mluvit o Jiřim.
Nemám o něm žádných zpráv. Čekám ho
itále, ač roznemove si musím říci, že už asi
nepřijde. Nedovedu však domýšleti myšlenku
o jeho skonu a patně jej budu čekat do
konce svého života. — Měla jsem tu Bohouška.
Vy nevíte kdo je Bohoušek? Můj neptaník a teď

už jediný syn. Je mu 38 let, je vědeckým pro-
 fessorem na brněnské universitě. Vždy jsme
 spolu byli dobří kamarádi, ale když se před
 11 lety oženil (luned po smrti svého muže),
 jeho paní ho docela zanechala a matka se jaksí
 odcizil. Byl vždy hodným hochem a svědomitým
 studentem; i teď je poctivý člen a profesor, ale
 nedostává se mu oné vřelé radostnosti jakou
 měl Jiří, ani hlubokého citu nešťastného
 Viktora. Snad že už tolik nepodlehá vlivu své
 ženy, je teď zase vřelější vůči mně a
 hezky jsme si spolu pohovořili. — Dostala
 jsem listek z Londýna, autorizaci a překlady
 knihy „Socialism and government“ s vlastno-
 ručním podpisem vůdce anglických dělníků
 sir Mac Donalda. Překládala jsem tu knihu
 před 3 roky, ale z německého překlady, jak

se ovšem trochu stydím, ale tehda jsem R tomu
byla přemluvena a jsem něm zvědavá, zdali
můj český překlad bude vytiskn. Tři roky leží v
redakci. L'řemí dobře socialistické smily při-
spadá mě důležitou věcí. — Vašemu článku
v čase děkuji za novou dcern. Tella jej neznámá
má přítelka v Benešově, napsala mi velmi
srdečný list, zvala mne R sobě, atd. Odpověděla
jsem, napsala jí o svém ochvnutí a zvala ji R
sobě. Slíbila, že přijde a čekám její návštěvu.

Vpřezoruji, že v pondělí, ve středu a ve čtvrtek
R večer jsem zaměstnána; v úterý, v pátek a v
sobotu však volna. Těšila bych se, kdyby jste zase
jednou přijel. S Vámi se dobře honoří; tu není
třeba dávatí nepřestlně pozor, aby se nenarazilo
bude v prava nebo v levo a já neslyším valnou
opatrnost.

S úctivým pozdravem Vám a Vaší paní
A. Hostinská.